

Delavci zaupajo v sindikate

Posavski medobčinski svet ZSS obravnaval zaplete, ki jih je povzročila slaba oskrba

Spričo razmer ne bi smelo biti sestanka osnovne organizacije sindikata, kjer ne bi najprej obravnavali gospodarskih in političnih razmer, so sklenili ob koncu razprave o enaki vsebini teme na seji medobčinskega sveta Zveze sindikatov za Posavje 11. novembra v Krškem.

Največ besed so spregovorili o zapletih pri preskrbi, zlasti z naftni-

mi derivati, pri čemer moti, ker uvedena racionirana poraba še ne daje obetanih rezultatov. Ker ni bilo nafte, je bilo v Brežicah krajši čas skoraj brez dela tisoč delavcev. Pomanjkanje bencina najbolj občuti gostinstvo, saj je precej usahnil obisk zagrebških gostov v Čateških Termah. Če že vse pogosteje „kliče-mo na pomoč“ državo, vendarle ni prav, da so različni kriteriji pri dodeljevanju bonov za kmete; iz sosednje republike so kmetje dobili precej več bonov kot v Sloveniji. Na Bizeljskem so že ostali brez nafte.

Navzlic temu da ljudje kritizirajo neučinkovitost pri preskrbi in razne mahinacije, v posavskih sindikatih opažajo, da se delavci vse pogosteje obračajo na pomoč k sindikatom. To posebej poudarjajo v Sevnici, kjer imata ob 9-mesečju izgubo le dva tozda Stillese, v primanjkljaju pa je občinska zdravstvena skupnost. Pomanjkanje nafte pa je v sevniški občini tolikšno, da Komaj zagotavljajo prevoze delavcev in šolarjev. Ustavljena so vsa gradbena dela.

Ob dogovoru za uresničevanje stališč in sklepov 10. kongresa zveze sindikatov Slovenije je predsednik

medobčinskega sveta Jože Peterkoč poudaril, da se je aktivnost sindikatov po kongresu zelo povečala. Predsedstvo krškega občinskega sveta se loteva zanimivih oblik dela, da se namreč napoti v delovne kolektive in tam skupaj z osnovnimi organizacijami obravnavajo razmere.

P. PERC

POBRATENJE POTRDITEV DOBREGA SODELOVANJA

Na jutrišnji seji zborov skupščine občine Metlika bodo sprejeli sklep o pobratenju občine Metlika s sosednjo hrvaško občino Ozalj, listino o pobratenju pa bodo podpisali v okviru praznovanja praznika metliške občine. Sodelovanje sosednjih obkoljskih občin je že ves čas izredno dobro in tesno, tako da bo pobratenje le potrditev in seveda poglobitev tega plodnega sodelovanja na številnih področjih.

O VARNOSTI IN JUTRANKI

Danes se bodo v Sevnici sestali člani občinske konference ZK. Na dnevnem redu je varnostno-politična ocena razmer v občini. Obravnavali bodo tudi sklope skupne seje komiteja in komunistov Jutranjke.

Med novostmi v IMV, o katerih je govoril Janez Šter, predsednik KZO, je tudi ta, da od ponedeljka naprej za prodajo vozil skrbi računalnik. Očitkov na račun neupoštevanja vrstnih redov vplačil torej ne bo več, saj bo računalnik po svoji mehanski vesti določil, kdo in kdaj naj pride po avtomobil. V IMV so za naslednje leto uvedli tudi naslednjo novost za kupce: posledje namreč ne bo več katrc za uvoz in izvoz, kar z drugimi besedami pomeni, da bo domači kupec posledje dobil povsem enako vozilo kot kupec v Franciji. Takšnih katrc bo v letu 1983 za domači trg kar 20 tisoč, kar je dvakrat več kot letos.

Tehtnico bo nagnil Renault

V IMV Novo mesto spregovorili novinarjem o dosedanjih rezultatih, težavah in nejasnostih pri sestavi sanacijskega programa – Francozi zaenkrat podprli le „IMV 2“

To, da je novomeška Industrija motornih vozil poslovala v tretjem četrtletju po daljšem času spet uspešno in da je celo za 10 milijonov zmanjšala izgubo ob polletnem obračunu, se zdi najspodbudnejša novica iz razgovora, ki so ga imeli prejšnji teden člani časopisnega kolektivnega poslovodnega organa s predstavnikoma jugoslovanskih novinarskih hiš.

Ceprav gre to morda pripisati le naključju, ali bolje rečeno, nekaterim spretnim poslovnim prijemom v zadnjih mesecih, ki pa nikakor ne pomenijo perspektivnejših rešitev, gre vendarle za spoznanje, ki vpliva novih moči v dolgotrajni borbi za ozdravitev največjega slovenskega gospodarskega bolnika.

V javnosti se že dalj časa govori o dveh programih za sanacijo v IMV. Tudi danes dokončne odgovore, za katerega se bosta IMV in Renault odločila, še ni. Jasno je le, da so se z Renaultom uspešno končali pogovori o sovlaganju v program „IMV 2“, ki predvideva izdelavo nekaterih osnovnih sestavnih delov za renaultova vozila. Francozi naj bi vlagali v ta program 40 do 48 odst. vseh sredstev. Veliko zanimivejši za Novomeščane pa je seveda program

POPLAVE: POPLAVLJENO POSAVJE – V noči od nedelje na ponedeljek je Sava prestopila bregove in povzročila precejšnjo škodo zlasti v brežiški občini, ki jo poplave vedno najbolj prizadenejo. Tokrat se je z ujmo otepla tudi sevniška občina. Sevnica je bila skoraj odrezana od sveta. Ljudje so kljub temu vozili po zalitih cestah, kot denimo „hrošč“, ki je omagal pri Gobavcih pred Sevnico (na sliki). Več o poplavih objavljamo na zadnji strani. (Foto: A. Železnik)

Za resnico smo dovolj zreli in stari

Pravočasna, objektivna
informacija in politično-
varnostne razmere

Razmere, naj bodo še tako težave in zahtevne, nas ne smejo zbe-gati, še manj pa odvrniti od našega dolgoročnega cilja – ekonomske stabilizacije in socialističnega samoupravljanja. Tako nekako bi lahko v enem stavku povzeli nedavno raz-pravo o politično-varnostnem polo-žaju v naši republici. Debata v cen-tralnem komiteju ZK Slovenije se je dotaknila najrazličnejših vidikov po-litičnih in varnostnih razmer, med drugim (to se časopisa še kako tiče) tudi zaupanja v sredstva javnega obveščanja.

Resnica, ki je nekateri še vedno nočejo priznati, je, da ljudje verja-majo sredstvom obveščanja precej manj, kot bi bilo všeč tistim, ki jim je naložena skrb za obveščanje javnosti. Žal je v teh časih več kot dovolj primerov, ko so se tako imenovana govoričenja, ki so dobila neznanjski obseg, pokazala za bolj resnična od uradnih vesti.

Bolj ko so družbene razmere ne-gotove in nejasne, bolj ko mediji obveščanja ne dajejo (največkrat ne po svoji krivdi) ljudem zanesljivih in popolnih informacij, bolj ko se kaže kriza zaupanja v prihodnost in ko se zaostrijo družbena in socialna na-sprotja, bolj se ljudje poslužujejo neposrednega komuniciranja, torej tudi govoric. Hkrati pa je javnost v takšnih razmerah bolj kot sicer do-zvzetna za najrazličnejše vplive, zlasti za tiste, ki so socialne, nacionalisti-čne ali ideološke narave. V za-pletenih razmerah so ljudje manj objektivni, „zaupne govornice“ pa so na videz, včasih pa tudi zares, bliže resničnim problemom. Tu so še neznanje, prenizka idejna raven, vpliv okolja itd. Kolikor še manjka do „koraka na stranpot“, prinesejo nejasne opredelitve do določenih vprašanj v sredstvih obveščanja, ne-ustrezno obnašanje javnih in politič-nih delavcev, občutek neorganiziranosti in nemoči, neskladje med besedami in dejanji in podobne vsakdanjosti.

Kaj torej storiti zoper zlonamerne govornice, ki lahko naredijo velikansko in nepopravljivo škodo? Najbolj učinkovito orodje je pravočasna in zares resnična informacija. Ne-obveščeno ljudi prispeva k ne-gotovosti, napačna vednost pa k napačnemu odločanju. Svoboda človeka vsebuje tudi svobodo infor-macije. Slednja pa „ne pomeni pra-vice, da lahko kdo širi neresnico po svoji volji, ampak pravico vsakogar, da sliši resnico.“

Žal ta Kardeljeva misel ne žanje vedno aplavzov. Neposredne žrtve so obveščeno ljudi in sredstva jav-nega obveščanja, posredna posledica takega novejkega obnašanja pa so določene razmere v družbi. Raz-mere, ki jih potem sramežljivo in zaskrbljeno merimo s stopnjami po-litično-varnostnega položaja.

MARJAN BAUER

V drugi polovici tedna bo prevladovalo suho vreme, le v nedeljo so ponovno možne padavine.

A. ŽELEZNIK

Novo mesto: te dni zaključna vaja NNP

Pričakujemo znak siren
za elementarno nezgodo

Znak za elementarno nesrečo (ne gre ga zamenjati z opoldanskim sobotnim tuljenjem siren!) bo te dni naznanil pričetek letošnje sklepne akcije „Nič nas ne sme presenetiti 82“ na novo-meškem območju.

Zaključna vaja, ki jo je pripravil občinski štab za civilno zaščito, bo namenjena pomoči ob morebitni nesreči pri ne-uspelem prisilnem pristanku potniškega letala v neposredni bližini Novega mesta. Preverjanje mobilizacijskih sposobnosti štaba civilne zaščite in njegovih enot, zdravstvene službe, pripravnikov milice, JLA, tabornikov in vseh ostalih bo hkrati pomenilo konec letošnjih aktivnosti v novomeški občini v akciji „NNP 82“. Vsem Novomeščanom še dobronameren napotek, naj potem, ko se bodo oglasile vse sirene, ne ovirajo pri delu enot, ki bodo hitele na mesto navidezne letalske nezgode.

NAJVIŠJA OBČINSKA PRIZNANJA – Predsednik občinske skupščine Sevnica Jože Bavec je na slavnostni seji v blanskem kulturnem domu izročil najvišja občinska priznanja. Na sliki so dobitniki (od leve proti desni): inž. Srečko Zvegljič je dobil bronasto medaljo Dušana Kvedra-Tomaža; kmet Justin Mlakar s Studenca, inž. Milan Levstek iz Krmelja in Šahovski klub Milan Majcen (na sliki je njegov predsednik Jerman) priznanja heroja Dušana Kvedra; direktor krmeljske TLK Metalne inž. Marko Borštnar pa je za kolektiv prevzel najvišje priznanje – grb občine Sevnica. (Foto: A. Železnik)

Svobodoljubna tržaška pesem na Dolenjskem

V okviru festivala „Revolucija in glasba“ nastopil Partizanski zbor iz Trsta

Letošnji deseti in hkrati jubilejni festival „Revolucija in glasba“, ki se je začel 3. novembra v Portorožu in bo končan 25. novembra v Ljubljani (to bo kratki proslava v počastitev dneva republike), poteka v znamenju novih skladb domačih in tujih skladateljev, ki so v izvirnih najrazličnejših kompozicijskih usmeritvah, žanrov in vrst. Pomeni tudi tehen prenos sedanje zborovske in vokalno-instrumentalne ustvarjalnosti ter postvarjalnosti. Posebej velja omeniti, da tokrat festival poteka kar v 22 slovenskih kulturnih središčih, s čimer je omogočeno, da se z živahnostjo sodobnega glasbenega utripa na Slovenskem sooči kar največ obiskovalcev in ljubiteljev glasbene umetnosti.

Na našem območju so bile ob koncu minulega tedna kar tri prireditve v okviru omenjenega festivala: v soboto, 13. novembra, v Novem mestu, v nedeljo, 14. novembra, pa v Ribnici in Kočevju. Gostujoči Partizanski pevski zbor iz Trsta je v teh treh krajih z orkestrom in solisti pod taktirko dirigenta Oskarja Kjudra izvedel celovečerni koncert pesmi svobodoljubnih narodov sveta. Gostje s Tržaškega, ki so bili vselej dobrodošli in na nastopih nagradjeni z burnimi aplavzi, so tudi tokrat lahko doživeli sicer skromno, vendar pa nenarejeno gostoljubnost Dolenjcev. Če bi bil obisk v novo-meškem Domu JLA, dvorani ribniškega Športnega centra in kočevskem Domu Jožeta Šeška nekoliko boljši, bi lahko tržaški pevci in drugi nastopajoči s tega gostovanja odšli s še boljšimi vtisi.

I. Z.

VETERINARSTVO MED NOB – V mali dvorani oddelka NOB Dolenjskega muzeja so 11. novembra odprli razstavo „Partizanske veterinarske službe“, ki jo je pripravil Muzej ljudske revolucije Slovenije. Razstava je posvečena 40-letnici začetkov partizanske veterinarske službe v Sloveniji in bo odprta do 15. decembra. (Foto: J. Pavlin)

MEDOBČINSKI SVET O GOSPODARJENJU

V torek popoldne so se v Novem mestu na 3. seji sešli člani medobčinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije za Dolenjsko. Potem ko so opredelili glavne smeri sindikalnega delovanja glede na sklepe nedavnega kongresa slovenskih sindikatov in zveze ukrepe za uvrstitev gospodarstva, so podrobneje obravnavali rezultate devetmesečnega gospodarstva v štirih dolenskih občinah in govorili o vprašanjih zaposlovanja na Dolenjskem. Podrobneje bomo poročali v prihodnji številki.

UREDNIŠTVO V GOSTEH

Po šestih letih bo v torek, 23. novembra, ekipa novinarjev Dolenjskega lista znova obiskala

MIRNO PEČ

z željo, da bi se seznanili z zdajšnjimi uspehi in težavami prebivalcev krajevne skupnosti. S krajanji se bomo sešli v gostilni Novljan ob 17. uri.

ZAJETJE LUGA – V tovarni Djuro Salaj v Krškem potekajo redna vzdrževalna dela, hkrati pa postopno priključujejo čistilne naprave. V tozdu Celuloza vključujejo napravo za zajemanje luga. Na sliki: delovodja mariborske Hidromontaže Andrej Domadenik namešča ventil za jemanje vzorcev. (Foto: P. Perc)

REKORD SO DOSEGLI – Delavci blanskega obrata sevnškega Stillea, tovarne stilnega sedežnega pohištva, so občinski praznik sprejeli kot poseben izziv za proizvodno tekmovanje. V soboto, uro pred iztekom delavnika, jim je manjkalo le še 8 stolov do dotlej nedoseženih 300. (Foto: A. Železnik)

ZBRALI KAŽ 10 TON PAPIRJA – Na osnovni šoli „Katja Rupena“ v Novem mestu imajo prav gotovo najbolj pridne zbiralce odpadnega papirja v občini. Preteklo sredo in četrtek so se zbiranja lotili prav vsi učenci od prvega do osmega razreda in skupaj spravili 9650 kg. (Foto: J. Pavlin)

ZMGAL JE SVETOVNI PRVAK – Na zadnji preizkušnji za pokal sezone je bil najboljši svetovni prvak Tone Vidensek iz Ljubljane. Na sliki: pri enem izmed poskusov. Več o tekmovanju pri Slovenski vasi, na katerem so sodelovali modelarji iz starih slovenskih klubov, na športni strani. (Foto: J. Simčič)

VETERINAR NA 92

Sevniška UNZ se vključuje v hvalevredno pomoč kmetom z navidez drobno pozornostjo. Posebej bo namreč mogoče klicati dežurnega veterinarja 24 ur na dan na telefonsko številko 92, torej postajo milice. Da ne bo nesporazuma: od 7. do 15. ure bodo naročila kot doslej sprejemali na telefonsko številko 81 114 na občinski upravi, v ostalem času do 7. ure, zjutraj pa na 92 oziroma 81 022. Slednje velja tudi za nedelje, praznike in druge dela proste dni. Kdorkoli bo klical, mora seveda navesti točen naslov lastnika obolele živali, bolezenske znake, stanje in trajanje bolezni ter morebitne druge podatke.

Sejmišča

NOVO MESTO: Rejci so pripeljali 161 prašičev, starih od 6 do 12 tednov, ter 11 v starosti od 3 do 5 mesecev. Prodali so 143 pujsov, cena pa je bila za mlajše od 3.000 do 3.800 din, za starejše pa od 3.900 do 4.800 din. Cena je v zadnjem času močno porasla plemenskim prašičem, saj se je povprševanje po njih zelo povečalo.

BREŽICE: Na sobotnem sejmu je bilo naprodaj 445 prašičev do 3 mesecev starosti ter 14 starejših od treh mesecev. Lastnike je zamenjalo 296 živali, cena pa se je gibala od mlajše med 150 in 155 din, za starejše pa je bila 85 din za kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Ob tvegani /pre/pozni setvi

Čprav je bilo kaj tvegano, smo letos tudi v Sloveniji zaradi premokrega oktobra nadaljevali s setvijo pšenice tudi v novembru. Zdrage delijo tveganje s kmeti, pogodbenimi pridelovalci, kar pa seveda ne pomeni, da ni treba slednjim narediti, kar je v njihovi moči, da bo prihodnja žetev kar najboljša. V ta namen objavljamo tudi nekatera dodatna navodila, ki nam jih je poslal Kmetijski inštitut iz Ljubljane z željo, da jih posredujemo našim bralcem.

V časovni stiski marsikje niso mogli pognojiti pšenici še pred setvijo. To napako lahko poljedelci zdaj še popravijo, tako da nepogojne posevke čimprej pognojijo z odmerki gnojil, ki so jih predvideli za posamezne njive. Posebej je treba poudariti, naj bi v jeseni ne gnojili z več kot 30 kg čistega dušika na hektar, zato je pri izbiri gnojila treba upoštevati tudi to dejstvo.

Kmetijski inštitut priporoča gnojenje z naslednjimi odmerki posameznih gnojil: 350 do 500 kg NPK 6-18-18 ali 250 do 350 kg NPK 9-18-18 ali 150 do 250 kg NPK 13-10-12 ali 200 do 300 kg NPK 11-11-16. Ker s temi odmerki ne bo zadoščeno potrebam po fosforju in kaliju, bo to treba nadomestiti pri prvem dognojevanju ob koncu zime. V tem primeru moramo namesto s KAN, ki je le dušično gnojilo, dognojevati z NPK, torej kombiniranimi gnojili.

In še pomembno navodilo glede uporabe herbicidov. Toliko priporočani herbicid dicuran 500, s katerim je mogoče uspešno zatreti trave in nekatere širokolistne plevelce, je v trgovini sicer zdaj na voljo, vendar ga zaradi nastopa zmrzali ne smemo več uporabljati. Kljub temu pa inštitut priporoča, da si kmetovalci kupijo ta herbicid in ga uporabijo spomladi, od časa, ko ima pšenična bilka 3 in več listov, pa tja do konca razrasti.

Ker pa z dicuranom 500 ne zatremo nadležnega smolencna, jetičnika in maka, priporoča inštitut zoper te plevelce kombinacijo dicurana 500 (3 litre) in fanerona 50 (3 kg na 1 ha). Če pa se plevelci razvijajo šele kasneje, priporoča kombinacijo dicurana 500 (3 l), deharban fluida (4 l) ali anitena DS (3 l na 1 ha).

Inž. M. L.

Sparx zna varčevati z gorivom

Tesnila iz Velike Loke bodo že letos začela izdelovati novo napravo za varčevanje z bencinom v motorjih z notranjim izgorevanjem – Nove naložbe?

Trebanjski izvršni svet je nedavno obravnaval informacijo o proizvodnji novega izdelka, ki se ga bo lotil Donitov TOZD Tesnila iz Velike Loke skupaj z Elminim tozdom s Čateža. Gre za v tem času izredno zanimiv izdelek, ki bo uporabljen v bencinskih motorjih in s katerim bo moč prihraniti precejšnje količine goriva. Ker je izdelek popolnoma nov tudi na svetovnem tržišču, ga bodo lahko tudi izvažali.

Ze julija letos je Donit iz Velike Loke sklenil pogodbo z Novumom iz Ljubljane o nakupu in izključni pravici za izdelavo posebnega nastavka za svečice bencinskih motorjev. SPARX, kot se imenuje naprava, je poseben ionizacijski spodbujevalnik za jačenje energije visokonapetostnega impulza na svečicah bencinskega motorja. Zaradi vgradnje te naprave bo brezhibnejši start motorja in njegovo enakomernejše delovanje, s tem pa tudi precejšnji prihranki goriva, ki znašajo, laboratorijsko preizkušeno, okoli 5 odst., praktično tudi 10 odst.

Ce vemo, da imamo v Jugoslaviji okoli 2 milijona bencinskih motorjev in če znaša poprečni prihranek goriva na motor okoli 7 odst., potem bi lahko v Jugoslaviji prihranili 150 milijonov litrov bencina. Seveda

se bodo prednosti tega izdelka pokazale tudi na svetovnem trgu, kjer sicer že imajo podobne naprave, a je ta plod domače pameti in znanja nekajkrat učinkovitejša.

Poskusna proizvodnja v Donitovem tozdu v Veliki Loki se je že začela, naslednji mesec pa se bo začela organizirana propagandna akcija, ki jo pripravlja Studio za marketing ljubljanskega Dela.

Seveda propagandna akcija sama po sebi še ne more nič rešiti, zato se v Tesnilih intenzivno pripravljajo na proizvodnjo 500 tisoč garnitur brez novih investicij, samo v drugem polletju prihodnjega leta pa naj bi na zahodnih tržiščih prodali 100 tisoč garnitur. Vendar se v tozdu ne bodo ustavili pri teh količinah. Delavski svet tozda je že obravnaval možnosti o povečanju zmogljivosti na dva in pol milijona. Za to bi bile potrebne naložbe v višini 700 milijonov dinarjev. Vendar bi se taka naložba preko slej bogato obrestovala. Na leto naj bi proizvedli za 500 milijonov dinarjev garnitur za domači trg, na zahodna tržišča pa naj bi jih izvozili za 22 milijonov dolarjev. Treba je dodati še to, da je večino materiala za novi izdelek mogoče nabaviti doma.

S to informacijo želijo v Tesnilih seznaniti vse delovne ljudi in tudi doseči, da bi bila omenjena naložba vnesena v spremembo in dopolnitve plana 1981 – 1985 občine Trebnje in SR Slovenije.

J. SIMČIČ

Odpadki maščujejo

Bolj kot zakon sili ekonomika, da tudi na Dolenjskem smotno izrabimo odpadke

Ne zakon o ravnanju z odpadki, ki velja že četrto leto, pa mu ni uspelo niti, da bi v vseh občinah in

organizacijah združenega dela izpeljali vsaj pravno-formalno plat zadeve, temveč resni gospodarski položaj nas sili, da s skrbnim očesom pogledamo, kako varčno se obnašamo, ko gre za energetske in surovinske rezerve, ki se skrivajo v tako imenovanih odpadkih.

V Sloveniji je napredek v smotni uporabi odpadkov očiten. Statistika kaže, da smo lani zbrali 220.000 ton jeklenih odpadkov, 18.000 ton odpadkov barvnih kovin, 11.500 ton steklovine, 82.000 ton starega papirja, 33.000 ton tekstilnih odpadkov, 827 ton odpadnih gum in 4.250 ton rabljenih olj. Vse to so lepe in spodbudne številke, vendar natančnejši premislek le pokaže, da to še zdaleč ni vse, kar se da s tovrstnim varčevanjem doseči.

Naši gozdovi so še polni rjavčih ostankov predmetov bele tehnike in avtomobilskih školjk; zbiranje odpadkov po vrsti že tam, kjer nastajajo, je še vedno slabo urejeno, ko gre za odpadke, kot so steklene črepinje, topila, olja in druge kemične spojine. Varčno ravnanje z odpadki in njih zbiranje je še vedno stvar akcij solarjev, RK in organizacij, ki se ukvarjajo s tem, manj pa je to vsakdanji način ravnanja in življenja. Odveč je skoraj še vedno pisati, da na tehnološki proces gledamo hudo ozko ter da pozabljamo, da je proces zaključen, ko je dodelan tudi sistem, kaj z odpadki, odpadno energijo in drugimi spremljevalnimi pojavi tehnološkega procesa. Ekološki in ekonomski interes sta si še vedno navzkriž, čeprav je to nerazumljivo.

V dolenjski regiji je položaj podoben splošno slovenskemu. To, da je treba ravnati z odpadki, pa naj gre za ekološko ali varčevalno plat zadeve, posvetiti vso pozornost, nihče več ne dvomi, vsekakor pa bo potrebnih še precej naporov, da bosta tako zakon kot vse tisto, kar naj bi pomembnega prinesel v naše ravnanje, res zaživel.

M. MARKELJ

SPOSOJENO TRNJE

Atomska elektrarna Krško, zgrajena v sodelovanju z ameriškim Westinghousom, spet stoji. Pred mnogimi leti je Nikola Tesla raztrgal dogovor s taistim Westinghousom...

(Iz Večernjih novosti)

— Tale stiski delovni čas je pa res posrečeno izbran!

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Kakovostne značilnosti našega vina

Vsaki vinorodni okoliš, dokoliš in vinogorje ima svoje značilnosti, ki se odlikujejo s posebnimi kvalitetami vina. Poleg tega kvalitetne značilnosti pridelka vedno bolj dobivajo nacionalne značilnosti po republikah in pokrajinah in se ti pridelki vedno bolj uveljavljajo na domačem in tujem tržišču.

Izhajajoč iz racionizacije vinogradništva ter predpisanih kvalitativnih kategorij vina, so v vseh republikah in pokrajinah prešli na pridelovanje kvalitetnih kategorij vin; ta pa so:

1. vrhunsko vino z zaščitenim geografskim poreklom,
2. kvalitetno vino z zaščitenim geografskim poreklom,
3. namizno vino z zaščitenim geografskim poreklom,
4. namizno vino brez zaščitenega geografskega porekla.

1. V Sloveniji so posebno znane kvalitetne značilnosti belih vin, ki jih dobimo od sort renski rizling, laški rizling, beli burgundec, traminec, rumeni muškata, sovinjon itd. Prav tako so v tej republici znane kvalitetne značilnosti rdečih (črnih) vin, ki jih dobimo od sort merlot, kabernet sovinjon, refošk, barbera itd.

2. V Hrvaški v notranjem vinorodnem območju (kontinentalni rajon) so zlasti znana značilna, kvalitetna bela vina, ki jih dobijo od sort laški rizling (graševina), traminec, beli burgundec, sovinjon itd. Prav tako so v tem predelu Hrvaške znane kvalitetne značilnosti rdečega (črnega) vina, dobljenega od sort modra frankinja, modri (črni) burgundec itd.

3. V Bosni in Hercegovini so znane kvalitetne značilnosti belega vina, dobljenega od sorte žilavka, ter kvalitetne značilnosti rdečega (črnega) vina, dobljenega od sorte blatina itd.

4. V Črni gori so znane kvalitetne značilnosti rdečega (črnega) vina, dobljenega od sorte vranac.

5. V Makedoniji so znane kvalitetne značilnosti rdečega

(črnega) vina, dobljenega od sorte vranac, ki se srečuje s sinonimom (soimenom) kratošija.

6. V Srbiji imajo prevladujočo vlogo sorte: prokupac, smederevka in plovina, katerih kvalitetne značilnosti so splošno znane. Od grozda teh sort pridobivamo poleg vina še vinjak, lozovačo (posebno vinko žganje) itd. Tu so poznane kvalitetne značilnosti belih vin, dobljenih od sort laški rizling, semijon, sovinjon, muškata ottonel, bagrina itd. Znane so tudi kvalitetne značilnosti rdečih (črnih) vin, dobljenih od sort: modri (črni) burgundec, črni game, kabernet sovinjon, kabernet frank, merlot, modra frankinja itd.

7. V Vojvodini so znane kvalitetne značilnosti belih vin, dobljenih od sort: renski rizling, laški rizling, traminec, semijon, sovinjon, muškata ottonel, župljanka in druge.

8. Na Kosovu so znane kvalitetne značilnosti belega vina, dobljenega od sort: laški rizling, semijon in ovinjon. Poleg tega so se tu uveljavile kvalitetne značilnosti rdečih (črnih) vin, dobljenih od sort: modri (črni) burgundec, črni game, kabernet sovinjon, kabernet frank, merlot, modra frankinja itd.

Kvalitetne značilnosti vina, dobljenega od navedenih sort za bela in rdeča (črna) vina, so zelo cenjene na domačem in tujem trgu, kar dokazujejo mnoga priznanja na domačih in tujih vinških sejmihi. Poleg vina se Jugoslavija po drugi svetovni vojni na tujem tržišču uveljavlja kot upoštevana vreden pridelovalec vinjakov, podobnih konjakom, po katerih je Jugoslavija znana ne samo v Evropi, ampak tudi izven nje.

Značilnosti vinogradništva Jugoslavije v letu 2000

Na koncu tega stoletja naj bi bilo stanje in značilnosti vinogradništva Jugoslavije naslednje:

1. Površina vinogradov naj bi bila 270.000 ha. Povprečen pridelok grozda na celem vinorodnem območju Jugoslavije naj bi bil 10.000 kg/ha. Od skupnega pridelka grozda 2.700.000 ton bi pridelali namiznega grozda 300.000 ton, grozda za predelavo v vinjak in lozovačo 360.000 ton, za predelavo v vino za domačo porabo 980.000 ton, grozda za predelavo v vino za izvoz 200.000 ton.
2. Popolnoma je treba rajonizirati vinograde.
3. Vinograde je treba zasajati po sodobnih konceptih pridelovanja tako glede obdelovanja in vzgojnih oblik.
4. Nove vinograde je treba saditi le na vinogradiških območjih.

Dr. LAZAR AVRAMOV

Nove obrestne mere

Večina naših načrtov in želja je tako ali drugače povezanih z denarjem. Pot do cilja je včasih daljša. Dolgoročno varčevanje pod ugodnejšimi pogoji je zato možnost, o kateri velja razmisliti.

Nove obrestne mere za nenamenske dinarske hranilne vloge so:

7,5% za vloge na vpogled (nespremenjeno)

13% za vloge vezane nad 1 leto

15% za vloge vezane nad 2 leti

20% za vloge vezane nad 3 leta

Nove obrestne mere za nenamenske devizne hranilne vloge so:

7,5% za vloge na vpogled (nespremenjeno)

9% za vloge vezane nad 1 leto

11% za vloge vezane nad 2 leti

12,5% za vloge vezane nad 3 leta

Tudi, če pravega načrta še nimate: vezava sredstev zagotavlja obrestovanje prihrankov po najvišji obrestni meri.

ljubljska banka

NOVOTEKS, tekstilna tovarna, n. sol. o., Novo mesto

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA TOZD TKANINA

objavlja dela in naloge

- popravilo, vzdrževanje in nastavitev tekstilnih strojev (2 kandidata).

Pogoji:

- KV delavec – strojni ključavničar,
- najmanj 1 leto delovnih izkušenj,
- odslužen vojaški rok.

Zaposlitev je za nedoločen čas. Interesenti naj pošljejo svoje ponudbe v 8 dneh po objavi na naslov: Novoteks, tekstilna tovarna, n. sol. o., Novo mesto, Foersterjeva 10, kadrovski oddelek.

Kandidate bomo o izidu izbire pismeno obvestili v 30 dneh po izteku prijavnega roka.

759/46-82

ljubljska banka

TEMELJNA DOLENJSKA BANKA NOVO MESTO

Komisija za delovna razmerja objavlja za potrebe Poslovne enote Črnomelj naslednja prosta dela in naloge za enega izvajalca za poln in nedoločen čas, z 2-mesečnim poskusnim delom:

- vodenje nabave materiala in drobnega inventarja
- vodenje kadrovskih evidenc
- prevoz ljudi in vrednosti

Kandidati morajo poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- da imajo srednjo izobrazbo ekonomske ali splošne smeri
- da imajo dve leti delovnih izkušenj
- da imajo opravljen voziški izpit B kategorije in
- da so nekaznovani

Prednost pri izbiri imajo moški z odsluženim vojaškim rokom.

Prijave sprejema kadrovska služba LB Temeljne dolenske banke Novo mesto, Kettejev drevored 1, 15 dni po objavi. Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 45 dneh po končanem zbiranju ponudb.

754/46-82

SKUPŠČINA OBČINE METLIKA Svet delovne skupnosti

Razpisuje prosta dela in naloge:

1. Načelnik oddelka za urbanizem

Pogoji: – visoka strokovna izobrazba gradbene, pravne ali ekonomske smeri

- 3 leta delovnih izkušenj
- ali
- višja strokovna izobrazba gradbene, pravne ali ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj na podobnih opravilih in nalogah

– kandidat mora imeti organizacijske sposobnosti in biti moralno-politično neoporečen.

2. Referent za plan in analize II v Oddelku za družbenoekonomski razvoj

Pogoji: – višja strokovna izobrazba ekonomske smeri

- 3 leta delovnih izkušenj na področju gospodarstva
- opravljen strokovni izpit.

Poskusno delo 90 dni.

Dela in naloge so za nedoločen čas.

3. Referenta za urbanizem in komunalne zadeve v Oddelku za urbanizem

Pogoji: – visoka strokovna izobrazba gradbene smeri

- 3 leta delovnih izkušenj na področju urbanizma
- opravljen strokovni izpit

ali

- višja strokovna izobrazba gradbene smeri
- 5 let delovnih izkušenj

- opravljen strokovni izpit.

– Poskusno delo 90 dni.

Dela in naloge so za nedoločen čas.

4. Pravni referent v strokovni službi skupščine in izvršnega sveta

Pogoji: – visoka strokovna izobrazba pravne smeri

- 2 leti delovnih izkušenj.

Poskusno delo 3 mesece.

Dela in naloge so za nedoločen čas.

Pod zaporedno št. 1 po dogovoru zagotavljamo stanovanje.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev je treba poslati v 15 dneh po objavi na naslov: Skupščina občine Metlika, Svet delovne skupnosti, Mestni trg 24, 68330 Metlika, z oznako „Za razpisno komisijo“.

SVET DELOVNE SKUPNOSTI

ČGP „DELO“ TOZD Prodaja

vabi

RAZNAŠALCE za dostavo jutranjika „Delo“ na dom na območju Krškega.

Če želite delati le nekaj ur dnevno in biti za svoje delo dobro nagajeni, pošljite svoje ponudbe ali se osebno zglasite v ČGP „Delo“ – TOZD Prodaja, podružnica Novo mesto, Glavni trg 1, tel. št. 21-442.

732/45-82

tozd Zdravilišča

Novo mesto, Germova 3, tel. (068) 22-436

Cenjene goste obveščamo, da bo od 14. novembra 1982 dalje v zimskem času

„KRKIN HRAM“ na Trški gori zaprt.

Po pravočasnem predhodnem naročilu pa bo hram še vedno na voljo za poslovna in družabna srečanja za večje skupine gostov.

Rezervacije sporočite na naslov uprave zdravilišč, tel. 22-436, lahko pa tudi na recepciji obeh zdravilišč ali na recepcijo hotela Kandija.

Komisija za delovna razmerja TOZD Flora blagovni promet Čatež Agraria Brežice

objavlja prosta dela in naloge

PRODAJALKE CVETJA v Cvetličarni Mokronog

Pogoji:

končana poklicna vrtnarska šola ali šola za prodajalce
Dela in delovne naloge se objavljajo za določen čas (nadomeščanje v času porodniškega dopusta) s poskusno dobo en mesec.

Pismene prijave z dokazili sprejema komisija za delovna razmerja TOZD Flora blagovni promet Čatež Agraria Brežice 8 dni od dneva objave.

Kandidate bomo obvestili v 15 dneh po dnevu izteka objave.

NOVOLES LESNI KOMBINAT NOVO MESTO Komisija za delovna razmerja TOZD Tehnično energetske storitve, Straža,

objavlja prosta dela in naloge:

TEHNOLOG ZA MEHANIČNO DELAVNICO

Pogoji razpisa:

- višja šola strojne smeri,
- nad 4 leta delovnih izkušenj na enakih ali sorodnih delih in nalogah.

Kandidati naj pismene vloge pošljejo na naslov: „NOVOLES“ Kadrovska socialna služba, 68351 Straža, v roku 15 dni.

O izbiri bodo obveščeni v 30 dneh.

Železniško gospodarstvo Ljubljana obvešča potnike o nekaterih spremembah voznih redov in uvedbi novih vlakov na novomeškem območju.

SPREMENJENI VOZNI RED V VLAKOV

METLIKA – NOVO MESTO – LJUBLJANA – METLIKA

Vlak 6082 ³	Vlak 3108 ¹		Vlak 3109 ⁴	Vlak 3119 ²
		Metlika	9.45	
		Dobravice	9.39	
		Gradac-Podzemelj	9.34	
		Črnomelj	9.27	
		Otavec	9.21	
		Semič	9.14	
		Rožni dol	9.06	
		Uršna sela	8.59	
		Birčna vas	8.50	IMV 13.50
14.01		Kandija	8.42	13.47
14.03		Novo mesto center	8.40	13.45
14.05	7.48	Novo mesto	8.38	13.44
		Hudo		13.35
14.17		Mirna peč	8.25	13.27
14.24	8.01	Ponikve	8.18	13.15
14.28	8.09	Trebnje na Dol.	8.14	13.11
	8.13	Štefan	8.06	13.06
	8.16	Velika Loka	8.03	13.03
	8.20	Šentlovrenc	8.00	12.59
	8.23	Gaber	7.56	12.55
	8.27	Radohova vas	7.51	12.51
	8.31	Šentvid pri Stični	7.49	
	8.38	Ivančna Gorica	7.45	12.44
		Polžovo	7.33	
	8.44	Višnja gora	7.30	12.39
	8.49	Žalna	7.18	
	8.52	Mlačovo	7.15	
	8.57	Grosuplje	7.10	12.26
		Šmarje Sap	7.05	
	9.08	Škofljica	6.57	12.15
	9.16	Ljubljana Rakovnik	6.50	12.08
	9.22	Ljubljana	6.38	12.02

Novo uvedeni vlaki: 6091²

SEVNICA – NOVO MESTO – KANDIJA²

Sevnica	6.31		
Boštanj	6.34		
Jelovec	6.40		
Tržišče	6.47		
Pijavice	6.51		
Mokronog	6.55		
Šentrupert	6.59		
Mirna	7.02	Vlak 6081 ³	
Gomila	7.06		
Kamna Gora	7.10		
Trebnje na Dol.	7.20	NOVO MESTO – URŠNA SELA ³	
Ponikve na Dol.	7.24		
Mirna peč	7.31	Novo mesto	14.06
Hudo	7.39	Novo mesto center	14.07
Novo mesto	7.44	Kandija	14.09
Novo mesto center	7.46	Birčna vas	14.16
Kandija	7.47	Uršna sela	14.24

TREBNJE NA DOLENJSKEM – TRŽIŠČE¹

vlak 6092 ¹		vlak 6093 ¹
16.25	Trebnje na Dolenjskem	17.43
16.28	Kamna gora	
16.34	Gomila	17.36
16.38	Mirna	17.32
16.41	Šentrupert	17.28
16.45	Mokronog	17.24
16.49	Pijavice	17.19
16.52	Tržišče	17.16

- 1) vozi vsak dan
- 2) ne vozi ob nedeljah in praznikih
- 3) ne vozi ob sobotah, nedeljah in praznikih
- 4) vozi Ljubljana – Novo mesto Center vsak dan, Novo mesto – Metlika ob sobotah in nedeljah

Zelimo vam prijetno potovanje!

ŽELEZNIŠKO
GOSPODARSTVO
LJUBLJANA

755/46–82

tozd **Gradišče** Trebnje in

lesnina

LJUBLJANA

prireja

PRODAJNO RAZSTAVO POHIŠTVA

v novih blokkih na Pavlinovem hribu v Trebnjem, ki jih je gradilo SGP Grosuplje.

Razstava obsega štiri stanovanjske enote, v pritličju bloka A, kjer bodo prikazane različne variante razporeda pohištva vseh večjih proizvodjalcev. V času razstave, ki bo od 15. 11. do 25. 11. vsak dan od 10. do 17. ure, vam bomo skupaj s prodajalci nudili naslednje ugodnosti:

- 10-odst. popust na razstavljeno pohištvo
- 3–5-odst. popust na ostalo blago
- 20-odst. popust na prodajo opuščeni elementov
- prodaja na potrošniški kredit

756/46–82

VABLJENI!

NUKLEARNA ELEKTRARNA KRŠKO v ustanavljanju

objavlja prosta dela in naloge:

1. vodje izmene varnostnikov
2. operaterja alarmnega sistema – 2 vršilca
3. pomožnega delavca za obdelavo radioaktivnega materiala – 2 vršilca
4. kuharja

POGOJI:

pod 1:

- opravljena 4-letna šola varnostne ali obrambne smeri
- 15 mesecev delovnih izkušenj
- 3-mesečno poskusno delo
- delo v izmeni;

pod 2:

- opravljena 4-letna tehnična šola elektro smeri – šibki tok
- 15 mesecev delovnih izkušenj
- 3-mesečno poskusno delo
- delo v izmeni

pod 3:

- PK delavec
- 2 meseca delovnih izkušenj
- 3-mesečno poskusno delo

pod 4:

- KV kuhar
- 8 mesecev delovnih izkušenj
- 3-mesečno poskusno delo

Kandidati naj pošljejo svoje vloge v 15 dneh po dnevu objave. Odgovore bodo prejeli v 30 dneh po izteku prijavnega roka.

748/46–82

**„SLOVENIJALES–STILLES“
Tovarna stilnega pohištva
in notranje opreme
SEVNICA**

Razpisna komisija delavskega sveta – TOZD Notranja oprema razpisuje dela in naloge

**VODJE PROIZVODNJE
TOZD NOTRANJA OPREMA**

Poleg splošnih zakonskih in moralno-političnih pogojev in vrčin morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

- višja ali srednja strokovna izobrazba ustrezne smeri
- 5 do 6 let delovnih izkušenj pri delih in nalogah s posebnimi pooblastili v stroki
- poskusno delo 3 mesece
- Kandidat bo imenovan za 4 leta, delovno razmerje pa bo sklenjeno za nedoločen čas.
- Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo na naslov delovne organizacije razpisni komisiji v 15 dneh po dnevu objave.
- Kandidate bomo o izidu razpisa obvestili v 30 dneh po poteku razpisnega roka.

753/46–82

Šport

60 TEKAČEV NA KROSU

Sobotnega jesenska smučarskega kroša, ki ga je pripravilo SD Rog iz Novega mesta, se je udeležilo preko 60 tekačev. Med pionirji in mladinci osnovnih šol je zmagal Bojan Vidmar, pri pionirkah Mojca Vidmar, pri mladinkah Tjaša Kordiš in pri mladincih Robi Udovč. V članski konkurenci do 35 let je zmagal Ivan Skedelj, 2. Branko Novak, 3. Alojz Vidmar. V kategoriji članov nad 35 let je zmagal Jože Stine. Opaziti je bilo nezainteresiranost za sodelovanje pri osnovnih šolah, predvsem pa pri članih novomeškega atletskega kluba.

METLIKA: ROKOMET PONOVO ZAŽIVEL

Po daljšem premoru je metliški rokomet ponovno oživel. Po zaslugi prizadevnih trenerjev Jožeta Omerzela in Braneta Ivačiča ter predsednika kluba Ivana Malešiča so metliške mladinke na začetku svoje poti pripravile že nekaj velikih presenečenj v II. slovenski rokometni ligi. V članski konkurenci so namreč doslej na 3. mestu, mnogi poznavalci tega športa pa napovedujejo celo, da bodo Metličanke že kmalu stopile v enotno slovensko rokometno ligo ob bok ekipam, kot sta kočevski Itas in šentjernejska Iskra.

STRELJANJE ZA DAN REPUBLIKE

V soboto, 27. novembra, bo ob 8.30 na strelišču v Kočevju odprto prvenstvo Kočevja z vojaško puško za ekipe in posameznike v počastitev dneva republike. Tekmovalci bodo z vojaško puško: člani, članice, mladinci, mladinke in veterani (nad 45 let). Tekmovanje organizira občinska strelska zveza, ki sprejema prijave za ekipe do 22. novembra, za posameznike pa tudi na sam dan tekmovanja od 9. do 11. ure.

SEVNICA: MNOŽIČEN TEK

Občinska zveza za telesno kulturo in sevniški taborniki so minuli petek pripravili dobro obiskan tek po ulicah Sevnice. Zbralo se je namreč kar 36 ekip tekačev.

Pri mlajših pionirkah je zmagala Popelarjeva iz sevniške II. ekipe, pri mlajših pionirjih pa Jene iz Tržišča. Pri starejših pionirkah je slavila Kerdatova iz Radeč, ravno tako tudi njena vrstnica Blasova pri mladinkah, ekipna zmagala pa je tu pripadla sevniški Srednji tekstilni šoli. Pri mladincih je zmagal Imperi iz Loga. Pri članih je seveda zmagal državni reprezentat Lisec, ki je tokrat tekkel za Boštanjčane. Znani veteran Drašček iz Radeč je bil drugi.

KAR 96 SRELCEV Z VOJAŠKO PUŠKO

Strelski družini Boštanj je v soboto uspela lepa prireditev. Na strelišču na Radni so namreč izvedli nočno streljanje z vojaško puško. Prijavilo se je kar 32 trojic, oziroma 96 strelcev. Zmagale so trojke strelske družine heroja Maroka iz Sevnice.

USPEH VATERPOLISTOV „CELULOZARJA“

Kljub temu, da so vaterpolisti krškega plavalnega kluba „Celulozar“ v tekmovanju letošnje slovenske vaterpolo lige vedno gostovali, nenehno pa jih spremljajo pomankanje denarja in nerazumevanje članov upravnega odbora plavalnega kluba, so Krčani dosegli lep uspeh. Priborili so si drugo mesto, za letošnjim prvakom kranjsko Iskro pa so zaostali le zaradi slabše razlike v zadetkih. Krški vaterpolisti so bili „prekratki“ za naslov komaj za tri zadetke.

V PARIH VEBROVA IN FLISARJEVA

Z dvema nastopoma na kegljišču na Loki se je pred dnevi končalo dolensko prvenstvo ženskih parov. Kot je bilo pričakovati, sta prepričljivo zmagali članici trebanjskega Mercatorja Vebrova in Flisarjeva s 1.577 podrtimi keglji (799, 778), sledi: Šoško-Poljak 1.466 (713, 753), Konda-Makše 1.382 (670, 712) itd. Prvouvrščena para sta se uvrstila na republiško prvenstvo, ki bo na kegljišču Konstruktorja v Mariboru.

PREVZELI BOMO LE BREZHBNO JEDRSKO ELEKTRARNO KRŠKO

Popotnik, ki je 6. novembra prišel v bližino jedrske elektrarne Krško, je najbrž pomislil, da se v njej dogaja nekaj resnega in neobičajnega. In res se je, v teku je bila vaja, s katero so preverjali usposobljenost zaposlenih v jedrski in okoliškega prebivalstva za primer nesreče. Vrag nikoli ne spi, biti pripravljen na vse mogoče in nemogoče neugodnosti je nujno in modro. Jedrska elektrarna Krško je zelo zapletena naprava, najbrž najbolj zapletena, kar smo jih doslej zgradili v naši državi. Kljub najboljšim varnostnim ukrepom previdnost nikoli ni odveč.

V svetu deluje zdaj več kot 280 jedrskih elektrarn. Izkušnje z njihovim delovanjem so stare manj kot 30 let, kar pa je premalo časa, da bi spoznali prav vse skrivnosti. Te dni je ugledni ameriški "Washington Post" objavil povzetek najnovejše vladne študije o možnih posledicah okvar v jedrskih elektrarnah. Presečenec je dejstvo, da o nesrečah v jedrskih elektrarnah ne razmišljajo več kot o nečem praktično nemogočem. Verjetnost, da se v ameriških atomskih elektrarnah (trenutno jih dela 80) do leta 2.000 zgodi večja nesreča, je kar 2-odstotna. To ni več zanemarljiva možnost, še posebno ne, če jo osvetlimo z drugimi zaključki omenjene študije. Po njih so, čeprav samo v skrajnem primeru, mogoče tudi nesreče, ki bi vzele življenje več kot 100.000 ljudem, gnotna škoda pa bi se povzpela na 200 milijard dolarjev. Se do nedavnega so bili trdno prepričani, da tudi ob najbolj hudi nesreči v jedrski elektrarni ne more umreti veliko več kot 1000 ljudi.

V svetu torej raste opreznost do jedrskih elektrarn celo med njihovimi najbolj vročimi zagovorniki, čeprav je res, da jedrske doslej še niso terjale niti enega življenja, vsaj neposredno ne. Nesreče pa niso tako redke, samo v ZDA so jih v desetih letih imeli 169, od tega 52 resnejših.

KAKO JE TEKLA VAJA V KRŠKO

Kako je tekla vaja v JE Krško? Najprej so naredili podoben scenarij dogodkov, da bi zares natančno preverili delovanje vseh členov varnosti in zaščite. Po tej zamisli je do jedrske nesreče prišlo v petek zjutraj

okoli 8. ure. Začeli so odpovedovati nekateri manjši sistemi. Igra je tekla naprej. Alarmirali so vse službe zaščite, ki so skušale preprečiti nadaljnje okvare. Da bi vaja upravičila svoj namen, je bilo zamišljeno, da intervencije niso uspele, okvar je bilo vse več in vse hujše. V soboto zjutraj je v parnem generatorju hladilna voda prodrla iz primarnega v sekundarni krog radioaktivnost je "ušla iz kletke". Po scenariju je najprej kontaminirala nekatere prostore znotraj elektrarne, potem pa vse reaktorsko poslopje. Radioaktivna voda iz primarnega hladilnega kroga se je razlila, s čimer je bilo ogroženo tudi okoliško prebivalstvo. Še posebej, ker je iz zaprtih prostorov jedrske elektrarne "ušel" tudi oblak radioaktivne pare in plinov. Vaja je bila po svojih elementih zelo podobna resničnim dogodkom v JE "Otok treh milj". Da bi bila bolj prepričljiva, časa od prvih, majhnih okvar do vzpostavitve normalnega stanja v JE niso skrajševali. Tekel je realno, kot da se bi vse v resnici dogajalo. Zamišljeno je bilo celo, da se je zgodila nesreča četrte kategorije, ki je po kategorizaciji Mednarodne agencije za atomsko energijo (IAEA) največja mogoča. Po tej zamisli so monitorji v krški jedrski elektrarni na ograji elektrarne, ki je 500 metrov oddaljena od poslopj, zaznali radioaktivnost 500 miliremov.

ZAHTEVE DO "WESTINGHOUSA"

Toliko o scenariju namišljene nesreče v JE Krško. Znano je, da je bila vaja nesreče uvod v daljšo prekinitev obratovanja našega atomskega prvenca. Na zahtevo "Westinghousa" bodo po 1500 urah dela nadaljevali s preverjanjem zanesljivosti in varnosti delovanja. To je še posebno potrebno, ker so bile, o tem je tisk poročal, narejene nekatere spremembe na sistemu napajanja z vodo, ki je v neposredni zvezi s parnim generatorjem. Konec lanskega leta so v nekaterih Westinghousovih jedrskih elektrarnah na Švedskem in v Španiji zaznali resnejše okvare na parnih generatorjih. Raziskave v Krškem so pokazale, da bi do podobnih težav pri nas morda lahko prišlo šele po več mesecih delovanja. Zaradi tega je JE Krško najprej delala z zmanjšano močjo, maja pa so jo ustavili. Strokovnjaki ameriškega izvajalca in dobavitelja opreme so ugotovili, da imajo njihovi parni generatorji tipa D konstrukcijsko napako. Slednje so pri nas

opravili s spremembami na sistemu napajanja z vodo. Po teh delih je jedrska lahko delovala s polno močjo, zdaj pa so jo spet ustavili, da bi ugotovili, kako so se spremembe obnesle.

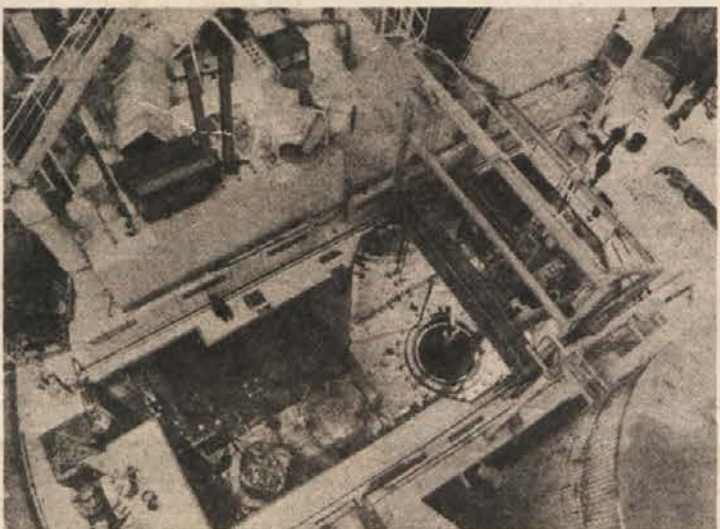
Poudariti je namreč treba, da gre za prvi tak poseg na svetu. Naši strokovnjaki seveda od izvajalca zahtevajo, da nam mora izročiti takšno jedrsko elektrarno, kakršno smo naročili in kakršno bomo plačali, se pravi takšno, da bo lahko 30 let delovala s polno močjo. brez

nevarnosti za okolico. Če sprememba na sistemu napajanja z vodo ne bo uspela, bo pač treba namestiti drugačne parne generatorje. Tega se zaveda tudi "Westinghouse", ki je seveda pripravljen prevzeti jamstvo za celotno elektrarno in narejene spremembe. Druge izbire tudi nima, tako določa pogodba, ne nazadnje pa ga k temu sili tudi v svetu precej omajan ugled.

Pripravil: M. BAUER

OD TOD UPRAVLJAJO JEDRSKO ELEKTRARNO - Procesi, ki jih ne morejo zaznati naši čuti, so na vpogled na mnogih instrumentih; posegi v prostore, kjer je nevarno sevanje, pa so mogoči prek daljinskih komand.

POSNETEK JE ŽE ZGODOVINSKI - Pogled v osrednjo dvorano v reaktorski zgradbi JE Krško, preden so vanj vložili jedrsko gorivo, ki zdaj že daje energijo za pogon naše prve jedrske elektrarne.

DELAJSKI SVET Žito - TOZD "IMPERIAL" Krško

Razpisuje po 129. in 130. členu Statuta Žito - TOZD "IMPERIAL" Krško dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA

Za individualni poslovodni organ je lahko imenovan kandidat, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- da je državljan SFRJ in izpolnjuje splošne pogoje, določene z zakoni, samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori;
- da ima visoko izobrazbo s 5-letnimi delovnimi izkušnjami pri opravljanju vodilnih del in nalog;
- da ima višjo izobrazbo z 8-letnimi delovnimi izkušnjami pri opravljanju vodilnih del in nalog;
- poznavanje živilske dejavnosti;
- da ima organizacijske in samoupravne sposobnosti vodenja in koordiniranja dela v temeljni organizaciji;
- da ima ustrezne moralno-politične vrline in da je družbeno aktiven.

Mandat traja 4 leta.

Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev s kratkim življenjepisom in opisom doseganja dela naj kandidati pošljejo v zaprtih ovojnica najpozneje v 8 dneh po objavi na naslov: Žito - TOZD "IMPERIAL", Cesta 4. julija 86, Krško, z oznako - "za razpisno komisijo". Vsi prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po končanem sprejemanju ponudb.

762/46-82

MERCATOR - VELEPRESKRBA Razpisna komisija delavskega sveta TOZD STANDARD n. sub. o. Novo mesto

razpisuje prosta dela in naloge z posebnimi pooblastili in odgovornostmi

VODJE KOMERCIALNE SLUŽBE

Pogoj za sprejem:

- strokovna izobrazba: višja ali srednja strokovna izobrazba ekonomske ali komercialne smeri in 5 let delovnih izkušenj v blagovnem prometu,
- organizacijske sposobnosti,
- družbenopolitične ter moralnoetične kvalitete.

Delavec bo za dela izbran za dobo 4 let. Prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni najkasneje v 30 dneh po preteku roka za zbiranje ponudb.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po razpisu komisiji za razpis TOZD STANDARD Novo mesto, Glavni trg 3.

758/46-82

"KITAJSKA NOČ" V ZAGREBU

Hrvaški gimnastični delavci so od 22. - 24. oktobra pripravili v zagrebškem domu športov elitno svetovno gimnastično prireditev "6. SVETOVNI GIMNASTIČNI POKAL", ki je po letu 1970, ko smo imeli v ljubljanskem Tivoliju največja tovrstna športna predstava pri nas. Zbrali so se najboljši telovadci in telovadke sveta, vsi tisti, ki danes v svetu kaj pomenijo.

Športno javnost je najbolj zanimal nastop kitajskih telovadcev in telovadk, ki so po ameriškem Forth Worthu in po moskovskih olimpijskih igrah napovedovali prepok svetovne gimnastike. V ospredju je bil vsekakor troboj gimnastičnih velesil: Sovjetske zveze - Japonske - Kitajske.

VELIKO ODKRITJE

Kitajski telovadci in telovadke, ki so bili nekaj let odsotni od športnih tekmovanj, so se v tem času marljivo pripravljali in s svojimi izvirnimi nastopi že pred leti navdušili svetovno gimnastično javnost. Iz množice telovadcev - gimnastika je na Kitajskem na drugem mestu za namiznim tenisom - imajo menda registriranih 5 milijonov telovadcev. Ni torej posebno težko "izklesati" tako polne telovadke, kot so 19-letni Li Ning, 22-letni Tong Fei, 19-letna Ma Yanhong itd.

Ceprav so kitajski telovadci že nekaj let najboljši na svetu, to sta v Zagrebu Li Ning in Tong Fei tudi dokazala, so potrebovali nekaj časa, da so prepričali stroge in včasih preveč osebno pobarvane sodnike o svoji superiornosti. Nastopi Li Ninga

so osupnili ves svet, zagrebške gimnastične nastope so po televiziji gledali v 25 deželah na vseh kontinentih, po ocenah jih je spremljalo nekaj sto milijonov ljubiteljev gimnastike. Mladenič je v mnogobojju igrare opravil s svojimi tekmeči, telovadil je izvirno, drzno, elegantno in virtuozno, nekako tako, kot da

NAŠE GORE LIST - Ves srečen je bil Peter Vidmar iz Združenih držav Amerike, ko je na drogu osvojil bronasto odličje in prejel za izredno izvedbo oceno 9,95 točke. (Foto: Marjan Zaplatil)

zanj in njegovega prijatelja sploh ne veljajo fizikalni zakoni. Kako je to Kitajcem uspelo, bo seveda ostala njihova skrivnost. Dolgo časa so opazovali, se učili, bili so "pridni učenci", danes pa so učitelji, vredni občudovanja in spoštovanja.

Li Ning je tudi v finalnih nastopih potrdil, da je v izvrstni formi. Ko je že kazalo, da bo osvojil vseh osem

možnih zlatih odličij, se je simpatični mladenič "ustrašil". Po šestih osvojenih odličjih je skušal napraviti veselje tudi svojemu prijatelju Feju, vendar se je moral "potruditi", da sta si delila zlato odličje. Sploh je za Kitajce znano, da so na vseh športnih prireditvah tudi športno obnašajo. Njim resnično niso važne zmage, najvažnejše jim je, da se s športom krepi prijateljski duh med narodi. Tako so pred leti kitajske igralko namiznega tenisa na mednarodnem namiznoteniškem prvenstvu v Ljubljani kratkoma prepustile prvo mesto naši igralki Branki Batinič, kar je med novinarskimi kolegi vzbudilo seveda različne komentarje. Tako nekako je bilo tudi v Zagrebu. Pri njih je menda tako: če se veselimo mi, zakaj se ne bi veselili tudi drugi? Ali to ne kaže na neko veličino tega največjega svetovnega naroda, na neko vrednoto, ki nam vsem ni lastna? Športna dvorana v zagrebškem domu športov je tako bila prvi tekmovalni dan v znaku nastopa kitajskih telovadcev. Gledalci - zbralo se jih je blizu 5.000 - so bili na strani simpatičnih Kitajcev, ki so se po pripovedovanju kitajskih novinarjev počutili kot doma. Lahko bi rekli, da je bila v Zagrebu "Kitajska noč".

PETER VIDMAR, "NAŠE GORE LIST"

Naši telovadci in telovadke so v elitnem društvu najboljših telovadcev bili lahko le "statisti". Gimnastična organizacija "FIG" vedno omogoči nastop tudi domačinom. Tako je bilo tudi tokrat, ko so nastopali Bane Tripković, Milan Kunčič, Alenka Zupančič in Dragana Došen. Med elito je dobil svoje mesto tudi 21-letni American Peter Vidmar, ki je bil v središču pozornosti novinarjev. Po imenu in prilimku

sodeč, je Peter "naše gore" list, kar je tudi potrdil. Dejal je: "Ko sem se odpravil v Jugoslavijo, sem se nekoliko bolj pozanimal o deželi, za katero sem veliko slišal, vendar mi ni bila dana priložnost, da bi jo približe spoznal. Po ustnem izročilu sem doma zvedel, da se je moj ded, ki je bil posvojenec, priplul pred mnogimi desetimi leti v Ameriko in da je tja prišel iz Jugoslavije. Menim, da je to Slovenija."

Peter je rad odgovarjal na vprašanja novinarjev. Prav gotovo je bil poleg sovjetskega telovadca Jurija Karoljeva najbolj simpatična pojava na tekmovanju. Vsi gledalci so bili na Petrovi strani. Razveselili so se njegovega nastopa v finalnih obračunih. Stiskanje pesti jim je povrnil z bronastim odličjem na drogu, ki je bilo veliko doživotje zanj, ravno tako tudi za nas.

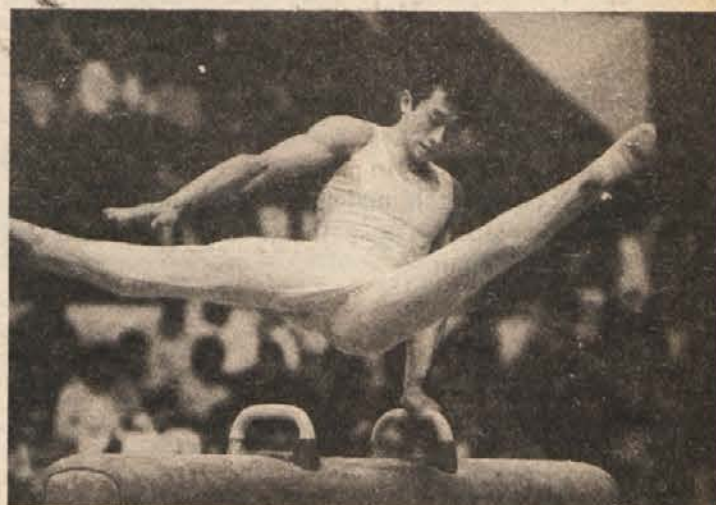
MAŠČEVANJE JE SLADKO

Medtem ko so kitajski telovadci prepričljivo premagali sovjetske in japonske "mušketirje", jih je čakalo pri ženskah maščevanje. Ceno uspehov prvega dne je plačala Kitajka Ma Yanhong, ki so ji sodnice dobesedno ukradle odličje v mnogobojju, ravno tako so jo oškodovali tudi v finalnih nastopih. Kitajka je krivične ocene stoično prenašala, ravno tako tudi kitajski novinarji, ki niso na račun sodnic izrekli niti najmanjše kritike (seveda smo zato bili toliko bolj glasni novinarji drugih barv). Pri ženskah ni bilo opaziti večjega napredka, razen tega, da se v njihovih vajah pojavljajo elementi, ki so smrtno nevarni, npr. element Tkačeva na bradlji itd. Zato bo morala "FIG" temeljito in preudarno pretehtati, do kakšnih vrato-lomnih višin bo še spustila žensko gimnastiko.

SLAVKO DOKL

OŠKODOVANA KITAJKA - Mlada Kitajka Ma Yanhong (na sliki) je s svojimi izvirnimi in dovršenimi vajami v mnogobojju zaslužila odličje, vendar so jo pristranske sodnice prikrajšale za to veselje. (Foto: Slavko Dokl)

POKAZAL, KAR NI ŠE NIHČE - Telovadne prvine, ki jih je pokazal Kitajec Li Ning (na sliki) na vseh šestih orodjih, bodo še dolgo predmet razprav gimnastičnih strokovnjakov. Se posebno je izpolnil Thomasove "helikopterje" na konju z ročaji, tako da Cerarjev in Molnarjev naslednik nima enakovrednega tekmeča. (Foto: Marjan Zaplatil)

kultura in izobraževanje

O kulturi, ki gre na bencin

Priznajmo, da bi imeli takle naslov še pred tedni za skrajno nemogoč, če ne celo bebast, zdaj pa so se reči obrnile tako, da mešati kulturo in bencin v istem loncu ni samo smiselno, ampak tudi nujno. Ne zato, da bi dobili eksplozivno mešanico nove, še neznane vrste, ki naj, denimo, opešani gledališki skupini pomaga hitreje na oder ali pevskemu zboru na nastop. Nič takega nima mo v mislih, pač pa hočemo opozoriti na problem, ki se je z omejitvami porabe bencina pojavil na kulturnem področju.

Pevci, igralci, zborovodje, režiserji, mentorji in sploh aktivni kulturni delavci, ki imajo svoje avtomobile, so nenadoma ugotovili, da s 40 litri bencina na mesec, koliko ga lahko dobijo na bone, ne morejo redno niti na vaje, kaj šele na nastope oziroma prireditve. Potrebno je namreč vedeti, da se morajo mnogi voziti od daleč, in če se vozijo tudi v službo, jim odmerjena količina bencina zadošča komaj za pol meseca. To občutijo še posebej zborovodje, ki morajo na vaje v več krajev, in prav tako režiserji.

Za primer naj navedemo, da obiskuje Sentjernejski oktet umetniški vodja iz Brezice. Ker je oktet pred jubilejnim koncertom, bi moral pogosto vaditi, tega pa skoroda ne more brez umetniškega vodje, ki pa v Sentjerneji ne more prav zavoljo bencinske stiske. Podobnih zadev, ki so druga za drugo silno neveselne in spravljajo aktivne ustvarjalce in poustvarjalce na rob potrpljenja, bi lahko navedli še celo vrsto.

Težave so pravočasno zašle v republiški Zvezi kulturnih organizacij Slovenije in so svoje občinske organizacije, prek njih pa tudi društva in skupine obvestili, da bodo poskušali dobiti kaj več bencinskih bonov za potrebe ljubiteljstva. Tako v občinskih ZKO prav zdaj, poleg opravljanja drugih nalog, saj se je nova kulturna sezona že zdavnaj začela, izračunavajo, koliko bonov bi pripadlo tako imenovanim kulturnim izvajalcem glede na dosedanjo porabo in število prevoženih kilometrov. Obenem upajo, da to delo ne bo zaman, saj se povsod zavedajo, da bi ob stal velik del kulturne dejavnosti, če bi v pričakovani sezona na bencinske bone ostali praznih rok.

Pa naj še kdo reče, da tudi kultura ne gre na bencin?!

I. ZORAN

Vračajo se tudi že „odpisani“

Brežiška knjižnica ne bo dosegla planiranega dotoka novih knjig – Obisk narašča

V občinski izobraževalni knjižnici v Brežicah so letos do sredine novembra v inventarno knjigo vpisali 1.365 novih knjig. Od tega je knjižnica sama kupila 955 knjig in zanje oddala 220.000 dinarjev, 360 knjig je dobila od republiške kulturne skupnosti kot ustanova v manj razviti občini, ostalo pa so bili najrazličnejši darovi. Letnega plana, ki predvideva dotok 2000 novih knjig, knjižnica ne bo dosegla.

V nasprotju s siromašenjem fonda se število obiskovalcev in izposojenih del razveseljivo po-

večuje. Velikega skoka res ni več, vsaj ne tolikšnega, kot ga je knjižnica zabeležila po vselitvi v

sedanje, nove prostore jeseni 1980. Tedaj se je obisk povečal za 38, izposoja pa celo za 41 odst. Letos do minulega tedna je bilo za 6 odst. več obiskovalcev kot lani v enakem obdobju, izposoja pa se je povečala za 7 odst.

Ugotavljajo, da je število obiskovalcev začelo naraščati, odkar je postala čedalje dražja knjiga teže dostopna krajanom glede na njihove osebne dohodke. Med tistimi, ki zahajajo med knjižne police z leposlovnimi, poljudnoznanstvenimi in drugimi deli, je precej takih, ki so nekoč že bili stalni obiskovalci, pa so kasneje izpregli. Knjižnica ima namreč kar nekaj nad 7.000 vpisanih, med temi pa je le 1.650 stalnih oziroma aktivnih bralcev. Okoli 75 odstotkov te družine, ki pa vendarle ni tako majhna, kot se zdi, tvorijo šolarji, od cicibanov do študentov.

Brežiška knjižnica ima tudi dve izposojevališči. Eno je v domu ostarelih občanov. Lani je Savica Zorko, ki dela tam kot knjižničarka, izdala upokojencem 919 knjig. Knjige vsako leto zamenjajo z drugimi, bralcem pa gre najbolj v slast leposlovje. Drugo izposojevališče je v Pišecah. Premore 1.300 knjig stalnega fonda. Izposojevališče je odprto enkrat na teden.

Obisk se povečuje, bo pa gotovo še boljši, ko bo iz Brezic dopotoval kovček s 100 novimi knjigami. Sicer pa kakšnih posebno visokih števil še ni pričakovati, saj je bilo izposojevališče v Pišecah odprto šele letošnjega marca.

I. Z.

NOVA RAZSTAVA „PRI SLONU“

Jutri ob 17. uri bodo v novo-mišemskem razstavišču „Pri slonu“ odprli novo fotografsko razstavo: s serijo 25 umetniških fotografij se bo občinstvu predstavil Tone Stđjko, znani slovenski fotograf. Na ogled bodo njegova najnovejša dela.

V RIBNICI NOV PEVSKI ZBOR?

Kulturno-umetniško društvo Galus v Ribnici se je odločilo, da bo ustanovilo mešani pevski zbor. Prijavljene pevce in pevke bodo preizkusili na avdicijah 1. in 8. decembra, obakrat v stari ribniški osnovni šoli. Želijo, da bi se priglasili pevci, stari od 20 do 35 let. Zbor, ki naj bi začel vaditi že decembra, bo vodila prof. Bernarda Kogovšek.

KRŠKO: „UVAJANJE“ V KNJIŽNICARSTVO

Valvasorjeva knjižnica in čitalnica v Krškem se je letošnjemu mesecu knjige bolj skromno oddala. Spričo skromnejših sredstev je lahko pripravila le manjšo razstavo v čitalničnih prostorih. Začela pa je tudi z zanimivo, sicer brezplačno dejavnostjo. Omogočila je globlji vpogled v način svojega dela učencem usmerjenega izobraževanja, torej tistim, ki jih šteje za svoje najhvalnejše bralce. Tak knjižnični dan je bil v sredo, 10. novembra, ko je knjižničarka Vida Česnjevar-Fritz „uvledla“ v nekatere knjižničarske spretnosti razred učencev pod vodstvom prof. Plestenjaka.

Kaj naj bo na posavskih odrih?

O tem je tekla beseda na posvetu, ki ga je območni odbor ZGS Slovenije za Posavje sklical v Brežicah – Obeta se več seminarjev, od katerih bo eden namenjen proslavam

Območni odbor Združenja gledaliških skupin Slovenije za Posavje je pred dnevi priredil v Brežicah tako imenovani svetovalni gledališki kaizpot za režiserje in druge gledališke delavce iz posavske regije. Beseda je tekla predvsem o tem, kaj izbrati za uprizoritev v sezoni, ki se je sicer že začela, še posebej pa o tem, kako delo našturirati, da bo videti kar najbolj sodobno in da bo kot tako tudi sprejemljivo. Z nasveti sta veliko pomagala Jože Vozny in Marjan Belina iz republiške ZKO; slednji je udeležencem posveta predstavil tudi šestanajst novih gledaliških besedil, ki so jih za uporabo v ljubiteljskih gledališčih priredili v Ljubljani.

Seveda pa je bil govor kljub slabši udeležbi kot običajno tudi o drugih rečeh. Tako so se dogovorili za vrsto daljših in krajših seminarjev, s katerimi bodo pravzaprav nadaljevali že pred leti zastavljeno izobraževanje gledaliških delavcev. En seminar bodo posvetili oblikam proslavljanja, saj tudi v posavskih občinah ugotavljajo, da se tovrstne prireditve po vsebini in obliki že desetletja niso spremenile. Poleg tega bo ob-

Mija Šebek: „V novi stavbi so se razmere za poslovanje brežiške knjižnice bistveno izboljšale pa tudi obisk se je povečal. Tu in tam lahko pripravimo tudi kakšno razstavo. Nedavno smo priredili razstavo o prazniku naše občine, razstavili literaturo o Brežicah in družboslovne knjige. Upam, da bo tega v prihodnje še več.“

močni odbor se naprej zagotavljal udeležbo na pomembnejših republiških seminarjih.

Na brežiškem posvetu so posvetili pozornost pripravam za nekatere tradicionalne prireditve, ki bodo kajpak tudi prihodnje leto. Spomladi bo v kraju, ki ga bodo še izbrali, glasbeno-plesna manifestacija „Posavje pleše“, že ob izteku zime pa se bo začelo območno srečanje gledali-

Gospodarska založba pri nas

V novomeški Mladinski knjigi razstava del iz letošnjega programa, v študijski knjižnici predstavitev nove knjige

V Novem mestu sta ta teden kar dva dogodka posvečena knjigi. Prvi je predstavitev knjižnega programa Gospodarske založbe iz Ljubljane v poslovalnici Mladinske knjige na Glavnem trgu. Drugi bo danes v študijski

knjižnici Mirana Jarca, kjer bodo ob 11. uri predstavili obiskovalcem novo knjigo dr. Ludvika Toplaka pod naslovom „Odgovornost poslovnega organa“, ki je pravkar izšla pri omenjeni založbi.

Z letošnjo knjižno bero bo Gospodarska založba, ki deluje v okviru Gospodarskega vestnika, gostovala v novomeški Mladinski knjigi dva tedna, in sicer od 15. do 30. novembra. Gre za različne ekonomske priročnike, aktualne komentarje predpisov in tudi za temeljna teoretična dela. To so dela, ki lahko rabijo za poglobljanje znanja na najrazličnejših gospodarskih področjih in pri poslovanju.

Na gostovanjih po regijah, za katera se je Gospodarski vestnik prvič odločil, bodo poleg publikacij Gospodarske založbe razstavili kar največ tiskov, ki izhajajo v okviru gospodarskega lista, in tako opozorili na njihov širši, tudi praktični pomen. Predstavitev knjige „Odgovornost poslovnega organa“ v novomeški knjižnici bo ne nazadnje tudi priložnost za temeljitejši pomenek o dosedanjem knjižnem programu za potrebe slovenskega gospodarstva. Prireditelji pričakujejo, da se bo oblikovalo tudi kaj uporabnih predlogov za oblikovanje novega programa in izbor del, ki naj bi izšla prihodnje leto.

SPOSJOJENO TRNJE

Domovini se poje iz ljubezni, državi po ukazu.

Mali kulturni barometer

NEGA ŠOLSTVA – Minuli petek so v Ljubljani proslavili 175-letnico ustanovitve prve glasbene šole na Slovenskem in 100-letnico ustanovitve šole Glasbene matice. Prireditelj je bila v dvorani Slovenske filharmonije, slavnostni govornik na proslavi pa je bil Franc Šetinc, predsednik RK SZDL.

RAZSTAVA BATIKA V VELENJU – V velenjskem razstavišču je od prejšnjega tedna na ogled 36 eksponatov batika, slik, ustvarjenih z voskom. Gre za zbirko, ki jo je ob svoji 70-letnici podaril Velenju njen lastnik in zbiratelj Rado Malenšek iz Ljubljane. Primerki batika so iz

Indije, Šri Lanke, Burme, Tajske, Indonezije in Kitajske.

V KOSTANJEVICI ODPRTO VSAK DAN – Galerija Božidar Jakac v Kostanjevici je že pred tedni uvedla zimski delovni čas. To pomeni, da si obiskovalci njene zbirke lahko ogledajo vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 10. do 16. ure.

PAPIČEVA RAZSTAVA SE NA OGLED – V galeriji v Belokranjskem muzeju v Metliki so še vedno na ogled kiparske stvaritve rojaka Julija Papiča. RAZSTAVA, ki jo bodo kasneje prenesli v Novo mesto, je odprta v počastitev kiparjevega življenjskega jubileja.

O opereti, ki je nastala na Lisci

„Planinsko rožo“ je R. Gobec napisal pred 45 leti

V Velenju bodo v soboto, 20. novembra zvečer, uprizorili opereto „Planinska roža“, ki jo je napisal znani slovenski skladatelj, pedagog in zborovodja Radovan Gobec, dobro znan tudi na Dolenjskem, še posebej v Novem mestu, kjer je nekaj časa vodil mešani pevski zbor „Krke“. Opereto si bo zanimivo ogledati, saj gre za zanimiv poskus, kako prek glasbenega gledališča v gledalca, ki je obremenjen s tegobami sodobnega, odtujevanju podvrženega časa, vzbuditi zanimanje za doživljanje narave in vsega, kar se v njej dogaja.

Za nas je predvsem zanimiv podatek, da je kot rojstni kraj omenjene operete navedena Liska. Nastanka dela, nastalega leta 1937, se skladatelj takole spominja: „Leta 1936 sem bil kot napredni učitelj premeščen iz Laškega v vasico Henina pod Lisco nad Sevnico. V prostem času sem hodil na vrh Lisce, kjer je takrat stala skromna planinska kočica. Ure in ure sem presedel tam in se spominjal gledališča, pevskega zboru in orkestra, ki sem jih moral zapustiti v Laškem. Dejal sem si, da bi bilo lepo, ko bi tudi mala planinska kočica nekdo postala velika, gostilna ali celo hotel. V svoji domišljiji sem oživel lik oskrbnice, ki se je odrekla mestnemu vrvežu, da bi izpolnila želje ljubiteljev planin. Vse bi bilo tako, da bi Lisco lahko preimenovali v Srečni vrh. Misli so se mi začele združevati v zgodbo o življenju na planini. Rojevale so se nove osebe, prišlo je do novih zapletov, zgodba se je morala celo preseliti v dolino. Kmalu je bilo te vsebine za tri dejanja.“ In slovenska glasbena umetnost je bila bogatejša za novo opereto, ki ji je skladatelj Gobec našel tudi pravičen naslov: „Planinska roža“.

SPET URE PRAVLJIC

Minulo soboto je Pionirska knjižnica v Novem mestu spet pripravila ure pravljic za cicibane in pionirje. Odkiv je bil nekoliko boljši kot prvič, vendar še ne zadovoljivi. Kaže, da stariši še premalo prislushejo željam svojih otrok in jih ne pospremi jo na prireditve, kjer pripovedujejo pravljice „v živo“.

Pevski glasnik Dolenjske

Sentjernejski oktet slavi letos dvajsetletnico ustanovitve. Za vokalno sestavo take vrste je to visok jubilej. „V mnogih pogledih celo izjemno visok“, pravi Alojz Bambič, ki poje v oktetu od prvega dne, tako kot Leopold Švalj, ki daje pevcevm na nastopih intonacijo. Samo ta dva tudi vesta, kaj se pravi vzdržati toliko časa

„V vsem obdobju so bile nemajhne težave, a smo jih znali vselej obvladati z vztrajnostjo in voljo, včasih kar trmasto,“ se spominja Bambič. „Vedno smo si bili več kot prijatelji, bratje, ena družina, drug na drugega že tako navezani, da smo se počutili kot na trnih, če koga iz upravičenih razlogov ni bilo na vajo. Mislim, da se imamo za vse, kar smo dosegli, tudi za to, da smo se obdržali, zahvaliti prav izredni disciplini.“

„Meni se zdi pomembno tudi to, kar sem spoznal v petnajstih letih, kolikor sem pri oktetu: da se v taki pevski družini lahko obdržiš le, če si človek na mestu,“ dodaja Tone Kovačič.

Vsega tega v oktetovi kroniki ni najti. Nič o njegovih veseljih in žalostnih dneih, o tem, kako so se v oktetovi koži počutili posamezniki. Zato je bil tudi Boris Savnik, tajnik novomeške ZKO, v nemajhni zadregi, ko je pisal besedilo za brošuro, ki bo obširneje spregovorila o dvajsetletnem delovanju Sentjernejskega okteta. Rad bi vanjo vpletel kakšno posebno doživetje, kaj osebnega iz oktetovega življenja, pa je kaj takega zaman iskal v kroniki. Lahko je le ugotovil, da je oktet pač vedno raje prepeval, kot zbral podatke o svojih uspehih in neuspehih.

Iz ne preveč zgovorne kronike pa lahko zvedo, da so se na prvi vaji 20. oktobra 1962 zbrali: Franc Bambič, Alojz Bambič, Tone Makovec, Stane Rešetič, Leopold Švalj, Tone Sušteršič, Anton Kirn in Valter Mlekua, pod čigar taktirko so tudi začeli uglasjevati svoje petje in se pripravljati na prvi nastop. Novoustanovljeni oktet se je že čez nekaj tednov prvič predstavil javnosti. Nekaj mesecev kasneje je sledil že samostojni nastop s celovečernim programom.

Pot navzgor nikakor ni bila lahka. Če sledimo besedam Borisa Savnika, se je moral oktet z umetniškim vodjem prebijati skozi sto in sto muk, se potiti, iskati oporo le v delu. Pevci so doživljali dvome in notranje krize negotovosti, pa se znova zagnali in opogumljali, se trudili in zoreli. Počitka si niso privoščili nikoli.

V takem tempu ni bilo lahko vzdržati. Zato so posamezniki izstopali iz okteta, prišli pa so novi. Kronika pravi, da so poslej peli v njem Vili Petelin, Albert Zupanc, Martin Suštaršič, Tone Kovačič, Janez Kovačič, Janez Kuhelj in seveda Alojz Bambič in Leopold Švalj kot najbolj vztrajna.

Menjav še ni bilo konec. Menjavali so še umetniški vodje in pevci. Valterja Mlekua je za dve leti zamenjal Albert Zupanc, potem je oktet nekaj časa spet vodil Mlekua. Od leta 1968 do leta 1977 je oktet pel pod taktirko Ernesta Jazbeca. Od tedaj dalje dela S sentjernejskimi pevci Janko Avenak. Oktet šteje devet članov; ti so: Alojz Bambič, Janez Kovačič, Tone Kovačič, Jože Jamnik, Tomaž Prašnikar, Anton Makovec, Alojz Simončič, Leopold Švalj in Jože Simončič.

Z vztrajnim in rednim delom je Sentjernejski oktet nenehno bogatil svoj repertoar in plemenilil izrazne sposobnosti. V dvajsetih letih je imel 560 javnih nastopov in samostojnih koncertov, 17 radijskih snemanj in

PRED JUBILEJEM – Plakati že opozarjajo, da bo jubilejni koncert v soboto, 27. novembra, ob 19. uri v večnamenski dvorani sentjernejske osnovne šole.

javnih radijskih oddaj, 14 snemanj na televiziji, izdal pa je tudi samostojno gramofonsko ploščo.

Poleg tega da je oktet ves čas sodeloval malone na vseh prireditvah in proslavah v sentjernejski krajevni skupnosti, nastopal na pomembnejših prireditvah v Novem mestu, pel na občinskih, medobčinskih in medrepubliških revijah pevskih zborov, je koncertiral tudi v Št. Vidu na Koroškem, na Reki, v taborišču Dachau, v Ljubljani, Kotu pri Borovljah na Koroškem, Kumrovcu, Zadru, Krškem, Novem Sadu, Zemuniku, Zenici, Belem Manastiru, Sisku, Bihaču, Karlovcu in drugih krajih. Nemalokrat je koncertiral v šolah, pel v bolnišnicah in domovih starejših občanov, prepeval s lepim in se odzval še na vrsto drugih povabil.

Strokovnjaki menijo, da je oktet dosegel največji vzpon v zadnjih letih, odkar ga vodi Janko Avenak. Dolgoletno sistematično delo, v katerem seveda ni manjkalo težav, je izoblikovalo zvočno čvrsto in enovito pevsko skupino, ki je sposobna tudi umetniško prepričljivega izraza. Kot taka poje enako zavzeto ljudske, partizanske in umetne pesmi in nastopa enako resno na vasi, v tovarni in koncertni dvorani.

Posebno priznanje gre Sentjernejskem oktetu za trud pri pripravi vsakoletnih srečanj pevskih osmercev, ki so prerasla v svojsko pevsko manifestacijo, združujočo vse slovenske oktete in spodbujajočo ustanovitve novih oktetrov v številnih krajih. Sentjernejski sami ugotavljajo, da se je število oktetrov v Sloveniji najmanj potrojilo, odkar imajo možnost nastopati v okviru tradicionalnega srečanja.

Dejavnost Sentjernejskega okteta v družbi ni bila neodmerna in neopazna, kar kaže na koncu še posebej podčrtati. Za neprecenljivo delež pri sooblikovanju kulturne podobe Dolenjske je oktet dobil Trdinovo nagrado, občinsko priznanje OF in letno plaketo Novega mesta. Glasnik želja in hotenje, veselja in žalosti ljudi, iz katerih je izšel in katerim predvsem prepeva, bo ostal tudi v prihodnje.

I. Z.

POTA IN STRAŽNICA

§

KRIMINALNO

dežurni poročajo

Tudi kokoši na poskusni vožnji

Kako so Romi v IMV ukradli avto ga „registrirali“, se z njim odpeljali v Metliko in vmes ukradli kokoši – Zaporne kazni za storilce

Kar številna romska družina se je pred dnevi zagovarjala na novomeškem sodišču. 24-letni Bojan Tudija iz Šmihela, zaposlen pa pri Viba filmu v času snemanja filma o Romih kot prevajalec, dve leti starejši Duško Kostrevec – Luti iz Pogancev, 31-letna Cvetka Tudija in 7 let mlajši Cvetko Brajdič, oba iz Šmihela, so si predlanskega februarja omislili nevsakdanjo zabavo.

Cvetka Tudija je senatu izjavila, da je imela v tistem času bolno mater, ki jo je hotela na vsak način obiskati. Ker pa je pot do Metlike za peščenje le nekoliko predolga, so ob pomoči nekaj požirkov žganja na hitro skovali plan in ga v celoti uresničili. Bojan Tudija in Dušan Kostrevec sta se drugega februarjskega večera odpravila v IMV in na dvorišču našla kar lepo število katrc. Ko sta izbrala pravo, sta izkoristila vratarjevo nepazljivost in avtomobil, neregistriran seveda, odpeljala v Šegovo ulico. Predstava je bila, kot se to sodelavcu Viba filma spodobijo, dobro zrežirana. Kostrevec in Cvetka Tudija sta namreč isti večer s črnim flomastrom napravila odlično po-

narejeno preizkusno tablico z napisom „Preizkušnja 5-02-74“, jo zatem nalepila na vetrobransko steklo in vozilo je bilo opremljeno. Družba se je z avtomobilom potem odpeljala do Metlike in nato še v Žužemberk ter nazaj v Novo mesto. Seveda si pa niso mogli kaj, da si ne bi ob takšnem razkošju privoščili še dobre večerje. Med vožnjo proti Metliki so se za hip ustavili na Dolenji Težki vodi, kjer so Duško,

Bojan in Cvetka iz nezaklenjenega kurnika Kristine Turk izmaknili tri kokodajske. Ali so katero privoščili tudi bolni Cvetkini materi, ni znano. Vsa četverica je na obravnavi docela potrdila zapisane dogodke in jih skesano obžalovala. Senatu ni preostalo drugega, kot da je izrekel kazni: Dušanu Kostrevcu je prisodil 10 mesecev zapora, Bojanu Tudiji šest mesecev, medtem ko sta bila Cvetka Tudija in Cvetko Brajdič obsojena na pogojne kazni; Cvetka na 3 mesece zapora, pogojno za dobo enega leta, Cvetko pa na enako kazen, pogojno za dobo dveh let.

MANJ ZVITE PLOČEVINE – Uvedba bencinskih bonov je poleg varčevalnih prinesla še eno pomembno prednost. Več kot opazno je, da se je na naših cestah zmanjšalo število prometnih nezgod, kar konec koncev ob včasih pravljalnih podatkih ni zanemarljiva novica. (Foto: B. B.)

ODNESEL RADIOKASSETOFON – Novomeščan Redžep Kroni je 10. novembra parkiral osebni avto pred blokom, vendar je za to vedel še nekdo. Med njegovo odsotnostjo je namreč avto obiskal tat in odnesel radiokasetofon, vreden med brati kakih 10.000 din.

ZAJCI VSE BOLJ ISKANI – V noči na 10. november je nekdo obiskal zajčnico Jožeta Sajeta v Čemšah pri Mirni peči. Lastnika je menjalo 12 kožuharjev.

IZ KUHINJE ODNESLA RADIOKASSETOFON – 11. novembra je nekdo vlomil v hišo Pavle Sebanec v Čučni vasi. Kaže, da sta bila na delu dva vlomilca, ki sta razbila steklo na oknu in splezala najprej v sobo, nato pa obiskala še kuhinjo in iz nje odnesla radiokasetofon.

OB PET KOKOŠI – V noči na petek je nekdo Janezu Gorjancu iz Dolnje Suhadole odnesel pet kokoši.

RAZBIJAL IN GROZIL – Črnomaljski miličniki so v soboto pridržali do iztreznitve Petra Vardiča iz Melina. Možakar je razgrajal v gostilni Rojc, ker mu niso hoteli postreči z alkoholom. Razbijati je pričel steklenino, grozil s pretepom in nadlegoval goste.

POVOZIL KOLESARKO IN POBEGNIL

Zdravko Tekstor z Lešnice je v soboto zvečer peljal osebni avto od Novega mesta proti Ratežu, ko pa se je pripeljal do odcepa za Brusnice, je dohitel kolesarko, ki sta se peljali ob desnem robu. Zadnja je bila 52-letna Ana Turk iz Velikih Brusnic. Tekstor jo je zadel in zbil po tleh, pri čemer je dobila hude poškodbe in so jo odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Tekstor je po nezgodi odpeljal naprej, s pomočjo očitvidcev, ki so si zapomnili avtomobil, pa so ga izsledili na Otočcu. Bil je tudi vinjen, zato so ga miličniki pridržali do iztreznitve.

POGORELO SENO IN OSTREŠJE

V nedeljo zjutraj je prišlo do požara v Rumanji vasi. Grilovi so namreč tistega dne zakurili kotel za svinjsko krmo v gospodarskem poslopju. Verjetno zaradi dotrajanega dimnika, kot je kasneje pokazala preiskava, je prišlo do ognja, ki je uničil 9 ton sena in ostrešje, tako da je nastalo kar za 350.000 din škoda. Požar so pogasili novomeški poklicni gasilci, pomagali pa so jim kolegi iz Straže in Dolenjskih Toplic.

Prodane zajce ukradel nazaj

Potem, ko je živali prodal sosedu, jih je šel ukrast – Enotna kazen 9 mesecev zapora

26-letni Jože Župevc iz Gornjega Ajdovca pri Dvoru ni bil tokrat prvič pred sodniki. Ze nekaj prepreje, natančneje 6. junija letos, je bil s pravno-močno sodbo novomeškega sodišča zaradi goljufije obsojen na 7 mesecev zapora, tokrat pa je kazni pridal še 3 mesece, ki si jih je prislužil s krajso zajecev. Senat je Župevcu zato izrekel enotno kazen devetih mesecev zapora.

Obravnava pred dnevi je govorila o krajso zajecev. Župevcu je obtožnica očitala, da je 12. marca letos v nočnih urah obiskal zajčnico pri hiši v Doljem Ajdovcu 10 in mlademu Jožetu Mirtiču ukradel 4 velike in

PO DOLENJSKI DEŽELI

Razgrajanja po slaščičarnah se nadaljujejo. Trebanjski miličniki so imeli v petek posla z 49-letnim Viktorjem Perkovičem. Kot kaže, res ne bo preostalo drugega, kot da še slaščičarne uvedejo prepoved dajanja rumovih slaščic vinjenim gostom.

V noči na nedeljo je bilo vlomljeno v kiosk Dela v Bršljinu. Neznavec je razbil steklo na okencu in odnesel kovance ter nekaj cigaret. Posegel je tudi po literaturi, predvsem bolj nakladni. Nedotaknjeni pa so ostali vsi izvodi Dela in Dolenjskega lista. Družbeni problemi, med njimi kriminal, ga pač ne zanimajo.

Hudo se je učel Alojz Novak iz Orehovice, ko je električnega pastirja skrnil kar v grmovje na pašniku. Budne tatinske oči so namreč skrivališče odkrile in lastnika pastirja osiromašile za kakse 4 tisočake. Za Novakove se tako vračajo stari in lepi pastirski časi.

Dostojno in mogoče še bolj slavnostno kot prejšnja leta se je mošt te dni spreminil v vino. Škoda le, da živimo v hudih (ne)mesnih časih. Tako se je pač večina vinskih pokuševalcev ob pomanjkanju perjadi odločila sama preleviti v gosi. Poročila iz raznih koncev Dolenjske govore, da so, vsaj kar se obnašanja in hoje tiče, več kot uspešno in prepričljivo odigrali svoje vloge.

„OBJEL“ DREVO – Tudi do takšnih prizorov prihaja na dolenjski magistralki. Tale na ponesetku nosi v sebi žalostno sporočilo: voznik je v razbitinah umrl.

GORELA PRIKOLICA NA DELOVIŠČU

7. novembra zvečer je prišlo do požara v počitniški prikolici na delovišču silosa KZ Krke v Bršljinu. V njej so prebivali delavci Šipada, ki na delovišču opravljajo monterska dela. Ogenj so na srečo hitro pogasili delavci iz sosednje prikolice, tako da je nastalo le za kakih 10 tisočakov škoda. Kot kaže, gre vzrok požara iskati v slabi električni napeljavi, o čemer pa bo dokončno besedo rekel še elektro energetski inšpektor.

NESREČA PRI SPRAVILU LESA

8. novembra je prišlo do nezgode pri spravilu lesa pri Adlešičih. 51-letni Ivan Grabrijan iz Velikih Sel pri Adlešičih je skupaj z ostalimi delavci črnomaljskega tozda GG delal v gozdu. Do nesreče pa je prišlo pri vleki lesa s traktorjem. Hlod se je namreč zataknil za panj in se obrnil, pri tem pa Grabrijana zadel v nogo. Poškodovanca so najprej prepeljali v črnomaljski zdravstveni dom, od tam pa v novomeško bolnišnico.

OTROK STEKEL POD AVTO

12. novembra ob 14. uri se je na lokalni cesti v Tržišču pripetila hujša prometna nezgoda. 7-letni Damjan Tomažič se je s skupino otrok igral na avtobusni postaji, takrat pa se je iz Krmelja z osebnim avtom pripeljala 60-letna Marija Knez iz Tržišča. Ko je opazila grupo otrok, se je umikala, vendar je Damjan ravno takrat stekel na cesto in se zadel v zadnji blatnik avtomobila. Pri tem je padel po cesti in se hudo poškodoval. Prepeljali so ga v novomeško bolnišnico.

Črne vožnje med službo

Šoferji lahko večkrat sami sklepajo pogodbe za prevoz – Lučič izkoristil priložnost – Pogojna kazen

Naftna kriza je po svoje narekovala tudi naslednje vrstice. Nobena skrivnost ni namreč, da delovne organizacije, ki se ukvarjajo s prevozom, delajo

MED PREVOZOM V BOLNIŠNICO UMRL

Prejšnji ponedeljek ob 15.00 je prišlo na magistralski cesti Krško – Drnovo v križišču s stransko cesto pri pokopališču do hude prometne nezgode. 56-letni kolesar Alojz Božič iz Krškega je namreč iz stranske ceste neprevidno zavil v križišče, pri tem pa trčil s tovornim avtom, ki ga je pripeljal 51-letni Ivan Vršnik iz Loga pri Selnici. Božič je dobil tako hude poškodbe, da jim je med prevozom v ljubljanski Klinični center podlegel.

VLOMIL V LESEN KOVČEK

9. novembra med 6. in 14. uro je nekdo obiskal stanovanje Jožeta Ašiča iz Brežic, Prešernova 11. Kot je pokazala preiskava, je storilec najverjetneje našel ključ od stanovanja na oknu in potem prišel v spalnico, kjer je vlomil v lesen kovček. Plen je bil dober: odnesel je namreč 17.000 din.

OSIROMAŠENA ZIDANICA

V času med 6. in 8. novembrom je neznani storilec vlomil v zidnico Antona Starine iz Radeč. Zidanica stoji v Hrušici, vlomilec pa je odtrgal obenašeno in iz notranosti odnesel bakreno škopilnico, samokolniko, žago, sekuro in grablje. Starina je bil oškodovan za preko 7.000 din.

Je danes res čas za „funkcijski dodatek“?

Ob predlogu, da bi v Gorjancih za vodilne delavce uvedli „funkcijski dodatek“ – Razprava v tozdih

Zagotovo se bodo našli taki, ki bodo po objavi tem vrsticam očitali nepotrebno razburjanje javnosti, morda bodo skušali dogodke celo zanikati ali omiliti. Gre pa vendarle za zadevo, bolj rečeno, potezo odgovornih ljudi ene novomeških delovnih organizacij, ki ji danes v času in okolju, v kakršnem živimo, ne sme biti mesta.

Kakšna je bila pot do pobude, ki jo tukaj omenjamo, ni niti povsem jasno niti najbolj pomembno. Gre skratka za to, da je odbor za splošne akte (vnaprej se opravičujem za morebitno netočnost naziva organa) predlagal centralnemu delavskemu svetu novomeške delovne organizacije 'Gorjanci', da sprejme tako imenovani „funkcijski dodatek“, ki naj bi šel šefom oddelkov in direktorjem tozdov. Po navedbah, vse v tem zapisu so neuradne, iz ust nekaterih najbolj ogorčenih delavcev, naj bi omenjeni dodatek šel k osebni dohodku vodilnih in vodstvenih delovnih mest, znašal pa naj bi štiri do pet tisoč novih dinarjev. V isti sapi moramo omeniti, da gre za kolektiv, v katerem delavci že domala tri leta prejemajo le 90-odstotne osebne dohodke.

Pravno plat takšnega postopka naj ugotavljajo pristojni. Nas zanima predvsem moralna in politična odgovornost predlagateljev, ki s takšno potezo podirajo tisto načelo stabilizacije, ki govori, naj se njena bremena enakomerno porazdele med vse člane naše družbe. Le kako bi direktor z osebnim dohodkom in s „položajnim dodatkom“ pol starega milijona stopil med svoje delavce, ki prejemajo 90-odstotne osebne dohodke? Morebitni izgovor, da v podjetju zaradi nizkih osebnih dohodkov vodilnih delovnih mest ne dobijo potrebnih strokovnjakov, najbrž ne more biti opravičilo. Konec koncev pa na vodilna delovna mesta ljudje ne odhajajo zgolj zaradi visokih osebnih dohodkov, mar ne?

Zanimivo bo videti, kaj bodo o predlogu, ki je bil posredovan centralnemu delavskemu svetu, rekli samoupravni organi v tozdih, na katerih je sedaj, da se izrečejo za „funkcijski dodatek“ ali proti njemu.

BOJAN BUDJA

PRI TRČENJU UMRLA

10. novembra nekaj čez dvajseto uro je prišlo na magistralski cesti pri Karteljevem do hude prometne nesreče. Zahodno-nemški državljan Friedrich Wilhelm se je takrat peljal z osebnim avtom proti Zagrebu, v ovinku pri Karteljevem pa je dohitel tovornjak in zaradi tega zavrl. Pri tem ga je zaneslo v tovornjak „Gorjanec“, ki ga je nasproti pripeljal Stipo Zlatič. V silovitem čelnem trčenju je bila ob življenje sopotnica v osebnem avtu, 46-letna Dragica Mladjenović iz Gradaca, laže pa sta se poškodovala še voznik in druga sopotnica Vukica Mladjenović. Materialne škode je bilo za 350.000 din.

ODNESEL DENAR IN BONE

Zaenkrat še neznan storilec je 12. novembra ob 14.30 vlomil v stanovanje Stanislava Turka iz Malega Mršvega. Odnesel je 1.700 din, kar pa je Turka najbolj prizadelo, so verjetno ukradeni boni. Neznavec je namreč vzletel tudi 2 bona za 100 litrov nafte, bon za 5 litrov bencina in moško uro.

Bratski prepir se je končal s smrtjo obeh

Zaradi mlade Romke sta se pri Pluski sprla brata

Tragično, s smrtjo dveh bratov se je končal ponedeljkov prepir pri Pluski. Okoli polnočnega je namreč 49-letni Adolf Kováčič iz Zeljn pri Kočevju obiskal svojega brata, 39-letnega Ignaca, ki je tam taboril s 17-letno Romko.

Prav mlado dekle je bilo vzrok, da sta se brata sprla. Med preprirom je Adolf izvlekel nož in z njim zabolzel Ignaca, da je takoj umrl. Adolf je nato preko njiv in travnikov zbežal proti Korentiki, kjer so tudi njega našli mrtvega. Bil je srčni bolnik in kaže, da je to vzrok smrti. Dokončni odgovor pa bo dala obdukcija, ki jo je odredil preiskovalni sodnik.

SPOSOJENO TRNJE

Premrzlel občan nam piše: ne vem, kaj je to unitarizem, toda prosim odgovorne, da vendarle vključijo centralno gretje. /Iz Politike ekspres/

Na meji je zdaj nekako obrnjen: potniki razlagajo carinikom najnovije carinske predpise. (Iz Večernih novosti)

KRONIKA NESREČ

TOVORNJAK ZDRSNIL POD CESTO – V petek dopoldne je Skofjeločan Remiz Bečić peljal tovornjak od Ljubljane proti Zagrebu, pri Grmovljah pa dohitel drugo tovorno vozilo in ga pričel prehitovati. Takrat je nasproti pripeljal prav tako tovornjak, ki ga je vozil Alojz Jurkovič iz Kočevja. Skušal se je umakniti na rob ceste, pri tem pa je zapeljal na bankino in zdrsnil na nasip. Tovornjak se je precucnil pod cesto, škode na pločevini pa je bilo za 500.000 din.

VOZIL PO PREPOVEDANI CESTI – V nedeljo popoldne se je Novomeščan Antun Medjimurec peljal z osebnim avtom po Kolodvorski cesti v Bršljino, ki pa je za motorni promet prepovedana. Dohitel je skupino pešcev in pri tem zadel 20-letnega Zorana Spasojeviča. Pešca so odpeljali v novomeško bolnišnico. Travniku pod cesto. Pri nezgodi se je hudo ranil voznik Plankar, materialne škode pa je bilo za 160.000 din.

SPREGLEDAL KOLESARKO – 9. novembra v poznih popoldanskih urah se je Martin Lekse iz Sentjer-

neja peljal z osebnim avtom po naselju in v križišču s prednostno cesto spregledal kolesarko Marijo Znidarič iz Ostroga. Lekse je sicer naglo zaviral, vendar ga je navzlic temu zaneslo v kolesarko. Znidaričevu so odpeljali v novomeško bolnišnico. Pri nezgodi je nastalo še za 3 tisoč dinarjev škoda na pločevini.

KOLESAR PREČKAL CESTO – 75. letni kolesar Ignac Duh iz Ledevče vasi je 10. novembra zjutraj pri Grobljah prečkal cesto, ko je po njej z osebnim avtom pripeljal Jože Baz, z osebnim avtom pripeljal prišlo je iz Dob pri Kostanjevici. Prišlo je seveda skupil kolesar. Odpeljali so ga v novomeško bolnišnico.

ZANESLO GA JE V LEVO – Franc Plankar iz Polja pri Ljubljani se je 8. novembra zvečer peljal z osebnim avtom od Trebnjega proti domu. Med vožnjo po klancu navzdol ga je pri Pluski zaneslo v levo, kjer je trčil v tovornjak s priklopnikom, ki ga je nasproti pripeljal Stipe Ladan iz Jajca. Po trčenju je tovornjak tresel v železno ograjo, jo podr in se ustavil šele na

Itas in Krško jesenska prvaka

Velik in nepričakovan uspeh v republiški rokometni ligi — V zadnjem kolu možnost za prvo mesto še v II. ZRL

Najpomembnejši rokometni novici vsekakor prihajata iz Krškega, oziroma Kočevja. Krčani in rokometista Itasa so si z zmagama v zadnjem kolu republiške lige zagotovili naslova jesenskih prvakov. Uspeh sta dopolnila še drugoligaša Inles z zmago v Sežani nad Jadranom in Novomeščanke s točkama proti Preddvoru, kot tudi Sevnici, ki so v republiškem derbiju premagali Izolo in tako naredili veliko uslugo Krčanom.

JADRAN - INLES 19:25 (7:11) - Pomlajena domača vrsta ni bila kos izkušenim gostom, ki so bili vsekoli boljše in na koncu zasluženo zabeležili pomembno zmago. Inles: Gelze, Cirovič 2, T. Ilc, J. Ilc, Tanko 3, Troha, Karpov 4, Mikulin 6, Ambrožič 4, Mate 4, Fajdiga 2.

Ribničani ostajajo tudi po tem kolu točko za vodilno dvojico. Lestvica je takale: 1. Moslavina in Instraturist 16, 3. Inles 15, 4. Split 14 itd.

V soboto bo na sporedu zadnje kolo, ki kaj lahko ob ugodnem razpletu prinese vendarle Ribničanom tako zeleni naziv jesenskega prvaka. Doma namreč igrajo z vodilno ekipo Instraturista, medtem ko Moslavina, ki ima enako število točk kot Instraturist, potuje na vroč teren k Lipi.

NOVO MESTO - PREDDVOR 34:28 (16:12) - V dokaj poprečni tekmi so domačinke doslele izredno pomembno zmago, ki

jih je oddaljila z repa lestvice. Še največ je pokazala Mršnikova, ki je kar 14-krat zatresla mrežo nasprotnic.

Novo mesto: Udovč, Blažič 1, Mrhar 1, Kramar 4, Šitar 1, Iličin 4, Jakše 5, Mršnik 14, Godler 4, Pelko, Kastelic, D. Udovč.

Lestvica: 1. Zrinski 16 točk, ... 8. Novo mesto 9.

V naslednjem kolu, zadnjem jesenskega dela, igrajo Novomeščanke v gosteh z Lokomotivo.

DVOJNI USPEH V SRL - Začnimo z možkomo Krcani so v izredno pomembnem srečanju premagali moštvo mariborskega Branika z 31:29 (19:17) in tako postali jesenski prvaki republiške lige. V veliki meri so jim delo olajšali tudi rokometisti Sevnice, ki so ugnali njihovega najnevarnejšega nasprotnika, ekipo Izole s 25:23 (14:12).

Jesenska lestvica v moški SRL je takšna: 1. Krško 16 točk, 2. Rudar 14, 3. Izola 14, 4. Sevnica 13 itd.

V prvem kolu spomladanskega dela se bodo pomerili: Krško-Izola, Sevnica-Usnjur itd.

Zanesljivo zmago pa so dosegle tudi Kočevke nad Dupljami v gosteh s 24:11 (9:3) in tako zaradi boljše razlike v zadetih postale jesenske prvakinje. Druga dolenjska vrsta, ekipa Iskre, je izgubila v Škofji Loki s Pekom s 15:17 (9:7).

Končna lestvica je taka: 1. Itas Kočevje 18 točk, 2. Burja 18, 3. Iskra 15, 4. Drava 13 itd.

Spomladi se bodo na startu pomerili: Itas Kočevje - Izola, Burja - Iskra itd.

Več o jesenskih nastopih dolenjskih ekip v naslednji številki.

Druga visoka zmaga v SKL

Comet - Novoles 91:115 - Derbi z Brnikom že v petek ob 19. uri - Novomeščanke še naprej brez zmage

Novomeški košarkarji se tudi v 2. kolu slovenske košarkarske lige niso dali presenetiti. Na gostovanju v Slovenskih Konjicah so prepričljivo premagali moštvo Cometa kar s 115:91 (51:39). Slabše so se odrezale Novomeščanke, ki so doživele že tretji zaporedni poraz.

19. Munih 33, Bajc 24, Lalič 10, Seničar 6, Plantan 5. Z dvema prepričljivima zmagama so novolesovci po dveh kolu na vrhu lestvice, najtežja preizkušnja doslej pa jim verjetno čaka že v petek, ko jih v goste moštvo mariborskega Branika, ki je doslej prav tako dvakrat prepričljivo zmagalo. SENOŽEČE - NOVO MESTO 74:63 (42:34) - Brez težav so domačinke opravile z mlado in neizkušeno vrsto Novomeščank. Novo mesto: Srebrnjak 22, Zura 18, Senica 6, Tomšič 7, Gal 6, Jenko 2, Zaletel 2. Se brez osvojene točke so Novomeščanke zadnje, kaj prida možnosti pa nimajo niti v naslednjem kolu, ko bo pri njih gostovala ekipa Cometa.

COMET - NOVOLES 91:115 (39:51) - Zaradi izgreda v prvem kolu so morali košarkarji Cometa nastopiti brez gledalcev, kar so seveda izkušeni Novomeščani izkoristili. S hitro igro in uspešnimi skoki delu obema košem so si že v prvem delu prigrabili prednost, ki so jo nato v nadaljevanju še povečali. Novoles: Peljhan 18, Cerkovnik

Mladost se bo kalila v boju za točke

Novomeški namiznoteniški igralci startali v prvenstvo II. republiške lige

Egon Žabkar: „Na letošnjem prvenstvu pričakujemo uvrstitev okoli 5. mesta.“

O mladih novomeških namiznoteniških igralcih le tu pa tam slišimo ali preberemo kako besedo. Resda niso niti v republiškem, kaj šele državnem vrhu, toda njihovo delo, predvsem pa mladost obetata boljše čase. Konec koncev se fantje načelno s trenerjem Egonom Žabkarjem pripravljajo že vse od avgusta, nekaj zadnjih nastopov na turnirjih pa zagotavlja dobro formo že na začetku prvenstva v zahodni skupini II. republiške namiznoteniške lige. Prvo kolo je bilo na sporedu to soboto.

„Za dobre tri mesece se pripravljamo na prvenstvene boje,“ pravi trener Egon Žabkar. „Ne bi bilo dobro, ko bi od ekipe zahtevali ne vem kakšnih rezultatov za vsako ceno, saj imamo eno najmlajših vrst. Najstarejši je 17-letni Gregor Guštin, Dušan Kočevar je leto dni mlajši, medtem ko ima tretji član ekipe Marjan Hribar vsega dvanajst let.“

Letošnje prvenstvo bo zaradi zmanjšanja prevoznih in drugih stroškov potekalo po turnirskem sistemu, vsem pa je jasno, da ima daleč največ možnosti za zmago bivši republiški ligaš Triglav iz Kranja.

„Za nas bi bilo vsako mesto okoli petega že lep uspeh, vse, kar bi bilo več, pa že pravo presenečenje. Ekip v ligi je osem in vsaka je enkrat prereditelj turnirja.“

Nekaj letošnjih rezultatov kaže, da je mladi Marjan Hribar v dobri formi, mnogi pa pričevajo celo med najboljše slovenske pionirje.

Hribar je letos veliko in trdo delal. Največ pa je zagotovo odnesel iz Gornje Radgone, kjer

VELIKO OBETAJO - Mlada novomeška namiznoteniška ekipa, ki se za prvenstva pripravlja že vse od avgusta. Stojijo od leve: Gregor Guštin, Marjan Hribar in Dušan Kočevar.

Pionir zdrknil še nižje

V 6. kolu II. ZOL-zahod je izgubil doma z Bovcem kar 3:0 - Prva zmaga Mokronoga v slovenski ligi

Četudi so v prvem in drugem nizu vodili z 11:9, v tretjem pa celo z 11:2, so v soboto pionirjevci doma pred 400 gledalci klesali pred igranici, bojaželjnimi, predvsem pa psihično trdnějšími Bovčani kar s 3:0 (12, 11, 12). Resda je K tako gladki zmagi Bovca nekaj prispeval tudi tekmi nedorasli sodnik Žizmond iz Ljubljane, toda Pionirjevi igralci so vendarle predvsem sami krivi, da so

zapravili točki, ki jih nikakor ne bi smeli, in se bodo, po dosedanjih tekmah sodeč, res morali še boriti za obstanek v ligi, kar pomeni za vse ljubitelje odbojke na Dolenjskem razočaranje.

Na sobotni tekmi so slabo sprejemali servise in neučinkovito napadali, predvsem pa so, poudarjamo, odpravljali po psihološki plati, ko v odločilnih trenutkih niso znali dobiti napol dobljenih setov. S tveganim dolгим serviranjem, ki jih je stalo mnogo menjav, so nadaljevali še tudi potem, ko je bilo očitno, da Bovčani zelo dobro lovijo in sploh izvrstno igrajo v polju ter se zato ne da s servisi doseči skoraj ničesar. Tudi v drugih vrstah igre so bili pionirjevci pod svojimi zmoglostmi. Zlasti niso znali izkoristiti prednosti - višine, izostale pa so tudi hitre akcije, s katerimi bi edino mogli razbiti zelo dober blok Bovca.

Pionir, ki je padel na predzadnje mesto na prvenstveni razprednici, se bo v prihodnjem kolu pomeril na vročem terenu v Kanalu s Salonitom, ki po 6 kolih zavzema solidno peto mesto.

M. L. MOKRONOG: - SALONIT (ml) - 3:1 (-10, 8, 6, 5)

Prvič pa so v letošnji sezoni zmagali Mokronožani. Dobra igra v prejšnjem kolu je že napovedala morebitno osvojitve prvih točk, ki so jih domačini dobili z igro v zadnjih treh nizih.

Po 5. kolu je ekipa Mokronoga zmeraj na dnu lestvice z dvema točkama, kolikor jih imajo še Blejčani in ekipa Salonita. V naslednjem kolu potujejo v Izolo.

Letalski modeli so poleteli

Na zadnji preizkušnji za letalske modele v članski in pionirski konkurenci za letošnji pokal sezone, ki je bila preteklo soboto pri Slovenski vasi in jo je pripravila Ljudska tehnika z Mirne, se je pomerilo četvero klubov. Poleg domačinov so sodelovali tudi tekmovalci iz Aerokluba Ljubljana, Bela krajina in Novo mesto.

V tekmovalstvu prosto letalnih modelov v članski konkurenci je bil spet najboljši svetovni prvak Tone Vidensek iz Aerokluba Ljubljana, drugi je bil Stojan Kranjc iz novomeškega kluba, tretji pa je bil njegov klubski tovariš Janez Grošelj. Na četrto, peto in šesto mesto so se uvrstili še Martin Brudar, Dolf Šušter in Borut Zulič.

V pionirski konkurenci sta bila najboljša člana Aerokluba Novo mesto Andrej Heferle in Mitja Brudar, tretji pa je bil Jože Bracar iz Ljudske tehnike z Mirne.

Pokrovitelji uspeha tekmovanja - nekaj klubov je manjkalo zaradi stiske z blaginjo - so bili Dana, Industrijski obrat Pohorje in IMV -jev tozdz z Mirne.

Tudi Dolenjska na olimpiadi?

Poglaviten cilj novomeških kolesarjev je uvrstitev Sandija Papeža na OI v Los Angeles - Mladinci prihodnje leto v članskem vrhu? - Do februarja že 6.000 prevoženih kilometrov

Nekaj športov je, za katere ni ne konca ne začetka sezone, kar pomeni, da si ne morejo privoščiti odmora. Še ni tako dolgo, odkar smo poročali, o zadnjih nastopih novomeških kolesarjev, tokrat smo privedli v novomeški športni dvorani, kjer se že dva tedna pripravljajo na prve tekme v prihodnjem letu. Od petih trenerjev, kolikor jih danes dela z novomeškimi kolesarji, sta manjkala le štih in Turk, medtem ko so Janez Jagodic, Jože Majes in Franc Berger podrobno razložili vse, kar vodi k doseganju dokaj optimističnih kolesarskih ciljev v prihodnosti. Še prej pa besedo, dve o letošnjih dosežkih. Jože Majes, ki je v klubu vse od ustanovitve, Janez Jagodic, ki sedaj že peto leto dela z novomeškimi kolesarji, prej pa je vozil za ljubljanski Rog, in Franc Berger so takole strnili oceno:

„Še lani smo rekli, da bo letošnja sezona bolj ali manj prehodna pri doseganju večjih dosežkov in da bomo skušali to leto izkoristiti za krepitev denarnih sredstev v klubu. Danes se zdi, da nam je oboje uspelo. Rezultati Papeža, Glivarja, Smoleta in ekipe starejših mladincev, ki je v celoti presenetila, so dokazali, da imamo resnično daleč najobetavnejšo vrsto, kar smo jih kdaj imeli na Dolenjskem.“

Tudi pionirji so dokazali, da so ekipno najboljši v državi, imamo pa tudi pionirskega republiškega prvaka Bogdana Finka. In kar je najvažnejše: letos se je verjetno prvič zgodilo, da nismo izgubili niti enega tekmovalca, pač pa smo jih precej pridobili. Sedaj imamo v vseh kategorijah preko 60 tekmovalcev.

Se nekaj o denarju. Pozna se, da se razmere v novomeškem športu

Janez Jagodic: „Pred prvo tekmo v nogah že 6.000 prevoženih kilometrov.“

Jože Majes: „Še naprej želimo kar se da trdno sodelovati z združenim delom.“

Franc Berger: „Papeža bi radi videli na OI v Los Angelesu.“

slednjem letu največ od ekipe starejših mladincev v postavi Papež, Smole, Črnič in Novak. Fantje bodo lahko že konec prihodnjega leta vozili med člani in naša želja je, da, čeprav se mladini, osvobodijo mesta med prvimi tremi članskimi ekipami v Jugoslaviji(!). Kajti le kot močna članska ekipa bomo lahko resno merili na naš največji, čeprav dolgoročni cilj: uvrstitev Sandija Papeža na spisek olimpijskih kandidatov in končno tudi njegovo potovanje in nastopanje na olimpijskih igrah leta 1984 v Los Angelesu. Ne nazadnje bi to pomenilo po dolgi desetletjih tudi nov nastop kakega dolenjskega športnika na olimpiadi.

Takšnim ciljem se, povsem razumljivo, podrejene naše priprave. Ze ves november treniramo tu v športni dvorani. Člani in starejši mladinci vadijo vsak dan(!), mlajši mladinci šestkrat, pionirji pa trikrat na teden. Dvoranski treningi, namenjeni predvsem temu, da tekmovalci obdržijo kondicijo, bodo vse do novega leta, ko bodo pričeli še s treningi in vošnjami zunaj.“

Ze precej dolgo in predvsem uspešno pa novomeški kolesarji sodelujejo z češkoslovaškim klubom Bohumil. Enega pomembnih sadov takega sodelovanja bo predstavljal tudi mesec dni treninga, ki ga bodo najboljši kolesarji prebili v ČSSR. Poleg tega je v planu priprav zapisana še tritedenska vadba ob morju.

Nam vsem, ki se večidel prevažamo z avtomobili in včasih pogledamo tudi na kilometrski stevec, še zanimiv podatek, da bodo imeli najboljši novomeški kolesarji pred prvo tekmo v februarju v nogah še okoli 6.000 (tisoč) na kolesu prevoženih kilometrov. Navzlic mrazu, snegu in še kakšnim nevesočnostim. Ob koncu tekmovanja imajo tekmovalci za seboj tudi po 30 in več tisoč prevoženih kilometrov. Številka, ki je ne dosega vsak avtomobilist. Ob tem še nekaj. Vsi kolesarji so tudi aktivni tekalci na smučeh in vsi včlanjeni v tekaško sekcijo smučarskega društva Rog. In tisti, ki se takih tekmovanj udeležujejo, vedo po-

vedati, da so kolesarji na tekaških in podobnih prireditvah najbolj množični.

Je pa še nekaj, kar že dolgo leži neizgovorjeno na jezikih kolesarjev. „Kako lepo bi bilo, ko bi si lahko na Loki ob igrišču uredili

kolesarsko stezo. Takšno, kot jo imajo doslej le v Kranju in Zagrebu.“

Če so si jo zaslužili, kar po teh nekaj vrsticah sami presodimo.

B. BUDJA

VSAK DAN V DVORANI - Najboljši kolesarji vadijo kar sedemkrat v tednu, mlajši mladinci šest in pionirji trikrat. Dresi so pošteno preznojeni.

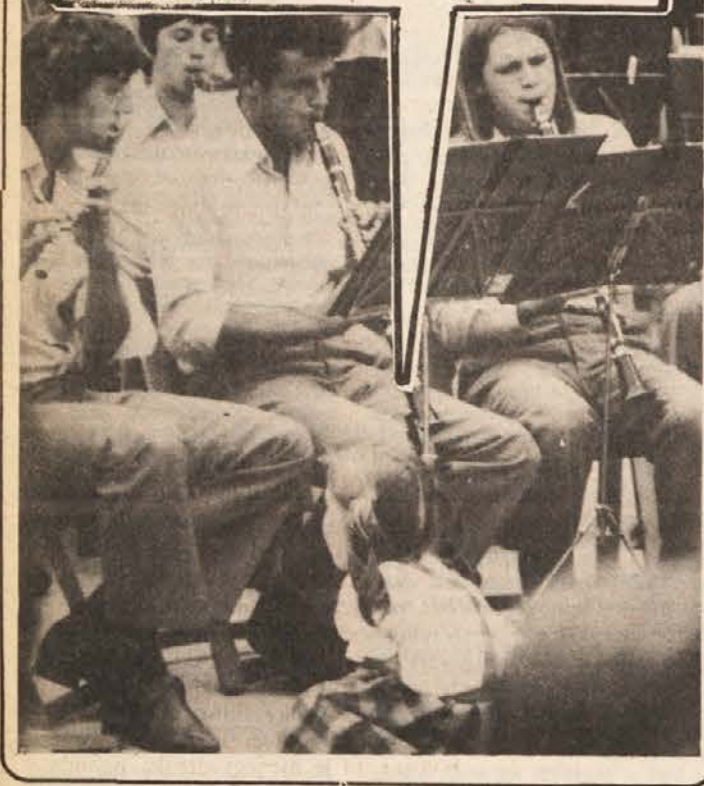
UDARNI NOVOMEŠKI KVINTET: (od leve) Glivar, Novak, Smole, Papež, Črnič. Od zadnjih štirih se pričakuje, da bodo, čeprav mladinci, v vrhu tudi v članski konkurenci jugoslovanskega kolesarstva.

NAGLUŠNA KAMERA

foto sliše:
Milan Markelj

STRICEK, DAJTE, ZAIGRAJTE RAJE
RINGARAJA!

DOLENJSKI LIST pred 20 leti

Zakaj nizki osebni dohodki

Samoupravljanje je ključ za odpravljanje težav — Krepi se vloga republike — Nekulturni mladinski ples

RAZEN UGOTOVITVE, da ima veliko število zaposlenih izredno majhne osebne dohodke, do sedaj nihče ni podrobno proučeval, zakaj tako nizki osebni dohodki; ali je vzrok temu majhna storilnost ali slaba organizacija dela, delovna disciplina ali pomanjkljivo nagrajevanje? Verjetno vsakega nekaj, razen tega pa v več podjetjih tudi nedokončane investicije. To bi morali skrbno in prizadevno proučiti v vsaki gospodarski organizaciji, razen tega pa še, kako daleč so prišli v posameznih podjetjih v razvijanju delavskega samoupravljanja, ki je ključ za hitrejšo odpravljanje marsikatere težave.

DANES BI ŽELELI razjasniti vprašanje, zakaj se krepi vloga republike. Bojimo se namreč, da bi utegnil kdo razumeti to krepitev tako, kakor da gre za centralizacijo, v nasprotju z zdravimi in naravnimi težnjami po krepitvi delavskega samoupravljanja in družbenega upravljanja. Vendar ni tako. Krepitev vloge klije iz skupnih interesov vseh delovnih ljudi in komun oziroma delovnih organizacij. Večje vloge republike ne bo imela na področjih, kjer to ne bi koristilo hitrejšemu razvoju komun in delovnih organizacij.

ŽIVIMO V CASU, ko predstavlja kulturna zabava mladine ne le potrebo, temveč pravo nujnost. V Novem mestu je vedno več mladih ljudi, ki potrebujejo po delu ali učenju zabavo, stanje pa je celo slabše kot pred leti. Kje in kako naj se mladi ljudje zabavajo? Ples je vsekakor potreben, vendar se sprašujemo, ali je potreben „tak mladinski ples“, pri katerih je bolj malo zabave, o vzgoji pa je boljše, da je ne omenjamo. Točilnica in mladinski ples ne gresta skupaj. Vstop na ples morajo imeti mladi ljudje, seveda če se znajo obnašati in so kulturno oblačeni.

NAJTEŽJE JE s pastirčki v trebanjski občini, ki služijo kruh pri tujih gospodarjih, pa so šoloobvezni otroci. Teh ni malo.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 15. novembra 1962)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Eni krompir, drugi šampanjca

Brez vere bi se ljudje med seboj pobili za najlepšo žensko — Prašiče je treba deti iz kože — Neumito grozde je nevarno — Kokoši na ulicah

(Torej) pravost brez vere! „Pridigujete nam pravost, a vere ne, le vere ne,“ govore. Ste že videli prvo nadstropje brez pritličja? Cvetje in sadje brez veje in debla? Ako ni Boga nad menoj, sem si sam bog. Kdo mi bo nalagal dolžnosti? Nikomur nisem odgovoren in se oprostim dolžnosti, kadar hočem. Pametno živeti, da — kaj se to pravi? Anarhistu se zdi jako nes pametno, da mora trdo delati, a jesti le krompir, dočim bogataši šampanjca srkajo, in še bolj nes pametno se mu zdi, da ljudje ne odpravijo taciš neenakosti. „Brez vere bi se ljudje med seboj pobili za najbolj sočnato hruško in za najlepšo žensko,“ dejal je Napoleon I., priznani veleum. Brez pravosti ni reda v človeški družbi, a pravosti ni brez vere.

(V m n o g i h) krajih obstoji še navada, da se zaklani prašič ne dene iz kože, temuč le postrežejo ščetine. Ta navada je naravnost nes pametna dandanes, ko ima prešičeva koža

izvrstno ceno, ki še leto za leto raste. Vsak umen gospodar bode toraj kožo snel in prodal. Kupujejo se prašičje kože na vago.

(Opetovano) so že oboleli ljudje, ki so jedli neumito grozde, na katerem so bili še ostanki vitrijala, ki je strupen. Te dni je nevarno zbolela neka deklica na Dunaju, ker je zobala neumito grozde. Zdravniki so ji le težko rešili življenje.

(Prepovedano) je puščati kokoši in drugo perotnino na javne prostore in pota, kakor tudi puščati pse po noči brez gospodarja na ulici. Ravno tako vsako onesaženje javne ceste, ulice itd. Onesaženje je tudi pisanje in risanje po zidovih, izlivanje vode in drugih tekočin na ulice in javne prostore, razkladanje odpadkov in odpadkov vsake vrste ter kapanje deževnice iz pokvarjenih strešnih žlebov, naj se to zgodi namenoma ali iz nemarnosti.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 15. novembra 1902)

Utrujena zelena pljuča sveta

Amazonski bazen je veliko bogastvo, a ni vseeno, kako bodo to bogastvo izkoriščali — Nepremišljeni posegi lahko povzročijo hude posledice za človeštvo

Pred več kot 400 leti se je skupina španskih pustolovcev pod vodstvom Francisca de Orellana podala v pragozdove Amazonije, gnana od bleščečega slegla stare bajke o zlatem mestu El Dorado. Njihovo iskarnje silnega bogastva je bilo brezplodno. Skozi močvirja in pragozdove so se prebijali v divjine, ki jih belec še ni videl. Srečali so domačine, med njimi tudi oborožene ženske s sulicami in puščicami v rokah. Ker so ženske-bojovnike poznali iz klasične mitologije kot Amazonke, so veliko reko, skozi katere poročje so se potikali, imenovali Amazonka. Zlata seveda niso našli, takrat pa tudi niso vedeli, da hodijo po surovinski najbogatejšem delu Zemlje in da so zares odkrili pravi El Dorado.

Danes ni nobena skrivnost, da je Amazonija nekaj izjemnega. V nji so največje svetovne zaloge lesa in železove rude, izjemno bogata je s kositrom, boksitom in manganom, najbrž pa se v zemeljski skorji tega dela sveta skrivajo tudi največje svetovne zaloge zlata, večje celo od slovitih južnoafriških ležišč. Toda največja vrednost amazonskega bazena je, kot zatrjuje ekologi, naravno ravnovesje, ki pomeni pravi naravni zaklad s svojim rastlinstvom in živalstvom. Na tem območju je skoraj četrtina vseh svetovnih zalog čiste vode, neizmerni gozdovi pa oskrbujejo ozračje zemlje z ogromnimi količinami kisika, zato ni nič čudnega, če je območje dobilo naziv zelena pljuča planeta. Ekologi še posebej glasno opozarjajo na izjemno pomembnost amazonskega bazena, ker se je proti temu bogastvu že obrnil surovinski lančni industrijski svet.

Nepremišljeni posegi v koščljivo ravnovesje Amazonije lahko povzročijo svetovno ekološko katastrofo. Za Brazilijo, ki poseduje največji del Amazonije, je surovinski bogastvo že obrnil surovinski lančni industrijski svet. Nepremišljeni posegi v koščljivo ravnovesje Amazonije lahko povzročijo svetovno ekološko katastrofo.

Za Brazilijo, ki poseduje največji del Amazonije, je surovinski

bogastvo, ki je zvečine še neizkoriščeno, ena od možnih poti, da se izkoplje iz silnih gospodarskih težav, ki so še toliko večje zaradi velikih dolgov, saj je na vrhu svetovne lestvice najbolj zadolženih držav glede na prebivalca. Amazonija je zanjo rešitev. Toda ker gre za območje, ki je življenjsko pomembno za ves svet, je vprašanje izkoriščanja amazonskega naravnega bogastva bolj zapleteno, kot je videti na prvi pogled. Gre za nasprotja med bogatimi in revnimi. Bogati so pripravljani naravnega bogastva sicer plačati, a tudi do kraja izkoristiti, revni pa bi se radi ekonomsko razvili, a vseeno ohranili čimveč naravnih rezerv.

Veliki posegi pa se že dogajajo. Ogromna območja gozdov so že posekali, bodisi sami Brazilci za vse večje število svojih tovarn celuloz in papirja, bodisi veliki zasebni industrialci, ki so s pomočjo najsodobnejše tehnologije (spomnimo se na plavajočo tovarno celulozo) segli v doslej nedostopne tropske gozdove Amazonije. Kaj takšni veliki in dostokrat vse premalo premišljeni posegi prinašajo, je danes že skoraj povsem jasno.

Znanstveniki opozarjajo predvsem na tri velike nevarnosti. Prva je opuščavanje. Kar polovica padavin, ki padejo na območje amazonskega bazena, nastane z izhlapevanjem iz gozdov. Kjer so izsekali velike površine gozda, je že manj padavin, erozija tal pa velika. Se obsežnejša izsekavanja lahko pripeljejo do temeljitih sprememb podnebja, kar bi končno povzročilo, da bi se iz zelene površine naredile puščave. „Če bo izsekanega preveč gozda, se bo začelo nepopravljivo sušenje,“ pravi Thomas Lovejoy, znanstvenik, ki dela v organizaciji WWF, ki skrbi za ohranjanje narave v svetu. V daljšem časovnem obdobju bi prišlo do sprememb podnebja tudi drugje, med drugim pa bi ogrozile sedanje žitne predele v ZDA in Kanadi.

Druga nevarnost je tako imenovani učinek tople grede ozi-

roma kopičenje ogljikovega dvokisa v ozračju. V svetu zgornje vse več fosilnih goriv in lesa, zaradi česar se večja količina ogljikovega dvokisa, velikanske površine gozdov v Amazoniji pa skrbijo, da se ozračje našega planeta prečisti in bogati s kisikom. Ko teh velikih naravnih pljuč ne bo, se bo nabralo toliko ogljikovega dvokisa, da se bo ozračje pričelo ogrevati. Ta plin namreč zadržuje akumulirano sončno toploto, da ne more izžareti v vesolje. Velika otoplitev, ki bi tako nastala, ima lahko strahotne posledice. Dovolj je že misel, kaj bi se zgodilo, ako bi se začel topiti večni led na obeh zemeljskih polih.

Tretja nevarnost je na videz manj dramatična, njene posledice pa morda še hujše. Gre za izginotje številnih rastlinskih in živalskih vrst. Od petih milijonov vrst živih bitij, kolikor jih domnevno živi v svetu, se jih kar cel milijon nahaja v Amazoniji. Samo v rekah je prek 2.500 vrst rib, s čimer se ne more pohvaliti nobeno drugo porečje na svetu. Vsa ta pisana množica rastlin in živali živi v ravnovesju, ki je čvrsto, dokler so vsi člani življenjske verige strnjeni. Posegi v ta edinstveni svet lahko uničijo to koščljivo ravnovesje. Izginotje nekaj členov lahko vse poruši. Po mnenju botanika Ghilleana Pranca se je v Amazoniji ta proces že začel, ker je izkrčena že petina gozdov.

Človeštvo se danes prehranjuje v glavnem s kakimi 20 osnovnimi kulturnimi rastlinami. To je zelo šibka osnova, saj nenaden preobrat v podnebnju ali v svetu insektov — škodljivcev človeštvo spravi ob velik kos vsakdanjega kruha. Zato je za bodočnost nujno ohraniti genetsko bogastvo, iz katerega bodo ljudje lahko izbrali nove kulturne rastline. Prav to bogastvo je v Amazoniji, zato je izginjanje rastlinskih in živalskih vrst tako nenadomestljiva škoda, da je danes pravzaprav niti še ne moremo povsem oceniti.

(Vir: Time)

Svet se zapija

OZN opozarja na porast alkoholizma v Aziji

V azijskih deželah se alkoholizem vse bolj širi. Kot je razvidno iz podatkov, ki so jih zbrali v OZN, se je proizvodnja alkoholnih pijač v Aziji od leta 1960 povečala za 500 odst., kar je za štirikrat več, kot znaša svetovno povprečje. V Hongkongu ne mine banket brez drage žgane pijače, v Indiji, kjer je nekdanji slavni Mahatma Gandhi dejal, da je pijača hujše zlo kot tatvina in prostitucija, so že davno pozabili na te svarilne besede in na debelo kršijo prohibicijske zakone. Na Tajskem ljudje potrosijo za alkoholne pijače toliko, kot gre za uvoz nafte. Skratka, v Aziji postaja alkoholizem vse hujši problem.

Nekateri krivijo za to zahodno civilizacijo, češ da je prinesla s svojim načinom življenja tudi alkoholizem, ko je razrušila tradicionalne moralne zakone, ki uživanje alkohola prepovedujejo. Številke so posebno izrazite za Japonsko, ki se je tudi najbolj pozahodila. Po neki študiji se je uživanje alkohola kljub visokim davkom in zelo visoki ceni za alkoholne pijače močno povečalo. Še leta 1969 je občasno uživalo alkohol le 19 odst. žensk, lani pa je odstotek zrasel že na 53.

Tovrstno stopanje za razvitim svetom gotovo ni dobro, saj povzroča hude posledice, ki so še toliko hujše, ker se vse dogaja v zvečine revnih deželah.

Človeku nikoli ne zadošča to, kar ima. Zato se tudi zmeraj bojuje za tisto, česar nima. Da potem nima niti tistega, kar ima.

O. DAVIČO

Ponovno energetska kriza?

Prevelika odvisnost razvitega sveta od bližnjehodne nafte pripravljajo krizo — Možne poti za rešitev

Časi so negotovi in nihče ne more z zanesljivostjo napovedati, kako se bodo obrnili dogodki v bližnji prihodnosti. Morda prav zaradi tega izhaja toliko različnih knjig, ki s tega ali onega zornega kota rišejo podobo jutrišnjega sveta. Med najsodobnejšimi tehničnimi deli je knjiga Svetovna negotovost, ki sta jo izdala politolog D. Yergin s Harvardske univerze in M. Hillenbrand, direktor Instituta za mednarodne zadeve v Parizu. Priprave za knjigo so trajale štiri leta, sodelovala pa je precejšnja skupina znanstvenikov zahodne Evrope, Japonske in Združenih držav Amerike.

V knjigi avtorji med drugim napovedujejo skorajšnjo energetska krizo, ki bo ponovno izbruhnila z vsoto silovitosti. V osrčju krize bo ponovno nafta, katere cene se bodo močno dvignile, zaloge za prodajo pa zmanjšale. V knjigi menijo, da k takšnemu razpletu na naftnem tržišču prispevajo krize na Bližnjem vzhodu, kjer je kar 60 odst. vseh svetovnih naftnih rezerv, če izvajamo Sovjetsko zvezo. Če bi Bližnji vzhod zajel še hujši medsebojni obračun, kot je današnji spopad med Irakom in Iranom, bi se naftne pipe zaprele in razviti industrijski svet bi zajela huda kriza.

Drugi razlog za energetska krizo je morebitna ponovna rast proizvodnje, ki bi potegnila za seboj večje povpraševanje in močno povečano potrošnjo energije. Svet se prav lahko znajde v nevarnem območju, ko se ekonomska aktivnost in potrebe po energiji preveč razmahneta.

In kakšna naj bi bila bližnja ponovna energetska kriza? Hujša, kot je ta, katere posledice pri nas šele zdaj čutimo z vsoto ostrino. Zastoj ekonomske rasti, zvišanje cen, inflacija, nezaposlenost, vse to naj bi doseglo nevarne meje.

Kot možno rešitev pred takšnim razpletom dogodkov avtorji navajajo v prvi vrsti manjšo odvisnost razvitega sveta od bližnjehodne nafte, kar pa bo mogoče le, če bodo razvili tehnologijo izkoriščanja obnovljivih virov energije: sonca, voda, plimovanja, Zemljine notranje toplote, vetra. Poleg tega naj bi izboljšali tehnologijo shranjevanja energije ter dosegli učinkovitejšo izrabo. Ne nazadnje tudi pomembno vlogo odigrala tudi energija, pridobljena iz sintetičnih goriv in drugih novih virov, ki jih naj bi pospešno odkrivali.

Med pomembnimi stvarmi ostane seveda varčevanje z energijo, vendar ne na škodo industrijskega razvoja in življenjskega standarda. Energetska manj požrešni avtomobili, letala, ogrevalne naprave, ustreznejša gradnja stanovanj in industrijskih objektov, varčnost pri odpadkih in pri odpadni energiji, vse to lahko pomaga odvrtni novo svetovno energetska krizo.

Čeprav je študija narejena za razviti industrijski svet, pa je v njej marsikaj koristnega za prene mislek tudi v srednje razvitih državah, kot je Jugoslavija, pa tudi v deželah, ki šele stopajo na pot razvoja.

(Vir: Time)

Rešitev prejšnje križanke

VAJ	BA	RA	
RA	DI	O	GRA
SA	VI	J	TE
DA	RE	NE	ON
TR	AT		
RO	B	A	L
ST	P	A	L
K	O	T	A
AK	A		

Starost je grda najbolj zategadelj, ker nam vzame sposobnost, da bi v kaj verjeli.
M. SELIMOVIC

Napravi se po kateri koli poti, na koncu je grob.
I. CANKAR

Bojazljivost je velik greh zoper ljubezen.
A. FRANCE

D L	ORODJE	FRIMATEMATIK	ETIOPGLAVAR	SARAJEVO	TRTNIHROSC	D L	VRSTAMORZIVALI	ARABLUKA	NAŠAREKA
SLOJ						INFARKT			
ORAČ						LIRSKAPESEM			
JAREM			DANV TEDNUI	NAGANJE		OVELOST			
BROM		STEPA							
NAGIB		NEVOJND STANJE							
MOAHERIEL							VLDAR	PAPIGA	
D L	DELEŽ	ALPNIŠT	G			NEKJAP PRESTOL			
ZNAK ZAMNO ZENJE		HRUP	A	GRALKA KELLY	FR MESTO		ERBIJ		
DALM. TURIST. MESTO			D		SAMO- VOLNICE				
MESTO VČSSR			A		VRSTA LOPICE				
DRŽ FOR- NEZZI			F	DRŽ BLAGAJ- NA		GR CRKA			
GLASB. SOSS			I	OPOMBA		GL.M. JEME- NA			DL

VAŠA ZGODBA OSTALA JE SAMA

Začutila sem, kako me nekdo stresa za ramo. Odprla sem oči, pekoče oči za svinčeni vekami. Nekaj trenutkov se nikakor nisem mogla spomniti, kje sem. Spomin se mi je prebudil, ko mi je v nos udaril neprijeten vonj po zdravilih in sem zagledala belo klop ob postelji, svetlo zeleno obarvane stene in mnogo beline. Bila sem v porodnišnici.

Na postelji poleg moje se je prav tako prebudila ženska. „Kje je moj otrok?“ je zakričala. Poskusila se je dvigniti, a so jo zapustile moči. Pritekla je sestra. Pomirila jo je z besedami, da je njena malčka na varnem in da jo bo že jutri lahko videla, potem pa vse dneve in leta, sleherno minuto.

Obe sva zaspali v prijetni omotici. Ko je končno le uspelo prebudit me, sem videla, da je postelja poleg moje prazna. Še istega dne pa sva spet ležali skupaj v bolniški sobi in čakali na najina malčka.

„Luka Križman?“ je zaklicala vprašujoče medicinska sestra, ko je pripeljala dojenčke.

„Da, ta je moj,“ sem kriknila in stegnila obe roki.

Tudi moja sosedka je s stegnjenimi rokami čakala na svojega otroka. Ob vsakem klicu so postajale njene oči globlje in potne srage so se ji prikazale na obrazu.

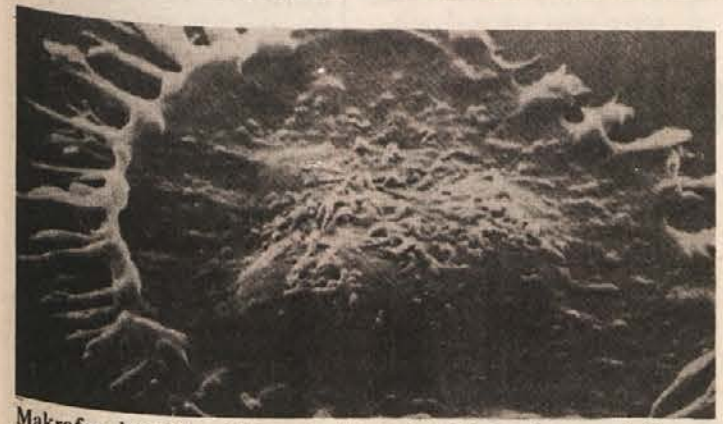
Odšel je voziček. Nekaj mater ni dobilo otroka. Dejali so jim, da so malčki prehlajeni in da jih bodo dobile naslednji dan. Kar tri matere iz naše sobe so žalostno gledale skozi okno in zdrževale solze. Mati na sosednji postelji je začela ihteti. Nismo je mogle potolažiti.

Tudi naslednji dan ni dobila otroka. Edina v sobi je ostala brez svojega malčka. Zdravnica ji je sicer prijazno pripovedovala vse mogoče o bolezni, ki je njenega otroka pahnila v temo, a ni mogla potolažiti nesrečnice. Kar naprej je hlipala in ponavljala: „Hočem ga videti, hočem ga videti, hočem ga imeti! Vrnite mi ga, moj je!“

Po treh dneh je vsaka vzela svojo „štručko“ in odšle smo domov. Ko sem stopila skozi glavna vrata porodnišnice, sem jo zagledala. Naslonjena na zid je nekoga čakala. Kratko pristrizene lase ji je pokrivala temna ruta, kostonjeve oči, zatekle od pretočenih solza, so mežikale. Ni bila nikakršna lepota, pa vendar je bilo v njenih očeh nekaj zelo lepega. Zasukale so se ji v žalostnem veselju, ko je k nji pristopila starejša ženska, najbrž njena mati. Objeli sta se...

Odšla sem. Še mnogokrat sem se spomnila nesrečnice, kadar sem previjala otroka. Nji je bila odvzeta ta sreča.

ALBINA

Macropod, krvnička, ki brani telo pred tujki, v primeru artritisa pa ga prične napadati.

Stara bolezen, nov lek

Arthritis muči človeštvo že dolga tisočletja — Nov način zdravljenja te bolezni — Telo napada samo sebe

Človek išče zdravilo za artritis že od tistih časov, ko je sploh začel uporabljati prva zdravila, torej sega borba proti bolečinam vnetih sklepov tja do naših davnih prednikov v kameno dobo. Paleontologi so našli zanesljive dokaze, da je ljudi že v davnih tisočletjih mučil artritis. Danes trpi za sklepnimi vnetji desetina vsega človeštva. Sodobna medicina je oborožena z lepim številom zdravil, v široki uporabi pa so tudi manj preiskavana sredstva, kot so razne zapestnice in kačji strupi. Tudi vsemogočni aspirin se dobro obnese pri nekaterih bolnikih, vendar le v velikih količinah 15 do 20 tablet na dan, kar ima lahko neprijetne posledice. Zares dobrega in učinkovitega ter preizkušnega zdravila pa še vedno ni.

Framaceutska industrija je izdelala zdravilo, ki deluje na povsem nov način. Strokovnjaki namreč domnevajo, da je mogoče artritis zdraviti tako, da se prepreči dostop makrofagom, tipu belih krvničk, do vneta predela telesa. Makrofagi sicer delujejo kot uničevalci tujkov v človekovem organiz-

mu, pri nekaterih vrstah artritisa pa uničujejo kostno in hrustančno tkivo, torej napadajo človekovo telo, namesto da bi ga branili. Novo zdravilo deluje tako, da preprečuje zbiranje makrofagov v vnetih sklepih, s tem pa odpravlja bolečine in hujše posledice bolezni.

Minit bosta morali še dve leti, da bodo strokovnjaki končali triletno študijo, s katero bodo zbrali vse pomembne podatke o učinkovitosti novega zdravila. Šele potem bo prišlo v široko uporabo. Seveda če se ne bo izkazalo, da ni tako čudovito, kot kažejo sedanje analize.

Kifeljci v svetu

Namesto Turkov rogljiči

Svet postaja majhen, kar se kaže tudi v številnih drobnarijih. Ne samo da je vse tesneje prepleten z mrežo informacij in da gospodarstva posameznih dežel nihajo v tesni odvisnosti od drugih, tudi vsakdanja jedila so postala po vsem svetu enaka. Pizza je v slabem desetletju premagala vse razdalje in osvojila svet, podobno so že veliko prej opravili sendviči. Poslednji svetovni osvajalec je rogljič oziroma kifeljci, kot temu pecivu tudi pravimo. Kot nadevam ali brez nadeva se je razširil najprej seveda v Evropi, pred nekaj leti pa je stopil tudi na ameriška tla, kjer dandanašnji že dosega pomembne zmage.

Njegova zgodovina pa je zelo stara. Prvi kifeljci so se pojavili na Dunaju leta 1683. Mestni peki so oblikovali testo v obliki polmeseca, da bi tako počastili uspešno obrambo mesta pred strašnim turškim obleganjem. Dunajčani so z rogljiči simbolično požirali sovražnika, saj je znano, da se je na turških zastavah bleščal znak polmeseca.

Na vrsti so že premogovodi

Premogov prah bodo prevažali v cevih z vodo

Odkar je premog ponovno postal energetsko zanimiv, nastajajo v deželah, ki imajo veliko tega naravnega bogastva, najrazličnejši načrti, kako ga čim učinkoviteje uporabljati. Med pomembnimi stroški v ceni energije, pridobljene iz premoga, je tudi prevoz, zato so poskusili, kako premog čim ceneje in ekološko neoporečno prevažati, še posebej zanimivi. Med najbolj presenetljivimi so ameriške zamisli, po katerih naj bi premog pošiljali od rudnikov do pristanišč in velikih odjemalcev po posebnih premogovodih.

V načrtu je zgraditev premogovoda, dolgega 2.000 kilometrov. Po njem bi tekla morská voda, v nji pa bi plavale 5 metrov dolge plastične vreče, v katerih bi bil zapakiran premogov prah. Takšen prevoz premoga bi bil precej cenejši od prevoza po železnici. V primerjavi s podobnimi transporti, ko prevažajo premogovo rudo v vodnih tokovih, pa ekološko neoporečen.

Graditev premogovoda naj bi se začela leta 1986.

Vsak človek ima sovražnika v sebi.
I. B. SINGER

62

Janez Trdina

Črtice in povesti iz narodnega življenja

DVANAJST LASTNOSTI

Veliko izvrstnih svetov in nauk so nama podajale tudi „Novice“ in druge bukve. Začela sva prva v naši soseski gnojiti s pepelom, gipsom in gnojnicjo. Travnikom vozim gnoj že trideset let. Zadnjih pet let sem posiljal po njihah koščeno moko ali zmlate kosti. Ljudje se še zmeraj čudijo, da rodi meni vse lažje kakor njim, sploh to pripisujejo moji strašni sreči, nekateri pa celo copirniji. Imajo oči, pa pravega vzroka nečejo videti. Vidijo božji blagoslov, posnemati pa me vendarle nečejo. Ali kaj bi jih grajal? Jaz sam nisem bil nič boljši in bi gnojil z drugimi vred nemarno morebiti še dandanašnji, ako mi ne bi bila v moji temoti prižgala lučce prebrisana Katrica s svojo pripovedko o prouhu in s svojim nujnim opominom, da je treba gnoj bolje ceniti in spoznati.

Peta. Mesto nepotrebne vinograde mi je Katrica pridobila potrebno hosto. Imela sva vinograd, ki je dal ob dobri letini kakih trideset veder. Jako težavno ga je bilo obdelavati, ker je bil dve uri daleč in v strmem bregu, da so plohe odnašale prst. Katrica je velela že drugo leto: „To ni nič. Ta gorica ne nese nobenega dobička, rajši izgubo. Le premisli, koliko denarja se troši zanjol! Preračunala mi je vse natanko in mi dokazala, da to poslovno nima zame nič vrednosti. Rekla je: „Urbanček, prodajva ga. Če boš pozelel vina, saj ti ga bom prinesla rada iz krčme, še bolje pa bo, če ga boš vzel več veder skupaj. Za denar, ki ga dobiva za vinograd, si kupiva listnik! Sosed Jakob bi svojega rad prodal. Leži prav pri roki. Bukve bodo dajale dosti nastila. Za hosto raste tudi veliko praproti, ki je za gnoj še boljše od listja. V prazni jarek, koder teče potok, pa posadi smrečic. Mislim, da se bodo rado prijele in naglo rasle, ker so sosednji gozdi vsi smrekovi.“

Katrico sem poslušal in bogme ne v svojo škodo. Da bi videli zdaj to hosto, kako je košata in velika! V jarku stoji smreka, da par volov ene ne spelje. Že čez trideset let so dorasle za vsako rabo. Vina se mi zato ni bilo treba nikoli odvaditi. Prva leta sem ga pil bolj po malem in cvička; dobro je moralo biti tudi sadje in kisto mleko. Ko se mi je premoženje malo bolj zredilo, sem ga posrkal vsak dan po cel

bokal in sem izbiral. Po deset, petnajst veder ga zmerom čepi v kleti, da se greva krepčat s Katrico, če nama pride taka volja.

Šesta. Katrica me je naučila, da nisem imel izgube z živino. Za pravilo je imela: Kadar je dosti krme, je treba napolniti hlev in svinjake, kolikor le more iti vanje. Trud se bo izplačal obilno. Takrat daje živina kmetu več dobička kakor vse drugo. Kadar pa klaje ni in je tedaj sila draga, pa le proči s rasiči in govedi. Dosti je, da se pridriži ena molzna krava. Brez nje ni lahko prebiti nikakor ne. Za iztržen denar se bo mast že dobila in bo stala ceneje, kakor če bi redili prasce doma. Volov pa je spomladl na vsakem sejmu, kolikor hočeš, da se kmetu ni treba brigati, kako bo oral. Gospodar se ne sme nikoli v živino zaljubiti in reči: Te ne dam od hiše za noben denar! Človeku je Bog podaril žival za korist, ne pa za ljubezen in škodo. Treba je pognati od hiše najlepši rep precej tisti hip, ko se prepriča gospodar, da mu bo prizadel več kvara kakor dobrote.

Tako pametno me je učila Katrica. Za te zlate besede jo moram prav posebno hvaliti, ker so me znebile dosti težkih skrbi. Neumni sosedje so se nama smejali, ko sva jeseni živino prodajala, ali spomladl so nama vsi pridrili, da sva dobro uganila, ko jih je jelo pritiskati za klajo. Ali niti ta skušnjava jih ni izmordila. Živina jim ni šla na semenj, naj je bilo kaj krme ali ne.

Sedma. Katrica mi je spravila vse njive skupaj. Polje sva imela dosti blizu, ali vse raztrgano, tu košček, tam košček in še posebej travnik. Med mojimi delci so imeli prav tako majhne drugi vaščani. Katrica mi je dostikrat govorila: „Dajva, pogovoriva sosedo, da menjamo njive. Če bo treba kaj pridati, nikan se ne brani. Saj vidiš, kolik hasek bi bil za naju, če bi nama ležale vse njive okoli hiše, ena pri drugi. Koliko laglje bi jih človek pregledal, obdeloval, varoval škode in okoli in okoli ogradil.“

Jel sem sosedo popraševati, prepričevati, drezati. Od konca so mi kazali oste in me obrekovali, da jih hočem oslepariti, okraši. Počasi pa se jim je kri ulegla. Mogel sem se z njimi pogajati. Naglo ni šlo, ali v desetih letih je bila vendar sva hiša od vseh strani opasana z domačim poljem. Več njiv sva tudi prikupila. Zdaj imava tu štirinajst oralov zemlje skupaj. Ni

treba praviti, kako mi je ta skupnost olajševala obdelovanje, kolike škode me je obvarovala in koliko časa mi je prihranila.

Župnik so mi povedali, da je po svetu zdaj veliko hrupa in pisarije, da si morajo gospodarji zediniti raztresene posesti. S Katrico sva naredila to več tako natihoma, da komaj domači vaščani to vedo. Učenjaki neki trdijo, da bo to združevanje obogatilo kmete. Ne verjamem. Poznam šest gospodarjev, ki so si njive zamenjali in zložili kakor midva. Morda so se mislili res s tem rešiti, ali ni pomoglo vsem; dvema je boben zapel, žalostna godba. Samo toliko pravim še enkrat, sme se reči po pravici, da kmetu, ki je zložil polje, v veliko rečeh odlegne, da ima z njim manj truda in od njega nekoliko več dobička. Kdor pa si želi bogastva, naj si ga išče drugod in kako drugače: na tem potu ga ne najde ne z očmi ne z lučjo. Osmo. Katrica me je naučila, kako naj ravnam s sosedo. Rekla mi je: „Urbanček, veš, da so dobri sosedje boljše od zlahte. S sosedo moraš živeti, z zlahto ne. Ne škoditi ne koristiti ti ne more nihče toliko kolikor sosed. Potrebuješ ga stokrat v letu za eno ali za drugo reč. Na vsi moč je tedaj treba paziti, da nama sosedje ostanejo prijatelji. Bodiva proti njim, tudi proti njihovim poslom in otrokom zmerom prijazna in postrežna.

Pomoziva jim rada z dobrim svetom, kadar je sila, z delom, če jim primanjka kruha, soli in drugih takih potreb, tudi s posojilom. Če pride kateri v vas, veseliva se ga, dajva mu piti, meniva se z njim zmerom priljudno, ne ugovarjiva mu, ne zabavljiva mu ne z najmanjšo besedo. Če pa drugi potrebujejo naju, ne smeva potrebovati tudi midva drugih. Kar se le da, morava ostati ob svojem; morava se tako založiti, da ne bova iskala nobene reči pri tujih ljudeh. Svet ima rad samo take prijatelje, od katerih pričakuje kako korist in pomoč in se ni bati, da bi ga nadlegovali za povračilo. Nikakor pa ne smeva posojati sosedom denarja. Saj veš, da razdere dolg najprej prijaznost. Če si kaj prihraniva, naloživa svoj denar pri drugih poštenih ljudeh v daljnem kraju. V domači vasi bi nama delal gotovo zamero in sovraštvo, in tega se nama je varovati.“

Deveta. Katrica me je naučila, kako naj živim z gospodo. V fari smo imeli graščaka in župnika. Žena mi je dejala tako: „Urbanček, z graščino ne imej nič opraviti!

Gradnja v okviru zadrug?

V pripravi ustanovitev stanovanjske zadruga za gradnjo hiš na regerskih košenicah – Cilj tudi cenejša gradnja

Stanovanjske zadruga so se ponekod v Sloveniji že dobro uveljavile, nadzor, kreditiranje pa zaenkrat deluje le zadruga v Šentruptu v trebanjski občini. V organizaciji, vlogi in funkcijah, ki jih opravljajo, pa je med posameznimi zadrugami kljub dokaj jasnim zakonskim opredelitvam precej razlik.

Tako imamo stalne ali le občasne zadruga. Poleg tega se mnoge v glavnem omejujejo le na to, da svojim članom omogočajo nakup gradbenega materiala po cenah brez prometnega davka, kar pa je le eden od namenov delovanja stanovanjskih zadrug. Zadruga, ki bi bile organizirane tako, da bi opravljale še druge, prav tako pomembne naloge v okviru stanovanjske gradnje (naj gre za investitorstvo, nadzor, kreditiranje graditeljev itd.), pa je le malo. Za to je vrsta vzrokov. Predvsem taka gradnja ni imela in še vedno nima dovolj podpore v planih. Njihovo organizacijo in delo zavražajo tudi stalne težave pri pridobivanju komunalno opremljenih stavbnih zemljišč. Vsekakor je še cela vrsta odprtih vprašanj, ki hromijo večjo in hitrejšo uveljavitev stanovanjske gradnje v okviru zadrug.

V zadnjem času se tudi v novomeški občini srečujemo s prvimi poskusi za ustanovitev stanovanjske zadruga, ki pa naj bi zaenkrat ne bila stalna, temveč enkratna oblika organiziranosti za izgradnjo konkretnega stanovanjskega kompleksa. Sedaj tečejo priprave za organizacijo stanovanjske zadruga za gradnjo individualnih hiš na regerskih košenicah v Novem mestu. Veliko stvari je sicer še nejasnih, a upajmo, da bo akcija čim bolj speljana do konca. Posebno zato, ker lahko dobro organizirana stanovanjska zadruga, ki bo opravljala funkcijo investitorstva, gradbenega nadzora itd., veliko pripomore k racionalnejši in cenejši indivi-

dualni stanovanjski gradnji. To pa je v razmerah, ki danes vladajo v celotnem stanovanjskem gospodarstvu, zelo pomembno.

Kartoni za plin na občini

Novotehna deli kartončke za plin vsak dan v občinski stavbi na Novem trgu

Da bi izboljšali trenutni položaj v preskrbi z gospodinjstvom, zagotovili vsakemu gospodarstvu eno polno jeklenko za določen čas in zajezili neželjene dogodke iz zadnjega časa, so se v Novem mestu odločili za sistem preskrbe na kartončke. „Plinske“ kartončke deli Novotehna že od ponedeljka, 15. novembra, v prostorih nekdanje cvetličarne v občinski stavbi na Novem trgu in sicer vsak dan od 7. do 9. in od 15. do 17. ure, ob sobotah pa od 8. do 10. ure. Hkrati delajo tudi seznam vseh, ki so dobili oštevilčen kartonček in vsi, ki so že dobili plin od 20. oktobra naprej, zaenkrat ne morejo dobiti kartončka. Kdaj bo kdo dobil plin, je odvisno od količin plina, ki jih bo Novotehna uspela zagotoviti. Obvestila, od katere do katere številke kartončka bo plin določen dan moč dobiti, bodo v prostorih občinske stavbe, v prodajalni Novotehna na Glavnem trgu in v prodajalni plina na Cikavi.

Za naprej pa že tečejo priprave za uvedbo enotne evidencije in preskrbe s plinom v vsej republici. Potrošniški sveti v novomeški občini pa naj bi do 25. novembra pripravili sezname tistih, ki težje pridejo do plina.

Mnogi delegati poznajo samo eno vrsto fizičnega dela: dviganje roke. (Iz Večernih novosti)

SPOSOJENO TRNJE

Mnogi delegati poznajo samo eno vrsto fizičnega dela: dviganje roke. (Iz Večernih novosti)

PRIJETNO NA URI PRAVLJIC – Pionirska knjižnica v Novem mestu že nekaj časa vsako drugo soboto v mesecu vabi na poslušanje pravljic otroke od 3. do 9. leta. Otroci so navdušeni, saj teh pravljic še niso slišali, ker jih pravljjičarka Slavica Kristan pripravlja s pomočjo tuje literature. V času, ko staršem ostaja vedno manj časa za pravljice, bi v veselje otrok in staršev veljalo razmisliti in uvesti ure pravljic med tednom v popoldanskem času, saj je prava škoda, da je tako srečanje le enkrat na mesec. (Foto: J. Pavlin)

Bodo nova stanovanja izjema?

Precej skrčen plan izgradnje novih stanovanj v novomeški občini – Najslabše kaže družbeni gradnji, saj delovnim organizacijam manjka denarja – Individualna zidava še cvete

Sedanje resne težave v celotnem gospodarstvu se že kažejo tudi v stanovanjski izgradnji, ki ob vrsti sistemskih pomanjkljivosti in neresenih vprašanj že doslej ni mogla slediti potrebam, za naprej pa kaže še veliko slabše. Neurejeno družbeno investitorstvo, financiranje stanovanjske gradnje iz čistega dohodka, visoke in precej nestabilne cene, varčevanje brez ekonomskega motiva itd. vodi v skrajno posledico, da bo novih stanovanj zelo malo, in novomeška občina v tem ni izjema.

Ze v preteklem srednjeročnem obdobju nismo uresničili načrtov. Namesto 1.325 družbenih stanovanj jih je bilo zgrajenih le 1.153 (od tega 200 samskih garsonjer), individualna gradnja pa se je povzpela od 760 predvidenih na 1.130 zgrajenih hiš. Tako so bili porušeni načrti o 60-odstotnem deležu družbenih stanovanj v celotni stanovanjski gradnji. V sedanjih petletki naj bi po prvotnem načrtu dobili v občini 1.609 novih stanovanj, a v predlogu spremenjenega načrta je število zmanjšano na 1.323. Trenutno pa vse kaže, da bo celo to zelo težko izvedljivo.

Največji izpad je spet pri gradnji družbenih stanovanj, ki naj bi jih zgradili le 556 namesto 807, medtem ko je število 767 novih individualnih hiš manjše le za 35. Družbe-

no usmerjena gradnja in organizirana gradnja individualnih hiš je v Novem mestu osredotočena na Cesto herojev, Žibertov hrib, Irčo vas, Brod, Mestne njive, Žabjo vas in Regerške košenice, drugje v občini pa še na Mirno peč, Stražo, Žužemberk, Šentjernej, Meniško vas in Dvor, s čimer prvotno predvidena razpršitev gradnje po manjših centrih prav tako ne bo dosežena, saj je mnogo odstopov.

Vse kaže, da se bo v novomeški občini sedaj prvič zgodilo, da bomo imeli komunalno opremljena zemljišča (tu so bile doslej stalno velike težave), gradnja pa ne bo možna. Kajti delovne organizacije nimajo veliko sredstev za nakup družbenih stanovanj, po že veljavnem sistemu družbenega investitorstva pa morajo kupci zbrati ves denar po finančni konstrukciji pred začetkom gradnje. Koliko denarja delovne organizacije zares imajo in koliko so ga pripravljene vložiti v družbeno stanovanje, ne pa le v kreditiranje individualne gradnje, bo vidno že sedaj, ko stanovanjska skupnost zbira naročila za stanovanja v soseski Irča vas-Brod. Trenutno imajo evidentirane kupce za 151 stanovanj (skoraj za vsa v prvi fazi izgradnje), a utemeljena je bojazen, da bo marsikatera delovna organizacija dvignila roke od nakupa predvidenega števila stanovanj zaradi pomanjkanja denarja. Stanovanjske zagate se bodo tako le še povečevale, zato bo vendarle treba čimprej poiskati drugačne poti za načrtovanje in financiranje gradnje novih stanovanj. Z. LINDIČ-DRAGAS

O IZVAJANJU KMETIJSKIH ZAKONOV

Za danes je sklicana 6. seja občinskega sindikalnega sveta Novo mesto. Člani bodo največ pozornosti namenili izvajanju zakonov s področja kmetijstva, govorili pa bodo tudi o nalogah, ki so bile sprejete na 10. kongresu slovenskih sindikatov.

PRECEJ MANJ NOVIH STANOVANJ – Poleg 16-stanovanjskega bloka na Mestnih njivah je gradnja bloka A v soseski na Cesti herojev (na sliki) trenutno edina večja v Novem mestu. 115 stanovanj naj bi bilo vseljivih konec marca 1983 in le upamo lahko, da to ne bodo zadnja vseljena družbena stanovanja do leta 1985 v Novem mestu, kajti zidavi družbenih stanovanj se ne obetajo ravno lepi časi.

Pomanjkanje plina sposobnosti in dostojanstva

V začetku oktobra je v vsej Sloveniji tako rekoč čez noč zmanjkalo gospodinjstev plina. Neredna dobava in omejene količine so pred razdeljevalnicami ustvarjale dolge vrste, kajti veljalo je načelo, da kdor prej pride, prej dobi. Ob tem lahko z veliko verjetnosti zapišemo, da je mnoge spet zgrabila potrošniška mrzlica in so si hoteli napolniti prav vse jeklenke, ki jih imajo. In verjetno jih ni prav veliko, ki imajo doma le eno.

Ne glede na slabšo preskrbo s plinom v zadnjem času in ne glede na ne prav rožnate obete za naprej pa je le težko razumeti dogodke, ki smo jim bili priča pretekli terek pred Novotehno trgovino s plinom na Cikavi. Kot da je odpovedala vsa organizacija, kot da je ljudi zajela množična histerija, ko so ure in ure čakali v vrsti na kartončke, s katerim se sedaj edino da priti do polne jeklenke, in kasneje na plin. Po podatkih Novotehne, ki v Novem mestu edina oskrbuje trgovsko mrežo s plinom (v vsej občini pa je še nekaj razdeljevalnic), se je ta dan pred njihovim okencem vrstilo 1.050 ljudi.

Razdelili so jim 220 rdečih in 300 modrih kartončkov, 530 pa so jih še vpisali v seznam. Se isti dan je dobilo polne jeklenke preko 300 ljudi, okrog polovica ostalih s tega seznama pa do konca tedna – vsi plin, ki ga je Novotehna preskrbela iz dodatnih uvoznih količin v republiko.

V terek smo bili vsekakor priča dogajanju, ki postaja ob občasnem pomanjkanju nekaterih artiklov na trgu. Žal, vse bolj pogosto in ki ni nikomur v ponos. Ljudje so čakali v vrsti od zgodnjih jutranjih ur in vse do poznega večera je bila na Cikavi nepopisna gneča, razburjanje pa je botrovalo tudi dvema telesnima poškodbama.

Mnogi so za čakanje na kartonček in plin vzeli dan dopusta ali preprosto odšli z delovnega mesta! Skoraj nič bolje ni bilo ta ponedeljek pred občinsko stavbo, kjer so ta dan začeli vpisovati porabnike plina in deliti kartončke. Ne glede na to, da je bilo rečeno, da bo vpisovanje od 7. do 9. in od 15. do 17. ure, so ljudje kar čakali, tako da so delavci Novotehne delili kartončke vse dopoldne, delo pa nadaljšali tudi v popoldanskih urah.

Marsikdo si je ob tem zastavil vprašanje, kdo je odgovoren za to. Ne bi hoteli spet posploševati, a drži, da nosi svoj del odgovornosti vsakdo iz celotne verige, od preskrbovalcev plina do potrošnikov. Če plina ne bi manjkalo, vsega tega seveda ne bi bilo. Brez dvoma tudi drža, da Novotehna in vsi, ki so odgovorni za preskrbo tržišča s plinom, niso bili dovolj zgodaj in temeljito pripravljani na ravnanje v pogojih pomanjkanja in da je odpovedalo tudi pravočasno in točno informiranje. A v njihov zagovor je treba reči, da se je položaj iz dneva v dan tako spreminjal, da je bilo težko nameriti nekaj dokončnega. Ostanke so potrošniki. Velikokrat ročja kmetijstva, govorili pa bodo tudi o nalogah, ki so bile sprejete na 10. kongresu slovenskih sindikatov. Pa so se spet spustili v lov, tokrat za plinom. Da so si mnogi delali zaloge, ni nikakršno natočevanje. To kažejo evidencije, ki jih deli Novotehna od 20. oktobra naprej. Se sreča, da so se odločili za kontrolo nakupa plina s kartončki, kjer špekulantom ne ostaja veliko manevrski prostora.

Upamo lahko le, da se bo sedanji sistem kartončkov in evidencije, na osnovi česar bo vsako gospodarstvo dobilo le eno jeklenko na določen čas, obnesel. Se posebno, ker bo Novo mesto iz dodatnih uvoznih količin plina dobilo v novembru še enkrat toliko plina, kot ga je doslej. Če je seveda informacija točna. Z. LINDIČ-DRAGAS

Upamo lahko le, da se bo sedanji sistem kartončkov in evidencije, na osnovi česar bo vsako gospodarstvo dobilo le eno jeklenko na določen čas, obnesel. Se posebno, ker bo Novo mesto iz dodatnih uvoznih količin plina dobilo v novembru še enkrat toliko plina, kot ga je doslej. Če je seveda informacija točna. Z. LINDIČ-DRAGAS

SPOSOJENO TRNJE – Bodite lojalni v varčevanju z električno energijo. Kupite si lojenke! (Iz Večernih novosti)

Košnja ne bo čakala na sušo

Opravljena melioracijska dela na 1,5 kilometra dolgem jarku od Stranj do Dobrove – Boljša krma in lažje spravilo s 25 hektarov travnikov – Kdaj Mokro polje?

Čeprav letošnji načrt vlagan v izboljševanje kmetijskih zemljišč v novomeški občini ni bil zastavljen pretirano optimistično, je že jasno, da ne bo v celoti uresničen.

Kot glavni vzrok za to gre navesti odpor zasebnih lastnikov zemlje do takšnih posegov v zemljišča, predvsem do hidro-

melioracij, ki večinoma vedno zahtevajo zložbo zemlje, ker so parcele pri nas zelo majhne. Ne glede na njihove razloge pa je

oklevanje vendarle težko razumeti, saj izboljšana zemljišča lahko dajejo veliko več.

A ponekod vendarle gre.

Tako je Vodnogospodarsko podjetje Novo mesto pred nedavnim zaključilo urejanje kilometra in pol dolgega melioracijskega jarka Stranje-Dobrova.

Dosedanji nefunkcionalni jarek so poglobili in razširili, odstranili dreve in grmičevje, del pa so ga speljali na novo. S temi deli, ki jih je financirala novomeška kmetijska zemljiška skupnost, so izboljšali 25 hektarov travnikov, vpliv pa bo čutili tudi na zemljiščih nad začetkom jarka na Dobruški gmajni, kjer je bilo pred leti že opravljeno čiščenje jarkov. Njive to sicer ne bodo, ker leži vse zemljišče na poplavnem območju, a rasla bo kvalitetnejša živinska krma. Poleg tega 19 kmetom, ki so lastniki tukajšnjih površin, ne bo več treba čakati prave suše, da bi lahko pospravili krmo s travnikov. Uspešnost naložbe se je tudi že pokazala.

V tem času so bili ti travniki namreč že poplavljeni, voda pa je po novem jarku otekla veliko hitreje kot doslej.

Medtem pa se nikamor ne premakne že dolgo načrtovana hidromelioracija zemljišč na Mokrem polju. Projekt je sicer narejen, izvedba pa vprašljiva celo v prihodnjem letu, če kmetje končno ne bodo spoznali potrebe in dali pristanka. Z. L.-D.

Komu visijo zastave?

V Novem mestu nered pri izobešanju zastav

Tudi če se danes, čeprav ne gre za noben praznik, ozremo po novomeških ulicah, nas bo pozdravila izobešena zastava, pa najsi gre za zasebno hišo, državno ustanovo ali organizacijo združenega dela. Skorajda nepisano pravilo je postalo, da v Novem mestu izobešamo in snemamo zastave, kot se nam zdi, navzlic odloku o izobešanju zastav iz leta 1978, ki med drugim pravi takole:

tiste, ki se tega ne bodo držali, so predvidene kazni od 1.000 do 6.000 din, enake so kazni tudi za lastnike raztrganih in umazanih zastav.

Novomeščanom kot da takšna navodila ne zanimajo! Še posebej smo nevestni takrat, kadar sta si dva dogodka, ki zahtevata izobešene zastave, blizu. Tak primer je bil nedavni mladinski kongres v Novem mestu in nekaj kasnejši občinski praznik. Komunalni inšpektor novomeške UIS je ob tej priložnosti 26. oktobra (bil je povsem običajen delovni terek) naštel kar 53 kršiteljev, ki so zastave pustili izobešene. Največ kršiteljev je bilo med hišnimi sveti, nekaj pa tudi med delovnimi organizacijami in državnimi ustanovami. Spisek vseh teh bo v kratkem romal k sodniku za prekrške. B. B.

ČETRTKOV INTERVJU

Referendum v korist kmetič

19. in 21. novembra bo na novomeškem območju referendum za uvedbo porodniškega dopusta za kmečke žene

Novomeška občina je prva, ki v dolenski regiji uvaja referendum, s katerim so kmetiči, članci zadrge, dane možnosti enakih pravic pri porodu in porodniškem dopustu, kot jih imajo zaposlene v združenem delu. Za kakšne pravice, obveznosti in novosti gre, je povedal pravnik Jože Kirm, vodja splošnega sektorja v novomeški zadrugi.

„Na referendumu, ki bo na celotnem območju novomeške KZ Krka 19. in 21. novembra letos, se bodo združeni kmetiči in zaposleni v temeljnih združenih organizacijah odločili glede uvedbe porodniškega dopusta za kmetiče, članice zadrge. Pravičica, ki pa prinaša tudi obveznosti, naj bi veljala od 1. januarja 1983

Jože Kirm

dale. Obveznost je v tem, da se uvaja solidarno združevanje sredstev za izplačila, ki pomenijo za vse nezaposlene kmete okrog 1000 dinarjev prispevka na leto. Ta denar bodo plačevali svoji TZO (ki ga bo nakazovala skupnost otroškega varstva), pri zadruzi pa bodo tudi upravičene dobivale, nadomestila. To nadomestilo za čas porodniškega dopusta bo v začetku znašalo 7.390 din na mesec, spreminjalo pa se bo vsako leto maja in septembra glede na rast življenjskih stroškov. Pomembno pa je vedeti, da prispevka ne plačujejo kmetiči, ki že imajo starostno pokojnino.

Kakšne so bile priprave na referendum?

„Že več kot leto dni se o tem pogovarjamo s kmetovalci na raznih sestankih po terenu. Moram reči, da sprva ni bilo za to ugodnost nobenega navdušenja, zdaj pa že nekateri kmetiči prihajajo k nam, češ kaj čakamo z razpisom referenduma. Ta ugodnost postaja zanimivostna posebnost, ob spremenjenem delovnem času. Kjer sta mož in žena zaposlena in imata doma kmetičjo, bo v prenekaterem primeru moral eden ostati doma, če bodo hoteli postoriti vsa dela. Verjetno bo to žena, ki pa ne bo ostala brez socialne varnosti. Tega bodo veselili tudi v hrbvitihih predelih, kjer fantje doslej čisto niso mogli dobiti neveste, spet glede socialne negotovosti. Važno je še to, da je članica zadrge lahko kmetičica, četudi ni lastnica posestva ali zemlje.“

Ob glasovanju za referendum boste imeli še volitve. Kakšne?

„Ker decembra letos poteka mandat samoupravnim organom po temeljnih združenih organizacijah in tozilih ter na ravni KZ Krka in sozda Kit, smo hkrati z referendumom razpisali še volitve v te organe, da bo glasovanje opravljeno hkrati.“

Zakaj pa sta za glasovanje določena dva dneva?

„19. novembra glasujejo v glavnem zaposleni v zadrugi, 21. novembra pa kmetičje, odvisno od tega, kako so po TZO razpisali referendum, upoštevajo krajevne razmere.“

In če se zgodi, da v posameznih predelih referendum ne uspe?

„Bo zelo nerodno, ker bosta pravica in dolžnost v zvezi s porodniškim dopustom za kmetičje veljali le tam, kjer bo glasovanje uspelo. Tako se utegne zgoditi, (navajam primer) da bo zadruga na mirnopoškem koncu imela pravico do porodniškega dopusta, tista v Suhu krajini pa ne, čeprav gre za področje, ki obe sodita k novomeški zadrugi.“

R. BACER

SAMO NA ROKE GRE! – Komunalno urejanje predela Regerskih košenic je v znanem zastoju predvsem zaradi pomanjkanja goriv za stroje. Tudi po uvedbi bonov težji bagerji, buldožerji, kamioni stojijo. Pretekli teden je mehanizacija stala nekaj dni, dela pa so lahko nadaljevali le „na roke“, kot kaže fotografija. (Foto: R. Bačer)

Upoštevati glas potrošnikov

Potrošniški sveti ta čas imajo kaj delati, – Pritožujemo se, da ni pralnega praška, a prodanih je bilo letos samo pri Mercatorju 150 ton več kot lani – Pravičneje deliti!

9. novembra sklicana konferenca delegatov potrošniških svetov novomeške občine je sprejela v razpravo vrsto predlogov za uskladitev delovnega časa v dejavnostih, ki spremljajo vsakdanje življenje krajanov. Do 25. novembra naj vsi potrošniški sveti povedo svoje mnenje, da bi lahko do 1. decembra uredili formalnosti še s prizadetimi in da bi lahko novi delavnik veljal tudi zanje.

Potrošniki ne bodo več pristali na to, da bi bile nekatere trgovine, zlasti s tehničnim blagom in repromaterialom, odprte v takem času, da kupec z novim delavnikom ne more vanje. Ker imajo v trgovinah zaradi padca življenjske ravninasploh manj prometa, bi po zdajšnjih predlogih trgovec najraje še skrajševali delovni čas. Prav tako bo potrebno premišljeno in tehtno zavrniti Petrolov predlog, naj bi ob nedeljah zaprli vrsto črpalk, npr. v Sentjerneju, Straži, na Dvoru in eno v Novem mestu.

Za novi obratovalni čas gostinstva družbenega sektorja predlagajo jutranji začetek pol ure kasneje kot doslej (na konferenci je bilo slišati zahtevo, naj odpro šole ob 8. uri), zapirali pa naj bi ob 22. uri, in ne šele ob 23. uri kot zdaj. Prav tako je treba v storitveni obrti prilagoditi delavnik spremenjenemu delovnemu času občanov. Kemične čistilnice, mehaniki, čevljarji in podobni mojstri naj bi delali tako, da bi stranke po končanem „shtu“ ob 14. uri mogle k njim.

Zelo živahna je bila na konferenci

razprava o oskrbi. Po občinskih podatkih so, denimo, samo v Mercatorjevih trgovinah letos do oktobra prodali 150 ton več sladkorja kot ta čas lani, 25 ton več olja in 46 ton več detergentov. Tovrstnega blaga za normalno oskrbo torej nikakor ne bi smelo zmanjkovati, ampak je očitno, da se zaloge iz trgovin selijo k nekaterim zasebnikom. Vsi namreč nimajo denarja, da bi si ustvarjali velike zaloge.

Delegati so bili mnenja, da je najbolj problematična pravična delitev blaga. Ker dosedanja razgovori z glavnimi direktorji niso dali ustre-

znih rezultatov, so zahtevali sestanek s poslovdaji trgovin, od katerih je neposredno odvisna delitev. Če poslovdaja ve, da na primer v trgovini ni na pretek surovega masla, potem ne bi smel dovoliti, da neka stranka pobaše v nakupovalno košaro cel karton „mini“ surovega masla, ampak bi moral prodajo omejiti.

Kajpada je trgovcem po eni strani lažje, če čimprej prodajo, pa ostanejo k križem rok...

Člani potrošniških svetov naj bi tudi vplivali na sokrajane da bi omilili nakupovalno mrzlico, saj so dobili zagotovilo, da je najmanj do konca leta zagotovljena zadostna količina vseh prehrabnih artiklov za normalno porabo. Odkrito pa so povedali, da bo oskrba z mesom in kavo še naprej nerodna in slaba.

R. BACER

Nikakor mimo perečega

Novembra potekajo v vsej novomeški občini programske konference SZDL – Ne spiska težav, ampak nakazati izhod

Do 20. novembra naj bi se v vseh krajevnih konferencah SZDL na območju novomeške občine vrstile letne programske konference, ki nikakor ne bi smele izveneti v sestanek zavoljo sestanka ampak v obravnavi vseh dobrih in slabih strani delovanja te organizacije na najrazličnejših področjih.

Na lanskoletnih izkušnjah bi se lahko naučili, da zgolj opisovanje stanja in nakazovanje težav ne vodi nikamor, če ni hkrati kritične ocene vzrokov in iskanja poti za spreminjanje

nje razmer. SZDL ne sme mimo vprašanj, ki zadevajo delovne ljudi, od oskrbe, ki je deležna hude kritike, pa do ocene političnega dela in uredničevanja zastavljenega programa, kot komunalne dejavnosti in vsega drugega, pomembnega za posamezno okolje.

Oceniti je potrebno delovanje delegatskega sistema, obravnavati izgube v gospodarstvu, ob tem pa oceniti tudi vse pojave, ki razjedajo samoupravne odnose. Konferenca je tudi prilika za kadrovske izpolnitve organov konference in predsedstva. Krajan pa bi morali doumeti, da je to prilika, kjer lahko kritika in pobude, izrečene na pravnem mestu, tudi mnogo prispevajo k spremembi razmer.

ŠKOCJAN: IZ DOMAČIH KAŠČ

Osnovna šola Škocjan je po stari praksi tudi letos uvedla zbirnalno akcijo pri starših šolarjev za raznovrstne pridelke v korist šolskih malic, ki so na ta račun lahko cenejše. Zbrali so veliko krompirja, ogromno jabolč pa tudi fižola. Doslej se je z radodarnostjo najbolj izkazala Tomažja vas. O uspehu akcije poročajo staršem na roditeljskih sestankih. Malica za ves mesec je s tako pomočjo lahko zares cenena: velja samo 150 dinarjev, imajo pa dvakrat na teden izdatno enolončnico.

R. B.

Tesno bo tudi v prihodnjem letu

Pri planiranju je treba stopiti z oblakov, kajti obeti za družbeni in zasebni standard v prihodnjem letu niso dobri – Edino zdravilo: več ustvarjati in skromneje živeti!

Na 2. tiskovni konferenci, ki so jih v Novem mestu začeli uvajati na pobudo sveta za informiranje pri občinski konferenci SZDL in se je udeležujejo poleg predstavnikov tiska še vsi predstavniki občinskih družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine, je tekla beseda o dopolnjevanju srednjeročnih planskih aktov in o aktivnostih v zvezi s spreminjanjem delovnega časa.

Kot so v komiteju za družbeni razvoj pri vseh večjih delovnih organizacijah v občini ugotavljali z odgovori na vprašalnice, je v letu 1983 računati na približno enako rast družbenega proizvoda kot v republiki. V novomeški občini bosta spuščeni v pogon dve novi investiciji, napreduje sanacija IMV, tako da se na gospodarskem področju le premika.

Računati pa je treba še vedno na omejevanje splošne, skupne in osebne porabe, se pravi družbene in zasebne življenjske ravnini. Tudi pri osebnih dohodkih ni računati na realno boljše zaslužke, marveč nar-

red. Ni pa računati na kakršnekoli večje naložbe ne v gospodarstvo in ne v negospodarstvo, ker je zdajšnja zadolženost prevelika in bo pojedla praktično vsa možna sredstva za ta namene.

Nasploh so na tiskovni konferenci (kot že nič kolikokrat prej) izrecno poudarjali realno planiranje tako pri spremembi zdajšnjih planskih dokumentov, kot pri planu za leto 1983. Realno planiranje pa ne zadeva le delovnih organizacij, ampak vse nosilce planiranja s krajevnimi skupnostmi vred. Konec je obdobja, ko so v krajevnih skupnostih pri novogradnjah zagotovili sredstva le za začetek ali del gradnje. Po novem bo moral biti vsak novo načrtovani objekt v celoti povsem finančno krit ob začetku gradnje, razen tega bodo morala biti predvidena tudi sredstva za vzdrževanje takega objekta.

R. B.

SREČANJE MIRNOPEŠKIH IN NOVOMEŠKIH LOVCEV

Močan dež, med katerim je tudi gremelo in hkrati snežilo, je v nedeljo dopoldne preprečil vzorno brakado, na katero so v okolico svoje kočice pri Globodolu mirnopoški lovci povabili člane novomeške lovske družine. Slabo vreme pa obojih kljub temu ni spravilo v slabo voljo. Čep prav triurni pogon ni prinesel plena, so lovci obeh družin prebili dan v prijetnem tovariškem razpoloženju. Veliko šal in presenečenj jim je navrglo nagradno streljanje v slepo tarčo, s peko kostonja in prepevanjem ob dveh ognjih pa so se še bolj zblizali in prijateljili.

T. G.

NI MNOŽINA, AMPAK EDNINA

Na željo dr. Davorina Groša, ki je bil v zadnji Prilogi Dolenskega lista sobesednik v rubriki Med starimi Novomeščani, objavljamo popravek, češ da na poti domov iz italijanske oz. nemške internacije „nismo prišli komaj živi v Ljubljano“, pač pa sta te stavek pravilno glasi v ednini.

ZA BODOČE IN STARE ZAKONCE

Novomeška zakonska svetovnanica je glede na spremenjeni delavnik v združenem delu prilagodila svoj čas bodočim zakonskim parom, ki želijo predzakonsko svetovanje v izvedbi skupine strokovnjakov. Vsako tretjo soboto v mesecu (letos se 20. novembra in 18. decembra) ob 7. do 8. ure sprejemajo kandidante na razgovor. Zaželeno je, da se prijavijo še pred prijavo poroke pri matičarju. Vse informacije v zvezi z zakonskim svetovanjem pa dobe zainteresenti vsak torek med 8. in 13. uro ter ob četrtkih med 14. in 17. uro.

Zakoni, ki imajo raznotere težave v zakonskem ali družinskem življenju, se lahko zatečejo po pomoč v zakonsko svetovalnico, kjer so jim na voljo vsak ponedeljek in petek od 8. do 16. ure, ob sredo pa od 8. do 18. ure.

V CENTRU NOVEGA MESTA... Zadnjo nedeljo okrog poldneva je bila posneta fotografija na Partizanski cesti, malo pred mostičkom pri izlivu Težke vode v Krko. Tako poplavno stanje pa ni slučajno, ampak vsakič, kadarkoli močnejše dežuje. Kaj se godi z morebitnimi pešci, ni treba ugibati. (Foto: R. Bačer)

V Novotehni naj ocenijo svoje ravnanje

Glede neljubih dogodkov 9. novembra na Cikavi, ko so v prodajalni Novotehne delili plin in bone, razprava tudi v občinskem komiteju ZK.

Kaj se je dogajalo in kakšne so bile posledice, pišemo v posebnem sestavku, sicer pa javnost tudi že precej ve. V komiteju občinske konference ZK so zadeno ocenjevali s politične plati in menili, da Novotehna kot dobavitelj in organizator delitve plina nikakor ni opravila svoje naloge. Na organizacijskem izpitu so padli v celoti, zato v komiteju menijo, naj osnovna organizacija ZK v Novotehni zadeno oceni naprej doma, potem bo še skupna seja komunistov Novotehne in komiteja.

Od komunistov Novotehne zahteva komitej poročilo, kaj so ukrenili glede boljše organizacije delitve plina v prihodnje, in naj raziščejo odgovornost za ravnanje v preteklosti. Dali pa so vse priznanje navzočim miličnikom, ki so na kulturen in miren, toda avtoritativen način mirili množico čakajočih in vzpostavili red.

Po nedolžnem umazani

11. novembra so na seji komiteja novomeške konference ZK med drugim obravnavali tudi v več javnih občilih izšlo novico, da so bili med 18 Jugoslavlani na nedavnem simpoziju v Tokiu (ki se ga pa niso udeležili) tudi Novomeščani.

Ker tokrat ni šlo za potovanje iz Litije do Čateža, marveč za udeležbo na svetovnem simpoziju v Tokiu, ki je od 18 udeležencev jugoslovanskih potnikov na Japonsko terjalo veliko dinarjev in deviz, je v javnosti zavržalo. V vseh in člankih, ki so jih po Tanjugu objavili tudi nekateri slovenski časniki, je bilo omenjeno Novo mesto. Seveda so se tudi v Novem mestu naglo širile govornice, kdo od domačinov naj bi bil zraven v skupini, ki se (po navedbi Tanjuga) niso udeležili zasedanj simpozija in programa obiska, marveč so le nekateri pobrali literaturo in šli. Niti ne naravnost domov, ampak čez Hongkong.

V komiteju so preverili pri potovalni agenciji Astroturist, ki je Jugoslovane popeljala na Japonsko, dobili pa so zagotovilo, da iz Novoga mesta ni bilo nobenega udeleženca, ampak iz Nove Gorice.

Skušali bodo doseči, da bi prizadeta javna občila objavila popravek, kajti reakcija na prvotno objavo je bila v Novem mestu huda. Celo po telefonu so ljudje zahtevali imena in ukrepe.

Novomeška kronika

TATOVNI POKOPALIŠČU – Da so na ločenskem pokopališču z grobov kradli ikebane, pa tudi drugo cvetje in sveče, je ugotovilo več svojcev mrtvih. Zgodilo se je, da so se ob grobu zbrali sorodniki, pa jih je bilo kar sram, ko cvetja ni bilo nikjer...

Tino; Milena Korbar z Ljubljanske 25 – Andreja in Milka Medved s Partizanske 1 – Danijela.

TRIKRAT CENEJE – V prodajalni novomeške zadrge nasproti drevedaru imajo lep kostonj po 15 dinarjev kilogram, vendar malo kupcev ve zanj. Na tržnici je potrebno kmetičam za kostonj plačati vsaj 40 dinarjev, in to za liter!

SE ZAČENJA OBDOBJE MANJŠE ŽIVAHNOSTI? – Mestna tržnica je bila zadnji ponedeljek bolj slabo zasedena, kar je dolgoletna praksa za ta čas. Stalne stojnice so bile založene s sadjem in zelenjavo, ponudba domačih kmetijskih proizvodov pa je bila znatno slabša kot prej. Banane je še vedno dobili po 100 din kilogram, jajo tokrat ni bilo veliko, pač pa je spet narasla ponudba na obrtniškem delu trga.

PRASEK IN KAVA – Konec prejšnjega tedna so v novomeških trgovinah ob različnem času in ob raznih dnehi (tudi v soboto dopoldne) prodajali pralni prašek in tudi kavo. Srečni kupci, ki so bili takrat v trgovinah, so lahko dobili tudi po 3 kilograme praška Mixal skupaj, kar je šteti kot eno enoto. Marsikje ga otrokom pod 15 letom starosti niso prodajali, da ne bi morebiti vsak član družine v vrsti dobil po en paket praška.

Ena gospa trdi, da polovica potrošniških svetov v novomeški občini obstaja le teoretično. Koliko jih praktično dela, se je videlo tudi na nedavni konferenci delegatov potrošniških svetov, na kateri polovica krajevnih skupnosti sploh ni bila zastopana...

Za ogrožene vsaj toliko kot lani

Ukrepi skupnosti socialnega skrbstva ne bodo prizadeli najbolj ogroženih

Kadarkoli govorimo o stabilizacijskih ukrepih, hkrati ob tem, ko poudarjamo za uresničitev določenih ciljev več in bolje delati, vedno opozarjamo tudi na iskanje „notranjih rezerv“, pri čemer mislimo še na varčevanje. V zaostrenih razmerah gospodarjenja je zato krška skupnost socialnega skrbstva proučila, kako učinkovito in smotrnno opravljati dejavnost.

Prej ko slej se pri skupnosti zavedajo, da denarja ne bodo

prihranili pri zagotavljanju socialne varnosti ogroženim ob-

ZA VZGOJO PODMLADKA – Občinska čebelarstva zveza v Krškem ima dober posluh za delo z mladino, zato sodeluje z osnovnimi šolami v občini pri postavitvi čebelnjakov pri šolah. Najnovejši (na sliki) je pridobitev mladeži leskoveške osnovne šole Milke Kerin. Da so čebelarji pričeli na pravem koncu, dokazuje tudi zanimanje občinske izobraževalne skupnosti, da kljub velikim denarnim zagatam pomaga pri uresničevanju teh vzgojnih smotrov.

Prečuta noč zaradi plina

Ukrepi krškega občinskega izvršnega sveta za prodajo

Občinski izvršni svet v Krškem je odločno ukrepal, da bi uredil prodajo plina, pri čemer je doslej prihajalo do pre-

cejšnjega negotovanja med ljudje.

Krajne skupnosti, ki tega še niso storile, morajo takoj izdelati sezname gospodinjstev – porabnikov plina. „Preskrba“ že pripravlja evidenco po posameznih krajavnih skupnostih in po abecednem redu. Plin bodo prodajali samo porabnikom v krški občini. Izjemoma bodo lahko dobili plin na Senovem tudi stalni kupci iz južnega dela šmarske občine. Plin bodo za območje Krškega, Senovega in Kostanjevice razdeljevali po ključu, in sicer določeno število odstotkov na osnovi dosedanje porabe. Tudi za družbeni sektor velja podobno.

Po izjavi poslovodje poslovalnice Železnina Mirka Urbanča so doslej (redakcija je bila zaključena v soboto) v Krškem razdelili 690 števil, do prejšnjega četrtka pa naj bi razdelili 440 jeklenk. Plin dobijo le iz zagrebške Ine. Na treh prodajnih mestih je uveden enoten delovni čas, in sicer ob torških in četrtkih od 15. do 17. ure in ob sobotah od 8. do 10. ure. Da bi se izognili nevšečnemu čakalstvu, bodo potrošnike z obvestili na tabli pri vsakem skladišču plina seznanili, do katere številke bodo izdajali plin naslednji dan. Gotovo pa bodo zelo „oblegane“ telefonske številke poslovalnic v Krškem – 71-007, v Kostanjevi – 69-703 in na Senovem – 79-305.

Poslej se torej ne bo več dogajalo, da bi ljudje morali vso noč prebediti zavoljo desetih kilogramov plina, kakor, denimo, delavka in mati, ki je 9. novembra po skoraj devetih urah čakanja vsa premražena prišla domov ob 10. dopoldne, tako da je še lahko pripravila kosilo za družino, popoldne pa jo je čakal še „siht“. „Kaj takega pa še ne pomnimo! Kot da bi bilo vse to zastoj“, so najpogostejši komentarji prizadetih. Upajmo, da se bomo ustrezno organizirani lahko zoperstavili takim in podobnim preizkušnjam.

P. P.

KRŠKE NOVICE

ČE IMA ZENA VEČJO PLAČO... Na petkovi akciji konferenci komunistov tovarne Djuro Salaj je skupinovodja povedal, da imajo delavci za stroji slabše osebne dohodke kot njihove žene, čeprav imajo močnejšo izobrazbo. Nekateri so si delavca med krajšim premorom seje očitno privoščili, čeprav je opozoril na moteče neskladje, zato se je tik pred zaključkom konference spet priglasi k besedi: „To sem govoril v imenu sodelavcev, torej ne gre za mojo ženo.“ Spontan smeh je sklenil ta dodatek zanimive in ustvarjalno-kritične seje.

„PLINSKA“ TOMBOLA O dolgih vrstah in obilici slabe volje, ki spremljajo ta, zadnje čase pri nas že kar vsakodnevni pojav, bomo slišimo. Kdor si je hotel priboriti, denimo, polno jeklenko plina, se je lahko pripravljal, da Krško ni izjema po teh neprijetnih scenah. Bilo je 8. novembra popoldne. Pred skladiščem plina, kjer skrbijo za prodajo jeklenk trgovci Preskrbine prodajalnice Železnina, se je pričela zbirati vse večja skupina ljudi. Čeprav ni bilo nikjer javno objavljeno, da bodo izdajali številke, so to očitno nekateri zavohali in res – 200 števil so hitro oddali. Tudi kako pomiriti vse večjo množico, ki je čez noč vztrajala, da pride do vrstnega reda za plin? V torkel zjutraj, ko se je vrsta vila po Tovarniški ulici do lesnega skladišča Celuloze, je na hitro roko sestavljena komisija občinskega izvršnega sveta in Preskrbe predlagala, da bi sto „bomb“ razdelili po izdanih številkah in sto „srečnejem“. Tako je bilo izvršeno, čeprav je nekdo (seveda ne od čakajočih na plin) predlagal, da bi enostavno žrebali, ali naj dobijo plin vztrajnejši ali „dobro informirani“ iz kluba 200 lastnikov kuponov s številkami. Čakajoči so vzrojili, češ da niso otroci, da se bodo šli take igrice, in hoteli vedeti, kdo je za tako razdeljevanje plina sploh odgovoren!

čanom, saj je to ena najpomembnejših nalog skupnosti. Kljub temu da obsega pravice ne širijo glede na lansko leto in so k soodločanju in sodelovanju pritegnili krajevne skupnosti ter okolja, kjer družinski člani žive in delajo, pravijo, da bo vsaj toliko sredstev, kot so načrtovali, zares treba pridobiti.

Skupnost pa potrebuje več denarja za družbene denarne pomoči, ker so te povišane od 3.900 na 4.300 dinarjev (v primeru, da je to edini vir preživljanja), dopolnilni vir pa je zvišan na 2.150 dinarjev. Vse to je posledica nenačrtovanega skoka življenjskih stroškov. Če ne bi spoštovali v republiki dogovorjene višine pomoči, ne bi bilo solidarnostnih sredstev. Udarjeni pa bi bili seveda ljudje, ki se le stežka prebijajo iz meseca v mesec. Preverili bodo sezname prejemnikov družbenih materialnih pomoči, da bi ugotovili, če so prav vsi še upravičeni do pomoči. V sodelovanju z občinsko kmetijsko zemljiško skupnostjo bodo preverili lastništvo nepremičnin pri uvažalcih pomoči in poskrbeli za prodajo.

Skupščina skupnosti socialnega skrbstva pa je naložila Centru za socialno delo, da prouči stvarnost načrtovanih odhodkov, saj bi tako prihranili 500.000 dinarjev.

P. PERC

Delali in plačali, a asfalta še ni

Govori Martin Božič iz Črešnjic nad Pijavškim

V Črešnjicah, pretežno gručasti vasici nad Pijavškim, je že večletna želja vaščanov, da bi asfaltirali okrog 2 km ceste od Pijavškega. Seveda zelo dobro pozna to in še druge goreče želje vaščanov 33-letni vodja delegacije v krajevni skupnosti Veliki Trn, Martin Božič. 12 hektarjev domačije v Črešnjicah – od tega imajo Božičevi 7 hektarjev obdelovalne zemlje – za osemčlansko družino ni ravno veliko, zato si je Martin poslal boljši kos kruha v brestaniški tovarni emalaze. „Neporavnani račun ljudi vedno motijo. V krajevni skupnosti nasploh prav zato krajani zahtevajo, naj krška samoupravna komunalna interesna skupnost izpolni dolg še iz prejšnjega srednjoročnega obdobja. Cesta od Črešnjic do Pijavškega naj bi namreč po tem načrtu dobila črno preprogo že leta 1980. Samoprispevek je bil plačan in zemljiska dela opravljena, s komunalno skupnostjo pa smo podpisali pogodbo. Potemtakem se lahko sprašujemo, kam je šel denar! Odgovorili so nam, da smo v prejšnjem obdobju asfalti-

Martin Božič

rali več cest kot v drugih krajevnih skupnostih, zato je prišlo do predstavitve naše ceste za pet let,“ pripoveduje Martin Božič. Pravi, da so na občinskem zboru krajevnih skupnosti postavili tudi delegatsko vprašanje. V zadnjem neurju so bile najbolj prizadete prav ceste na območju krajevne skupnosti Veliki Trn. Razumljivo je, da so makadamske poti potegnile krajšo, zato je krški občinski izvršni svet odredil pomoč. „Res je, da je bilo pri nas veliko narejenega, tudi ob pomoči širše družbene skupnosti, toda ne more nam biti vseno, da ponekod za ceste še niso plačali samoprispevka, pa so se že znašli v planu. V planu 1976 – 1980 je bilo zapisano, da imajo prednost tiste ceste, ki so ostale nedokončane iz prejšnjega obdobja oziroma plana,“ pravi Božič.

P. PERC

POLNI AVTOBUSI – Avtobusne prevoze v brežiški občini usklajujejo z začetkom šolskega pouka in novim delovnim časom v uradih, trgovinah in tistih delovnih organizacijah, ki nimajo izmenskega dela. Bencinska kriza se pozna zlasti zjutraj in ob izteku delavnika, ko so avtobusi precej bolj napolnjeni kot prej. (Foto: J. T.)

Omejen nakup občanom v prid

Pralni prašek iz rezerv – Vsako gospodinjstvo ga dobi 1,5 kilograma – Kave prodajo v Brežicah poldrugo tona na mesec – Trgovina ne želi zaprtosti

Pomanjkanje pralnega praška je v brežiški občini sprožilo zahteve po enakomerni oskrbi občanov. Na izvršni svet občinske skupščine so jih naslovljeni predstavniki krajevnih skupnosti in predsedniki krajevnih konferenc SZDL na ločenih posvetih.

Izvršni svet je zato na seji 10. novembra sklenil, da smejo trgovine prodajati pralni prašek samo po spiskih potrošnikov, ki jih bodo poslale krajevne skupnosti. Vsako gospodinjstvo lahko takoj dobi poldrugi kilogram praška, naslednje količino pa šele potem, ko bodo vsi krajani izkoristili pravico do nakupa. Trgovine bodo oskrbeli z njim iz občinskih rezerv.

Po besedah Antona Bibiča, direktorja Posavja – tozd Trgovina na drobno v Brežicah, je količina praška precej večja, kot je povprečna mesečna prodaja. Ta je znašala 24 do 30 ton, tokrat pa ga bo na

polih 40 ton. Dobili ga bodo mali in veliki potrošniki, kot so na primer bolnišnica in Terme. Na vprašanje o preskrbi z drugimi kritičnimi artikli, je direktor Bibič odgovoril, da motnje pri nabavi zanje niso nič novega, saj se že dlje časa srečujejo z njimi, vendar se trudijo, da bi jih kupci čim manj občutili.

Najbolj nas je letos spravilo v zadrego za meso. Naši dobavitelji so bili Hmezad Celje, Emona Zalog, Agrokombinat Kostanjevica in občinska Agraria Brežice. Vsi ti viri so drug za drugim usihali. Med turistično sezono je bila normalna prodaja govedine 7 do 8 ton, a se je zmanjšala na poldrugo tona. Krizo smo reševali s prostim odkupom. S tem smo prenehali, ker ni v skladu s predpisi. Agrokombinat Kostanjevica je naš pomemben dobavitelj vendar mu ne moremo poravnati razlike. Dokler je znašala 16 dinarjev, smo to še zmogli, potem ne več. Za dobavo mesa smo se zdaj dogovorili z Agrario v Brežicah. Izvršni svet je prodajo omejil na 1 kg junetine in na 1 kg svinjine, ker regresira kupcu 20 dinarjev pri kilogramu.”

Direktor Bibič upa, da bodo vse omejitve kratkotrajne, dokler je potrebna zaščita občanov, kajti trgovina si želi predvsem odprtost za kupce in dobavitelje. Vsako zapiranje ima razen dobrih tudi slabe posledice, zato vidijo trgovci v tem le izhod v sili.

JOŽICA TEPPY

Do plina poslej samo s številko

Vrstni red zagotavlja več pravičnosti

Posiljke plina za brežiško občino so že dolgo omejene. Motnje pri preskrbi z njim napovedujejo tudi vnaprej, tako da ob sedanjem načinu prodaje mnogi kupci niso imeli nobenega zagotovila, da bodo sploh kdaj prišli na vrsto.

Ljudje so izgubili nič koliko ur za čakanje. Upokojenci in gospodinje so se s tem še nekako sprijaznili, zato pa so toliko bolj negotovali tisti iz proizvodnje, ki zaradi delovnega mesta. Težko je bilo tudi starim ljudem in takim brez osebnih avtomobilov, saj že v normalnih razmerah težko dobijo prevoznika, kaj šele zdaj, ko ne vedo, če ne bo ta šel na pot za prazen nič.

Zaradi tega je večina občanov pozdravila sklep izvršnega sveta občinske skupščine o uvedbi evidenčne knjige za gospodinjstva in izdajanju oštevilčenih kuponov za plin. Večina ljudi si je kupone oskrbela že v soboto. Naročniki so se vpi-sovali še v začetku tega tedna. Zdaj imajo vsaj nekaj upanja. Vsak upravničenec lahko dobi samo po eno jeklenko, drugo šele potem, ko bodo prvič vsi preskrbljeni.

Z zagotovitvijo vrstnega reda bodo težave zagotovo manjše. Predvsem bo manj jeze, strahu in skrbi, če bo vse potekalo tako, kot je zamišljeno. Na zahtevo izvršnega sveta je Agraria dolžna prilagoditi delovni čas prodajalne tako, da bodo imeli tudi zaposleni možnost čakati v vrsti. Doslej je bila prodaja preveč omejena na dopoldanske ure in tako marsikdo ni mogel upati, da bo plin sploh kdaj dobil. Prodajalna je razen tega precej oddaljena, in ker jeklenke ne razvažajo po domovih, si ljudje plin lahko priskrbijo samo z lastnim prevozom.

J. T.

Anton Bibič

Včasih se jim to posreči bolj, včasih manj. Če gre za pomanjkanje osnovnih živil, poiščejo izhod skupaj z izvršnim svetom. Ta je zaradi zaščite občanov omejil nakup moke, sladkorja, olja in mesa.

„S sladkorjem smo bili tako dobro založeni, je dejal tov. Bibič, da omejitve skoraj ni bila potrebna. Tudi kave dobivamo sorazmerno do-

OBRAMBNI DAN – Učenci Osnovne šole bratov Ribarjev v Brežicah si ogledujejo opremo civilne zaščite. Razstavo so vsebinsko povezali z akcijo NNNP v Posavju. (Foto: J. Teppy)

NOVO V BREŽICAH

KDAJ ASFALT? „Sami smo kri-vi za to, da na Cesti pod obzidjem še nimamo asfalta, so zapisali sklicatelji večeršnjega sestanka v Turist hotelu v Brežicah. V gradivu za razpravo se ulična odbora četrtge in osmega rajona pritožujeta, da krajevna skupnost leto za letom izloča njihovo cesto iz uresničevanja referendumskega programa, čeprav jo uporabljajo razen mešanov tudi veliko drugih prebivalcev občine. O zamišljeni modernizaciji menijo, da je dandanes utopijska, zato cesta ne more ostati še kar naprej tako jamasta in nevarna za promet.

PRAŠIČKI V DUBRAVICO – Živinorejska ferma v Dubravici ima na slovenski strani Sotle 80 kooperantov. Letno odkupi od njih okoli tri tisoč pujskov. Kooperantom pomaga s krmili, vendar so ta zelo

draga, zato kmetje razmišljajo, da bi si pomagali kako drugače do dohodka. Predvsem se nameravajo nasloniti na lastni pridelek krmje.

SE BOMO CENEJE GRELI? – Za kurjače stanovanjskih blokov, javnih zgradb in delovnih prostorov so tečaj o racionalnem ogrevanju že v programu delavske univerze, vendar to ni dovolj. Krajani bi radi tudi kako poljudno predavanje, na katerem bi jim posredovali varčevalne izkušnje, razen tega pa se nadejajo, da jim bodo gozdarji ponudili še več odpadnega lesa za spravilo. Stedilnikov in peči na drva je v stanovanjskih domovih več, tako da jih trgovina ne vsak dan več, tako da jih trgovina ne more sprosti dobavljati. Marsikomu je žal, da so v letih blaginje metali iz stanovanj kaminske peči, s katerimi bi se ob pomanjkanju goriva lahko gospodarneje greli.

KRŠKI TEDNIK

BREŽIŠKE VESTI

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dobri mož, oče, stari oče, praded, brat in stric

JOŽE KOLIGAR

iz Gor. Vrhpolja 52, Šentjernej

Iskreno se zahvaljujemo znancem, sorodnikom, kolektivom IMV, ISKRI, GD iz Vrhpolja, ZB Šentjernej za podarjene vence in cvetje ter vsem, ki so pokojnega spremili na zadnji poti. Posebna zahvala velja dr. Baburiču za zdravljenje in obiske, GD iz Vrhpolja za spremstvo in poslovljeni govor ob odprtem grobu, duhovniku pa za opravljeni obred.

Žalujoci: žena Marija, sin Martin, Jože, Tone z družinami, hčerki Ana in Justa z družinama, sestra Pepca z družino, vnuki Jože, Stane z družino, vnukinja Martina ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, sina, očeta in brata

ROMANA ABRAMA

iz Kališevca pri Senovem
roj. 13. 5. 1959

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za podarjene vence in cvetje, sosedom za nesebično pomoč, župniku za opravljeni obred, predvsem pa tov. Alojzu Pavliču za ganljive besede ob slovesu. Iskrena hvala tudi senovski godbi in pevcem ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti v njegov prerani grob. Še enkrat hvala vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali!

Žalujoci: žena Vojka, sin Simon, mama Danica, oče Franc, brat Branko ter ostalo sorodstvo

Kališevac, dne 8. novembra 1982

ZAHVALA

V 52. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, stric, svak in tast

FRANC FLAJNIK

Belčji vrh 12

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki so nam bili v težkih trenutkih v pomoč in tolažbo. Posebno se zahvaljujemo Gorenju, TGO Titovo Velenje, tozdu kompresorjev Črnomelj, in Birostroju Ljubljana za podarjene vence in izrečeno sožalje ter vsem, ki so pokojnemu darovali cvetje in ga tako številno spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Stanka, sin Mirko z družino, hčerka Viljenka z družino, sestra Tinka z možem in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 57. letu starosti nas je nenadoma zapustila naša draga žena, mama in stara mama

ANA RUDMAN

iz Gabrja 88

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremili na zadnji poti, z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje in pokojni darovali vence in cvetje. Posebej se zahvaljujemo župniku za opravljeni obred, Ivanki Boltez za poslovljene besede ter pevskemu zboru Gabrje. Hvala vsem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali!

Žalujoci: mož Jože, hčerki Veronika in Zalka z družinama, sinova Jože in Vinko z družinama, sinovi Janez, Edvard in Martin ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 75. letu starosti zapustila naša draga mama

JULIJANA GORIŠEK

iz Malega Vidma 11 pri Šentlovrencu

Iskreno se zahvaljujemo vsem znancem, dobrim sosedom in sorodnikom, ki so nam ob žalostnem slovesu pokojne izrazili sožalje, ji darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu spremili k večnemu počitku. Posebej se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju in teti Minki za nesebično pomoč pri domači negi.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči in tragični izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, tasta

ALOJZA BOŽIČA

Rostoharjeva 80, Krško

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancem, sosedom in vsem, ki ste darovali cvetje in vence, sočustvovali z nami ter spremili pokojnika na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo dolgujemo kolektivu Kostak iz Krškega za vsestransko pomoč in govornikoma tov. Vodopivcu in tov. Mlakarju. Zahvaljujemo se tudi župniku za opravljeni obred in pevcem. Vsem in vsakomur posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Štefka, hčerki Milena in Ivica z družinama

Če bi solze naše te zbudile, tebe, ati, ne bi hladna zemlja krila.

ZAHVALA

V 56. letu nas je nenadoma mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, ati, stari ata

VLADIMIR CEROVŠEK

obrtnik, elektromehanik

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in dobrim sosedom, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, z nami sočustvovali, pokojnemu podarili vence in cvetje in ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Hvala osebju oddelka za intenzivno nego, posebno dr. Janežu, pevcem in duhovniku Lapu za lepo opravljeni obred. Hvala vsem, ki ste pokojnega imela radi!

Vsi njegovi

Novo mesto, Ločna, 3. 11. 1982

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, dedka, pradedka, brata in strica

MATIJA ROMA

iz Dobljčke gore

se toplo zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje, nam pa ustno ali pismeno izrazili sožalje. Iskrena hvala osebju ZD Črnomelj, DO Rudnik Kanizarica, Beti Črnomelj, PTT Celje, LB Narodni banki Ljubljana, GD Mavrljen, Dobljče in Rožič vrh. Najlepša hvala pevcem, govornikoma in duhovnikoma, še posebej Žabkarju za tako ganljive besede. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: neutolajljiva žena Ana, šest otrok z družinami, sestri in ostalo sorodstvo

Dom je prazen, dom je tih, ker tebe, ljubi oče, zdaj več ni, v naših srcih zdaj počivaš, v preranem grobu mirno spiš.

ZAHVALA

V 57. letu nas je zapustil dragi oče, stari oče in stric

JOŽE TRATNIK

iz Irče vasi 5, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, znancem in prijateljem za izrečeno sožalje, darovano cvetje ter spremstvo pokojnega na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni kolektivu SGP Pionir—tozd mehansko-kovinski obrat, kolektivu Tovarne zdravil Krka—tozd biokemija, Novolesa—tozd TSP, strežnemu osebju ORL in kirurškega oddelka ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: sinovi Jože z družino, Drago in Ciril, hčerka Polonca in ostalo sorodstvo

O draga mama, ni te več, so žalostni spomini, ostala nam boš kot doslej v tej širši rodovini.

ZAHVALA

Sporočamo žalostno vest, da je nenadoma nehalo biti plemenito srce naše mame, tašče, sestre, tete, stare mame in babice

FRANČIŠKE BOŽIČEVIČ

Tribučje 2

Zahvaljujemo se vsem sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem za nudeno pomoč, izraženo sožalje, darovane vence in cvetje ter spremstvo pokojne na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo govornici tov. Faniči Horvat za poslovljene besede pri domači hiši ter organizaciji Zveze borcev za venco in spremstvo s praporjem, Zvezi žensk Tribučje ter domačemu župniku za lepo opravljeni obred. Vsem skupaj in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: sinova Ivan in Jože, hčerki Marija in Danica z družinami ter ostalo sorodstvo Tribučje, Črnomelj, Krefeld in Zadar

